

R. GRAFFIN — F. NAU

Professeurs à l'Institut catholique de Paris

PATROLOGIA ORIENTALIS

TOME III — FASCICULE 2 — N° 12

RÉFUTATION D'EUTYCHIUS

PAR SÉVÈRE

Évêque d'Aschmounain

(LE LIVRE DES CONCILES)

TEXTE ARABE INÉDIT, PUBLIÉ ET TRADUIT

PAR

P. CHÉBLI

Prêtre maronite



EDITIONS BREPOLS
TURNHOUT / BELGIQUE

1983

**RÉFUTATION DE SAÏD
IBN-BATRIQ (EUTYCHIUS)
(LE LIVRE DES CONCILES)**

SÉVÈRE IBN-AL-MOQAFFA'

ÉVÈQUE D'ASCHMOUNAIN

RÉFUTATION DE SA'ÏD

IBN-BATRIQ (EUTYCHIUS)

(LE LIVRE DES CONCILES)

TEXTE ARABE PUBLIÉ ET TRADUIT

PAR

P. CHÉBLI

PRÊTRE MARONITE



EDITIONS BREPOLS
TURNHOUT / BELGIQUE

1983

PERMIS D'IMPRIMER

Paris, le 26 Décembre 1905.

**H. ODELIN,
V. g.**

Tous droits réservés.

AVANT-PROPOS

Cet écrit de Sévère, évêque d'Aschmounaïn, est une apologie des auteurs de l'hérésie et du schisme Jacobite, particulièrement de Dioscore. Malgré le parti pris, que nous lui reprocherons avec modération parce qu'on n'attend pas de lui qu'il parle d'un autre ton, Sévère se révèle un bon écrivain et un historien informé. L'histoire des Patriarches d'Alexandrie publiée et traduite par M. Evetts¹, l'ouvrage que nous présentons aujourd'hui², et ses autres écrits que les éditeurs de la *Patrologie Orientale* se proposent de faire connaître au monde savant, lui font une place de choix parmi les écrivains chrétiens de l'Orient au dixième siècle.

La langue de Sévère est claire et classique ; mais son style est loin d'avoir les qualités de celui des auteurs musulmans, ou même des chrétiens tels que Théodore Abi-Qarrah, Elia Abi-Halim, El-Kindi, etc. : mais c'est un grand mérite d'avoir su manier une langue étrangère, en somme, aux chrétiens, quoiqu'ils la parlent, et dont les Arabes à cette époque révélaient difficilement les secrets aux infidèles³.

Malheureusement, les copistes, plus préoccupés de bien aligner les mots et de bien dessiner les caractères que d'observer les règles de la grammaire, ont en tout temps et en tout pays donné libre cours à leur caprice et déformé les meilleurs ouvrages : quand on a l'occasion de

1. Cf. *Patrologie Orientale*, t. I, fasc. 2 et 4. — 2. M. Nau en a traduit quelques pages dans la *Revue de l'Orient Chrétien*, 1905, p. 117-123, d'après une vieille traduction latine inédite de Renaudot. — 3. Pour bien des écrivains chrétiens de race copte, grecque ou syrienne, l'arabe n'était qu'une langue « parlée », ce qui nous explique le grand nombre de mots et de tournures vulgaires contenus dans leurs ouvrages. De semblables fautes se trouvent dans les traductions des *Correspondances diplomatiques entre les Sultans Mamloucks d'Égypte et les puissances chrétiennes*. Cf. *Revue de l'Orient Chrétien*, t. IX, 1904, p. 359, et p. 360, note 5.

collationner les manuscrits et de noter les variantes, on est frappé de voir combien ils commettent d'omissions, et de constater avec quelle facilité ils changent la place des mots. Et ce qui est plus étrange, c'est de trouver pour un même terme plusieurs lectures différentes, sans qu'aucune soit grammaticalement correcte.

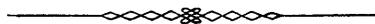
Inutile d'en dire davantage ; un coup d'œil jeté sur l'ouvrage instruit plus qu'un long discours.

Il est bon cependant d'avertir que nous avons reproduit intégralement le manuscrit 173 de Paris qui nous a semblé le meilleur. Nous y avons fait quelques corrections sans importance. Nous avons emprunté au manuscrit 172 ce qui manque au premier, c'est-à-dire le commencement et un feuillet du milieu de l'ouvrage. Le manuscrit 212 nous a servi pour relever les variantes.

Nous nous sommes procuré une collation du Ms. du Vatican (*Cod. Arab.* 155), que le R. P. Tobie Anaïsé, religieux Alépin Maronite résidant à Rome, a eu l'obligeance de faire à notre intention. Nous lui adressons ici nos plus vifs remerciements pour le soin et l'empressement avec lesquels il nous a rendu ce service. Nous avons reproduit, à la fin de l'ouvrage, une liste des principales variantes, nous attachant surtout à noter les additions et les omissions.

Enfin nous avons désigné le manuscrit 172 de Paris par A ; le manuscrit 173 par B ; le manuscrit 212 par C.

P. C.



LE LIVRE DES CONCILES

* بسم الاب والابن والروح القدس الاله الواحد نبتدى بعون الله وحسن ارشاده بشرح
*A fol. 3 v°. كتاب المجامع تأليف الاب الفاضل انبا ساويرس اسقف الاشمونين المعروف بابن المقفع
نبيح الله نفسه ويرحمنا بمقبول طلباته امين
وذلك مما ساله عنه [ممن وقف على كتاب (التاريخ تأليف سعيد بن بطريق لما
طالعه ووجد فيه السب والشتمه لليعاقبة)]¹ سعيد بن بطريق الملكي المعروف بابن
الفراس وسماه كتاب التاريخ²

1. Ce qui est entre crochets se trouve ajouté en marge; et les mots mis entre des parenthèses coupent le sens. — 2. C commence ici : بسم الله الواحد بالجوهر والذات المثلث : بالاقانيم والصفات

* Au nom du Père et du Fils et de l'Esprit-Saint, un seul Dieu.

*A fol. 3 v°.

Avec l'aide de Dieu et sa bonne providence, nous commençons l'exposition du *Livre des Conciles*¹, composé par le vertueux Père Anba² Sévère (Saouiros) évêque d'Aschmounaïn, connu sous le nom d'*Ibn-el-Moqaffa*³ : Dieu donne la paix à son âme, et nous fasse miséricorde par sa puissante intercession. Amen.

Cette exposition fut rédigée sur la demande que lui avait faite quelqu'un qui avait lu l'Histoire du Melkite Saïd ibn-Batriq, surnommé *Ibn-el-farrasch*, et qui y avait trouvé force injures à l'adresse des Jacobites³.

1. De Plane, *Catalogue...*, p. 42, dit que ce titre est erroné et dû au copiste : il semble pris de la troisième Partie, qui a pour titre « Les Conciles ». — 2. Du syriaque *Abba*; nom qui désigne les Pères du Désert et qui s'appliquait à tous ceux que recommande la science ou la vertu. Les Jacobites Syriens et Coptes le mettent devant le nom de leurs prélats. — 3. Cette introduction manque dans B et C.

وصلت رسالتك ايها الاخ المؤمن¹ المغبوط اسعدك الله بطاعته واعانك² على مرضاته وتولاك بحفظه³ تذكر وقوفك⁴ على كتاب⁵ الفه سعيد ابن بطريق المعروف بابن الفراه وسماه كتاب التاريخ⁶ وما على قلبك⁷ من الاهتمام بما اورده⁸ فيه من الشتيمة لليعاقبة وما⁹ نسه⁹ اليهم من الخطا وانهم* الذين غيروا الامانة المستقيمة واحداثوا امانة غيرها وسوالك* fol. 4 r^o.
حفظك الله برعايته تأليف كتاب مختصر للتاريخ بشرح الامانة التي بشروا بها التلاميذ لانهم عماد الدين، واول من عبد الله بالامانة المستقيمة ومرسلون رحمة منه ورافة للعالمين وبقوال الابا القديسين الذين تولوا رياسة البيعة قبل افتراق الامانة ليتضح لك ولكل من يقف عليه ويعرف من اي موضع وقع¹⁰ الفساد ومن كان السب فيه ويبطل قول كل متقول بالمحال مدعي الباطل
وقولك ان سعيد بن بطريق كان انساناً ملكياً وانك خايف انه قد تحامل في القول على يعاقبه حمية لمذهب الملكية وبانه لم يقم برهاناً ولا شهادة على ما نسه* الي يعاقبه لان غرضه انما كان في ايضاح التاريخ وسير الملوك والبطاركة ويورد* fol. 4 v^o.

1. C. الموافق. — 2. C. واغناسى. — 3. C. حفظه — *add.* ما تروم. — 4. *om.* تذكر. — 5. C. وقوفك — *add.* الكتاب. — 6. C. الذي. — 7. C. قلبي. — 8. C. مما ورد فيه. — 9. C. اسدد. — 10. C. دخل.

J'ai reçu ta lettre, frère fidèle et bienheureux, — que Dieu te donne la félicité de vivre dans son obéissance, t'aide à faire son bon plaisir, et te protège! — Tu dis avoir pris connaissance d'un livre intitulé « *Livre d'Histoire* » dû à Saïd ibn-Batriq, surnommé *Ibn-el-farrasch*; et tu me fais part de la peine que t'ont causée les injures qu'il y a mises à l'adresse des Jacobites, et les erreurs qu'il leur attribue en les accusant* d'avoir changé la foi orthodoxe, et d'avoir inventé une doctrine nouvelle. Tu me demandes ensuite, — Dieu te conserve par sa providence! — de composer une histoire abrégée, qui contienne l'exposition de la foi prêchée par les Disciples, colonnes de la foi, premiers vrais adorateurs de Dieu, et ses apôtres envoyés, par condescendance, pour le bien de l'humanité, et qui renferme en même temps la doctrine des Saints Pères qui ont gouverné l'Église avant les innovations; afin que tu voies, toi et tous ceux qui liront cet écrit, d'où est sorti le dissentiment et quelle en a été la cause; afin aussi que tombent les arguments de ceux qui soutiennent opiniâtrément l'erreur.

Tu dis que Saïd ibn-Batriq était Melkite, et que pour cela tu penses qu'il a attaqué les Jacobites pour défendre la doctrine Melkite, sans présenter d'arguments, et sans faire valoir de preuves pour établir ses accusations* fol. 4 v^o. * contre les Jacobites; et qu'ayant à parler d'histoire et à raconter la vie des

في خلل ذلك¹ ذكر اليعاقبة انك² متخوف ايضا ان يشبه³ كلامه وكلام غيره من المخالفين على القليلين المعركة من اليعاقبة فتفسد امانتهم وان هذا الكتاب الذي التمسته يكون معونة لمن لا يعرف فيستضيء به وتقوى امامته ويعرف منه الحجة التي له⁴ والرد على من يعانده وتؤكد علي في ذلك القول⁵ غاية التاكيد وقد سالتني فيما تصغر عنه قدرتي وتقصر دونه رويتي ولا استطاعة لمثلي انا الحقيق عليه لضعف علمي وقصر لساني ولا وصول لي الى بلوغ الغاية فيه وليس يقدر على وضع كتاب الا من كان موبدًا من * الرب بنعمة الروح القدس مثل هاوليك⁶ الابا المتقدمين القديسين الذين كانوا في العالم كالكواكب الزاهرة باعمالهم النيرة واياتهم المعجزة واما من⁷ حقير مثلي منغمس في وسخ الذنوب ومثقل بكثرة الخطايا ومدفوع الى هموم الدنيا ومقلب بين اهلها ومشاغل بحطامها فلا قدرة له على ذلك غير اني لموضعك مني ولاجل حمايتك للامانة المستقيمة وغيرتك عليها قد جمعت لك من كلام اولئك⁸ الابا⁹ السالفين حسب طاقتي وضعف قوتي ما

1. C. في ذلك خلل A خلال ذلك C. — 2. واتك C. — 3. يشبه C. — 4. التي C. — 5. C. القديسين add. — 6. هولايك C. — 7. C. add. كان. — 8. هاولايك C. — 9. C. add. المتقدمين وشهادات الانبيا.

rois et des Patriarches, il a traité des Jacobites en passant. Tu redoutes aussi que les discours de cet auteur et ceux des autres hétérodoxes n'aient sur les Jacobites sans instruction un fâcheux effet et n'altèrent leur foi. C'est pourquoi, à ton avis, l'ouvrage que tu me demandes sera un soutien pour les ignorants; ils y trouveront la lumière, la confirmation de leur croyance, les preuves sur lesquelles elle est établie, et la réponse aux attaques des adversaires. Aussi me presses-tu instamment de le composer. Mais ce que tu me demandes est au-dessus de mes forces et de mon savoir; d'aussi humbles que moi ne sauraient l'entreprendre: je n'ai ni la science nécessaire, ni l'éloquence désirable, ni les moyens d'atteindre une fin aussi élevée. Pour une œuvre pareille, il faudrait être soutenu * du Seigneur, et de la grâce de l'Es- * fol. 5 r.
prit-Saint, à l'exemple des anciens Saints Pères, qui furent dans le monde, grâce à leurs œuvres et à leurs actes prodigieux, comme des astres brillants. Un misérable comme moi, plongé dans la fange du péché, chargé du lourd fardeau de ses fautes nombreuses, absorbé de soucis terrestres, distrait par le commerce des hommes et préoccupé des biens éphémères de cette vie, ne peut oser une semblable entreprise. Toutefois, pour te montrer ma grande estime et par considération du zèle que tu mets à défendre la foi orthodoxe, j'ai recueilli dans les écrits des anciens Pères, selon la mesure de mes moyens, ce qui pourra servir tes intentions: reçois-le donc avec charité et religion, et ne me demande point des phrases éloquentes et des expressions sonores.

تستعين به على ما طلبته مني على انك تقبل ذلك بالمحبة والديانة ولا تطالبنى بفصاحة
اللسان ولا بلحن في الكلام وقد قسمت ما جمعت لك في¹ ذلك على اربعة ابواب فلا
يكون غرضك القراءة فقط * والعجلة بفروغ الكتاب بل تتميز² كل باب منهم بعقلك * fol. 5 v°
وتتخفظ³ منه ما قدرت عليه حسب طاقتك ليكون جوابك لمن يسالك⁴ حاضر⁵اً وحجتك
واضحة وامانتك بالله قوية ثابتة⁶ ولا تظهر ما كتبتك لك لمخالفى دينك وتفعل بما⁷ امر
في الانجيل المقدس القائل⁸ لاتعطوا القدس للكلاب ولا تلحقوا جواهركم قدام الخنازير لئلا
يدوسوها بارجلهم ويعودوا فيرمونكم⁹ والرب الرحيم الموفق للصواب المنعم بالرشاد
المعين على طاعته والعمل بما يرضيه بقدرته ورافته وسعت¹⁰ رحمته فاعلاً ذلك كذلك امين¹¹

الباب الاول

شرح مختصر من العتيقة الى حين ظهور سيدنا يسوع المسيح وتجسده من
مرتمريم¹² العذرى الطاهرة نور الدنيا وضيا الاخرة

* fol. 6 r°.

* الباب الثاني

يشرح¹³ فيه امانة الابا الحواريين¹⁴ التى بشروا بها فى العالم مع نبوات الانبياء

— 1. C. من. — 2. C. يتميز. — 3. C. وتتخفظ. — 4. C. يعاندك. — 5. C. حاضر. — 6. C. فلا. —
7. C. كما. — 8. C. om. القائل. — 9. C. فيرمونكم. — 10. C. وسعه. — 11. C. كذلك. — 12. Syriac.
الحواريون A الحواريين C. — 13. C. يقص. — 14. C. يقص. — 13. C. يقص. — 14. C. يقص.

* fol. 5 v° J'ai divisé ce recueil, fait pour toi, en quatre parties. Mais il ne faudrait
pas le lire pour le simple plaisir de la lecture, * et être pressé d'en finir au
plus tôt : au contraire, tu réfléchiras sur chaque partie, et tu en retiendras
ce que tu pourras, afin d'avoir une réponse prête pour quiconque t'inter-
rogera; et afin que tes raisons soient claires, et ta croyance en Dieu forte et
ferme. Ne montre point ce que j'ai composé pour toi aux ennemis de ta foi;
mais observe la prescription du saint Évangile, où il est dit : « Ne donnez
point les choses saintes aux chiens, et ne jetez point vos perles devant les
porcs, qui les fouleront et se retourneront contre vous¹. » Le Seigneur
miséricordieux conduit vers la vérité, inspire le bien, et aide à lui obéir et à
faire son bon plaisir dans sa puissance et sa bonté : que par sa miséricorde
très grande, il fasse qu'il en soit ainsi. Amen.

PREMIÈRE PARTIE. — *Considérations prises dans l'Ancien Testament jusqu'à
l'avènement de Notre-Seigneur Jésus-Christ et son incarnation dans le sein de Marie
la vierge pure, lumière du monde et splendeur de l'éternité.*

* fol. 6 r°.

* DEUXIÈME PARTIE. — *Exposition de la foi prêchée dans l'univers par les
Apôtres, et des prédictions des prophètes.*

1. Matth., VII, 6.

الباب الثالث

ذكر المجامع ومن كان السبب فيها ومن اى موضع دخل الفساد فى الكنيسة وافتراق الامانة

الباب الرابع

ذكر¹ تعاليم الاباء² المتقدمين فى الرئاسة قبل افتراق الامانة ويسير مما³ جرى فى البيعة المقدسة عند الاشتقاق والافتراق فى بعض الاماكن

الباب الاول

اعلم ايها الاخ السعيد حفظك الله ووفقك ان الله تعالى ذكره لم يخلق الخلق لحاجة منه اليهم وانما خلقهم تفضلاً منه عليهم ليظهر⁴ لهم قدرته وتعرف ربوبيته وكلما خلق الله سبحانه من⁵ البدء والى الان ثابت مقيم⁶ على الحال الذى خلقه لم يزل ولم يتبدل ولم يتغير من جميع* ما خلقه غير الانسان وحده فكل الخليفة حزينه عليه وذلك ان الله جلت قدرته خلقه للبقاء وفضله على سائر ما⁷ خلق لان كل شي خلقه انما قال له كن فكان⁸ الا الانسان وحده فانه صنعه بيده من اربع عناصر⁹ مختلفة ونفخ فى وجهه نسمة

1. C om. ذكر. — 2. للابا C. — 3. وبسير ما C. — 4. لتظهر C. — 5. منذ C. — 6. ثابتا مقيما. — 7. خلق خلق C. — 8. الا C add. — 9. طبائع C add.

TROISIÈME PARTIE. — *Des conciles, et de ceux qui en ont nécessité la célébration; de l'origine du mal dans l'Église, et des dissentiments dans la croyance.*

QUATRIÈME PARTIE. — *Enseignement des anciens Pères qui ont gouverné l'Église; et récit abrégé de ce qui s'est passé en certains pays au moment de la scission.*

PREMIÈRE PARTIE.

Sache, frère bienheureux (Dieu te garde et te fasse prospérer!), que Dieu (son nom soit exalté!) n'a point créé l'univers parce qu'il en avait besoin : il l'a fait par pure condescendance, pour manifester sa puissance et faire connaître sa souveraineté. Tout ce qu'il a créé, depuis le commencement jusqu'à ce jour, demeure tel qu'il a été fait, sans disparition, sans transformation et sans changement. * L'homme seul attriste le spectacle de la création : Dieu (sa puissance soit magnifiée!) l'avait créé pour persister dans l'existence, et l'avait préféré à toutes ses œuvres; car alors que, pour tous les êtres, il s'était contenté de dire : sois! il a voulu façonner l'homme de ses propres mains en employant quatre éléments divers; et il lui insuffla au visage un souffle de vie. Il en sortit un homme parfait, vivant, parlant, doué d'une âme raison-

الحياة فاستوى انساناً تاماً حياً ناطقاً ذا نفس وعقل وسماء ادم واسكنه الفردوس وجعل له سلطاناً على جميع ما خلقه على الارض واباحه جميع خيرات الفردوس الا شجرة واحدة وهي شجرة معرفة الخير والشر وانه امره ان لا ياكل منها وحذره وخوفه وقال له ان يوم تأكل من هذه الشجرة تموت موتاً ثم القى الله على ادم نعاساً في الفردوس واخذ من جنبه اليمين ضلعاً² وكساه لحماً وخلق منه امرأة³ وسماهما * ادم حوى وكساهما * fol. 7 r^o. الرب من النور والبها جلاً ورفعهما على جميع الخليقة وكان الله قد خلق من قبل خلقه لادم طغيمات الملائكة ومراتب السمايين وكان فيهم ملاك عظيم قد قدمه على سائر الملائكة اسمه ساطانائيل⁴ وجعله رئيساً على الوف الوف وربوات ربوات من الملائكة فداخله التكبر والعجب واحتوت عليه العظمة واشتهى ان⁵ يتشبه بخالقه فغضب الله عليه واسقطه من رتبته وعزله عن رياسته واعدمه كرامته وحطه الى الارض منقياً من بين الملائكة واسقط معه من السما كل من⁶ كان طايحا لامره وموافقاً لارادته من الملائكة فصار شيطاناً عظيماً وسمى ابليس وسموا الملائكة الساقطين معه شياطين وقد قال بعض الناس ان الشيطان انما سقط من السما * لانه لم يرض بالسجود لادم وليس هو كذلك * fol. 7 v^o.

1. نفساً C. — 2. ضلعاً C. — 3. امرأة C. — 4. صاطانائيل C. — 5. انه C. — 6. كل من C.

nable : Dieu l'appela Adam et l'établit dans le paradis, lui soumettant toutes ses autres créatures terrestres, et livrant à son usage tous les biens du paradis. Il en excepta un seul arbre : l'arbre de la science du bien et du mal, dont il lui défendit de manger, joignant la menace à l'avertissement; car, lui dit-il, « le jour où tu en mangeras, tu mourras ». Ensuite Dieu envoya à Adam, dans le paradis, un profond sommeil, durant lequel il prit, de son flanc droit, une côte qu'il revêtit de chair et dont il fit une femme : Adam l'appela * Ève (Haoua). Dieu les couvrit de lumière et de gloire, et les éleva au-dessus de toute la création.

Or Dieu, avant de créer Adam, avait donné l'existence à des troupes d'anges, aux hiérarchies célestes. Parmi ces anges, il en était un, supérieur aux autres; et Dieu l'avait mis à la tête de tous : il s'appelait *Satanayël*, et avait sous ses ordres des milliers d'anges, et des centaines de mille. Un sentiment d'orgueil et de fierté l'envahit; il conçut une idée de grandeur et il voulut ressembler à son Créateur. Dieu s'irrita contre lui, le fit déchoir de son rang, lui enleva sa prééminence, le priva de sa dignité, et l'exila en cette terre, proscrivant avec lui ceux des anges qui lui avaient obéi et qui avaient donné leur assentiment à son dessein. Il devint un démon redoutable, et prit le nom d'*Iblis*; et les anges condamnés avec lui furent appelés des démons. D'aucuns * fol. 7 v^o. ont dit que la cause de la chute de Satan était * son refus d'adorer Adam :

لان اشعيا النبي يقول في نبوته لم يسقط كوكب الفجر الا لانه¹ فكر وقال انصب لي كرسيًا على نجوم السما واجلس على السحب واتشبه بالعلي وكان سقوطه من قبل ان يخلق ادم فلما نظر الشيطان الى الكرامة التي اعطاها الله لادم حسده عليها واشتهى لمكره وشرة اخراجه منها فاستتر بالحية وقصد نحو حوى² وقال لها لاي شى منعكما الله ان تاكلا شيئاً³ من شجر الفردوس فقالت ما منعنا شيئاً⁴ من شجر الفردوس الا هذه الشجرة الواحدة فقال ولم منعكما منها فقالت ولا علم لى فقال انما منعكما ان تاكلا منها لتلا تصيرا الهة مثله عارفين بالخير والشر ثم حسن لها منظرها وشهاها واكلها فمدت يدها واخذت من ثمرة الشجرة واكلت واطعمت ادم فعريا من النور والبهاء * fol. 8 r°. وزال عنهما المجد والكرامة وانكشفت عورتهم وبان لهما عريهما⁵ فصنعا لهما ميازر من ورق التين⁶ وكساهما الله ثوبين من جلود واخرجهما⁷ من الفردوس لاجل مخالفتهم امره واغلق باب الفردوس وسكننا على الجبل اسفل من الفردوس وعرف بعضهما بعضاً

انكشفت سوتهما وبان لهما C 5. — شى C 4. — شى C 3. — حوا C 2. — انه C 1. واخرجهم C 7. — من ورق التين ميازر C 6. — عورتهم

mais cela n'est pas fondé, car Isaïe dit dans sa prophétie : « L'astre du matin (Lucifer) n'est tombé que pour s'être dit : J'établirai mon trône au-dessus des étoiles du ciel; je m'assoierai sur les nues, et je serai semblable au Très-Haut ' ! » Sa chute donc eut lieu avant la création d'Adam. Puis quand il vit l'honneur que Dieu avait fait à Adam, il en devint jaloux, et résolut dans sa perversité de l'y arracher. Il se cacha, à cette fin, dans le corps du serpent; il alla trouver Ève (*Haoua*), et lui dit : « Pourquoi Dieu vous a-t-il fait défense de manger des fruits du paradis? » Elle répondit : « Il ne nous a défendu que les fruits de cet arbre seulement. — Mais pourquoi, insista Satan, vous les a-t-il défendus? — Je ne sais, lui dit Ève. — Il vous les a défendus, expliqua Satan, pour vous empêcher de devenir des dieux comme lui, connaissant le bien et le mal. » Ève prit plaisir à la vue de l'arbre, et sentit l'envie d'en goûter : * elle tendit la main, cueillit un fruit et mangea; puis elle en donna à manger * fol. 8 r°. à Adam. Aussitôt, ils furent dépouillés de la lumière, et perdirent leur gloire et leur honneur; leurs parties honteuses apparurent, et ils virent leur nudité. Ils fabriquèrent alors des voiles de feuilles de figuier; et Dieu leur donna deux vêtements de peaux. Puis il les fit sortir du paradis, à cause de leur désobéissance, et il en ferma l'entrée. Adam et Ève s'établirent sur une montagne située au-dessous du paradis : là, ils se connurent et engendrèrent des enfants. Plusieurs générations s'écoulèrent, qui adoraient Dieu d'après la raison, sans

1. Is., xiv, 14.

فتناسلا وولدا اولاداً وتماقت الاجيال وكانوا يعبدون الله حسب عقولهم بلا مذهب ولا ناموس وكان الشيطان واصحابه مجتهدين في اطغاء الناس واخراجهم من طاعة الله¹ وبارتكابهم² المحارم وانكافهم على الخطايا ومواصلة الذنوب حتى صاروا الكلك تحت طاعة الشيطان ولم يبق على الارض من يعرف الله ويومن به غير ثمانية انفس³ وهم * fol. 8 v^o. نوح وزوجه وثلاثة اولاد له ونسائهم⁴ فامر الله نوح ان⁵ يبني السفينة واعلمه انه مرسل طوفان ماء على الارض ليبيد جميع الخليفة من اجل خطايا الناس فينجوا فيها نوح واولاده ونسائهم⁶ وجميع من ياوى اليها من الوحوش والبهائم والطيور وعند تمام الفى ومايتى واثنين واربعين سنة منذ ادم ارسل الله الطوفان على الارض واهلك جميع الخليفة التى على الارض ولم يبق منها الا ما كان فى السفينة فجدد الله سبحانه الخليفة بنوح واولاده ومن كان معهم فى السفينة فتناسلوا ايضاً وكثروا على الارض وعبدوا الله بغير ناموس ولا مذهب ثم اجتمع فى ذلك الزمان اثنان وسبعون رجلاً براى واحد على بنا⁷ * برج شامق ذكروا انهم خافين من طوفان اخر ياتى فيهلكون ويهلك نسلهم * fol. 9 r^o. فالقى⁸ الله عليهم السنة⁹ مختلفة نطقوا بها وتكلم كل منهم بلغة⁹ لا يعرفها صاحبه

1. C. الرب. — 2. C. بارتكابهم. — 3. C. ونسائهم. — 4. C. الثلاثة. — 5. C. انه. — 6. C. نساهم. — 7. C. بلغا. — 8. C. السنة. — 9. C. فالقا.

doctrine et sans loi. Et Satan et ses amis s'efforçaient à séduire les hommes, et à les détourner de l'obéissance de Dieu; si bien qu'à force de commettre les choses défendues, et de s'adonner au péché et aux crimes, tous subirent le joug de Satan, et il ne resta à connaître Dieu et à croire en lui, sur la terre, * fol. 8 v^o. que huit personnes : * Noé (*Nouh*), son épouse, ses trois enfants et leurs femmes. Alors Dieu avertit Noé qu'il allait envoyer sur la terre le déluge pour anéantir toute la création à cause des péchés des hommes; et il lui ordonna de construire un navire, où il se réfugierait avec sa femme, ses enfants et leurs épouses, et un certain nombre de fauves, d'animaux et d'oiseaux. L'année 2242° après Adam, Dieu envoya le déluge sur la terre, et y détruisit toutes les créatures, à l'exception de celles qui étaient dans l'arche. Puis Dieu renouvela la création par Noé (*Nouh*) et ses enfants, et tout ce qui se trouvait avec eux dans le vaisseau. Ils procréèrent des enfants et se multiplièrent dans le monde; et ils adoraient Dieu eux aussi sans loi ni doctrine.

Ensuite, à cette époque, soixante-douze hommes formèrent ensemble le * fol. 9 r^o. projet de construire * une tour élevée : ils disaient qu'ils appréhendaient un nouveau déluge, qui les ferait périr eux et leur progéniture. Dieu leur suggéra des langues diverses qu'ils se mirent à parler, de sorte que chacun s'exprimait dans un idiome, sans être entendu de son voisin : ils se dispersèrent

فتفرقوا جميعهم في الدنيا واتقسمت بهم اللغات في العالم ومنذ زمان الطوفان الى بناء ذلك البرج خمسمائة وثمانية¹ وخمسون سنة وهي تمام الفى وثمان مائة للعالم والشيطان غير مقصر في الاجتهاد في هلاك الناس الى ان تجلى الرب² سبحانه على ابراهيم بعد ست مائة واربعين³ سنة ولما كثر⁴ ذنوب اهل سادوم وغامورا بعث⁵ الله على المدينتين واعمالهما⁶ ناراً⁷ وكبريتاً واهلك كل من كان فيهما وفي تلك المواضع الحايطه بهما لان الله تعالى كان قد * عهد على عبده نوح عهداً انه لا يرسل طوفان ماء اخر على الارض * fol. 9 v°. ثم تزايد الخلق وتجدد معرفة الله على الارض بابراهيم واسحق ويعقوب الذى سماه الله اسراييل وكانت على⁸ ايامه مجاعة وكان يوسف ولده قد ملك مصر القديمة المعروفة بمنف في ايام فرعون بعد ما كان من قصته مع اخوته اولاد يعقوب ما هو مسطور⁹ ومشهور ثم دخل يعقوب وبنوه وبنو بنيه وحاشيته الى ارض مصر في ايام يوسف

وهي تمام ثلاثة الف *add.* ستماية سنة واربعين C. 3. — تجلا الله C. 2. — ثمانية C. 1. *om.* — واربعماية واربعين سنة C. 8. — بنارا C. 7. — اعمالها C. 6. — ابعث C. 5. — كثرة C. 4. — واربعماية واربعين سنة C. 9. — في مصطور C. 9. —

alors à travers le monde; et par eux commença la diversité des langues. Or depuis le déluge jusqu'à la construction de la tour, il s'écoula 558 années, ce qui correspond à la 2800^e année de la création du monde¹. Satan, durant ce temps, ne négligeait rien pour perdre les hommes. Après cela, c'est-à-dire après 640 ans, le Seigneur se montra à Abraham. Et quand les crimes des habitants de Sodome (*Sadoum*) et de Gomorrhe (*Ghamoura*) se multiplièrent, Dieu envoya sur ces villes le feu et le soufre, et fit périr tout ce qui s'y trouvait et tout ce qui était dans les lieux environnants, car Dieu avait * promis à * son serviteur Noé (*Nouh*) qu'il ne submergerait plus la terre sous un nouveau déluge. * fol. 9 v°.

Les hommes se multipliaient toujours; et la connaissance de Dieu fut renouvelée sur la terre par Abraham (*Ibrahim*), Isaac (*Ishaq*) et Jacob (*Ya'qoub*). Dieu donna à ce dernier le nom d'Israël (*Israyil*). De son temps, il y eut famine; et son fils Joseph (*Youssuf*) régna sur l'ancien Misr², connu sous le nom de Memphis (*Ménef*), au temps de Pharaon, après avoir eu avec ses frères, les enfants de Jacob, les aventures relatées (dans l'Écriture) et que chacun sait. Jacob se rendit en Égypte du vivant de Joseph, avec ses fils, ses petits-fils et toute sa suite, au nombre de soixante-quinze hommes. Ils s'y multi-

1. On lit en marge : Avant le Déluge 2242
Après 558
—————
2800

2. *Misr* aujourd'hui désigne tout aussi bien l'Égypte et le Caire.

وكان عدتهم خمسة¹ وسبعين رجلاً فنموا وكثروا وبارك الله فيهم الى ان صاروا الوف² وربوات وفزعوا منهم الملوك الفراعنة واستعبدهم ملك بعد ملك وابلوههم بعمل الطوب والبناء وبلايا كثيرة حتى لا يفيقوا من العمل والتعب وتقدم للقوابل بان يقتلوا كل ذكر يولد * للعبرانيين اعنى بنى اسرايل حتى لا يزيدوا كثرة وقاسوا هموماً كثيرة⁴ * fol. 10 r°. واجزائاً عظيمة⁵ [وكرت العقوبة] عليهم والامتهان بهم فضجوا⁶ الى الرب وبكوا واستغاثوا فسمع الرب بكاهم وضجيجهم وصوت صراخهم فتحن عليهم ورحمهم واتخذ بعده موسى النبي ليخرجهم⁷ من ارض مصر من المملكة الصعبة والعبودية المرة وهذا موسى اول نبى اتقده الله الى العالم⁸ بالناموس والشرع والسنن وتقدمة القرابين وشرع لهم مذهباً وديناً فكان⁹ منذ تجلى الرب على ابراهيم الى موسى النبي اربع مائة واربعون سنة وهن¹⁰ تمام ثلاثة¹¹ الف وثمان مائة وثمانين سنة واخرج¹² الله بنى اسرايل من ارض مصر بيد عالية * وذراع قوى وهم في¹³ ستمائة الف تقس بعد ان منحهم فرعون من الخروج حتى اظهر * fol. 10 v°.

— 1. C خمسة. — 2. C الاف. — 3. C بلايد. — 4. C كثرة. — 5. C add. وكثرة العقوبة. — 6. C فظجوا. — 7. C ليخرجهم. — 8. C للعالم. — 9. C وكان. — 10. C وهى. — 11. C ثلاثة. — 12. C فاخرج. — 13. C om. فى.

plièrent beaucoup, sous la bénédiction divine, et arrivèrent au chiffre de plusieurs milliers; au point que les Pharaons en eurent peur, et qu'ils les asservirent, un roi après l'autre, les condamnant à fabriquer des briques, à construire (leurs palais) et à mille autres corvées, pour ne leur laisser aucun répit et ne leur point permettre de se ressaisir. De plus, on donna aux accoucheuses l'ordre de tuer tout enfant mâle qui naîtrait * aux Hébreux, c'est-à-dire aux fils d'Israël, pour ne point les laisser augmenter outre mesure. Bien d'autres vexations, bien d'autres douleurs et d'autres injures leur furent infligées. A la fin, ils crièrent vers le Seigneur; ils pleurèrent et demandèrent secours; le Seigneur entendit leurs pleurs et leurs cris; il en eut pitié et leur fit miséricorde. Il envoya son serviteur le prophète Moïse (*Mousa*) pour les faire sortir du pays d'Égypte, de ce royaume sans pitié, et de l'amertume de la servitude. Et ce Moïse (*Mousa*) fut le premier prophète envoyé par Dieu au monde avec une législation et des préceptes, et avec le rite des offrandes; et il promulgua une doctrine et une religion. (Depuis donc l'apparition de Dieu à Abraham, il s'écoula 440 années, ce qui fait 3880 années¹). Et Dieu fit sortir les * fol. 10 v°. fils d'Israël d'Égypte d'une main puissante, * et avec un bras irrésistible : ils

1. En marge : 2800
640
440
—————
3880

الله على يد¹ عبده موسى الايات المعجزات² والعجايب الباهرة ثم غرق الله فرعون واجناده³ في البحر الاحمر وملك بني اسرائيل ممالك كثيرة من الملوك الكفار⁴ وادخلهم ارض الميعاد التي وعد⁵ ابراهيم انه يعطيها لنسله على يد يوشع بن نون بعد وفاة موسى النبي واقتسموا⁶ الارض بينهم وتقبلوا في خيرات ربهم والشيطان لا يقطع معاداته للشمر يطغى من قدر⁷ عليه منهم بعبادة الاوثان ومخالفة الناموس⁸ وترددت⁹ اليهم الانبيا باوامر الرب والنهي¹⁰ عن مخالفة الناموس

* وكانوا كلما خلفوا الوصايا قد سلط عليهم الرب¹¹ الملوك الكفار يستعبدونهم وينهبون¹² اموالهم ويخربون ديارهم حتى اذا ذكروا ذنوبهم وكثرة مخالفتهم قد عادوا الى الرب بالتوبة والاستغفار فيرحمهم ويعيدهم الى اماكنهم ويرزقهم الظفر¹³ باعدايهم هكذا فعل لهم¹⁴ دفعات كثيرة الى تمام الف وستماية وعشرين سنة وهي كمال¹⁵ خمسة الف وستماية¹⁶

كثيرا من ممالك C. — 4. و. و. جنوده C. — 3. والمعجزات C. — 2. اعني add. يديه C. — 1. والملوك الكفار C. — 8. يقتدر C. — 7. فاقسموا C. — 6. اللد add. C. — 5. الملوك والكفار C. — 12. وينهبوا C. — 11. الرب عليهم C. — 10. واامر الرب ونهى C. — 9. فترددت C. — 13. بالظفر C. — 14. بهم C. — 15. كمال C. — 16. خمس مائة C.

comptaient six cent mille âmes¹. Pharaon s'était opposé à leur départ; mais Dieu opéra, par l'entremise de son serviteur Moïse (*Mousa*), des signes extraordinaires et des prodiges étonnants. Ensuite il submergea Pharaon et son armée dans la mer Rouge. Les Israélites s'emparèrent d'un grand nombre de royaumes, dont ils battirent les princes infidèles; et sous les ordres de Josué, fils de Nun (*Youcha' ibn-Nun*), successeur de Moïse, ils occupèrent la terre que Dieu avait promis de donner aux descendants d'Abraham; ils la partagèrent entre eux, et jouirent des bienfaits de leur Seigneur.

Pendant Satan ne fit point trêve à son hostilité avec les humains: il séduisait tous ceux qu'il pouvait parmi eux, les gagnant au culte des idoles, et à la transgression de la Loi. Alors les prophètes vinrent leur rappeler les préceptes du Seigneur, et l'observation de sa Loi; * et chaque fois qu'ils désobéissaient, il les livrait aux rois infidèles, qui les emmenaient en captivité, pillaient leurs biens et saccageaient leurs habitations. Mais dès qu'ils prenaient conscience de leurs crimes et de leurs désordres et revenaient à Dieu par la pénitence et le repentir, il se laissait toucher, les ramenait à leurs foyers et leur soumettait leurs ennemis. Ainsi fit-il plus d'une fois pendant une période de 1620 années, qui complète les 5500 ans depuis la création du

1. On lit au haut de la page: Tous moururent dans le désert; et il n'entra dans la Terre Promise que Josué ibn-Nun..... Moïse, et leurs enfants.

وعشرين سنة للعالم فلما كثرت ذنوبهم وعظمت خطاياهم وزادت ذنوبهم¹ ومخالفتهم نظر الرب جل اسمه ادم الانسان الاول الذي صنعه بيده قد² هلك وجميع الماضين من بني البشر والانبيا³ والصالحين قد هلكوا بهلاكه⁴ وجميع * المنافقين قد جعلوا⁵ في الجحيم لاجل⁶ خطاياهم ونفاقهم والذين هم في الحياة على الارض من بني اسرائيل هم⁷ مخالفون الناموس⁸ والشرع الذي شرعه لهم موسى النبي⁹ وباقي الامم هم¹⁰ مجتهدون في عبادة الاوثان وخدمة الشيطان حينئذ انفذ بابنه الوحيد الذي هو نور من نوره وجوهر من جوهره وشبه¹¹ ومثال ازليته مولود منه بغير افتراق¹² ولا انفصال في الجوهر الى العالم ليخلص بحكمته وحسن تدبيره عبده وصنعة يديه فخل في بطن امرأة عذراء من رهط داود وآل ابراهيم فظهر منها متجسداً في صورة انسان حتى يستطيع * العالم¹³ ان يراه¹⁴ لان موسى النبي لما تمنى على الرب ان يراه قال له ليس يرى وجهي بشر فيعيش

1. C. اثمهم. — 2. C. وقد. — 3. C. الانبيا. — 4. C. هلاكاً. — 5. C. حصلوا. — 6. C. منجل (leg. leg.). — 7. C. om. هم. — 8. C. للناموس. — 9. C. om. النبي. — 10. C. om. هم. — 11. C. ان يروه. — 12. C. add. منه. صورته. — 13. C. add. ان. — 14. C. ان يروه.

monde¹. Lorsque, après cela, leurs péchés se multiplièrent au delà de toute mesure et que leurs crimes et leurs transgressions augmentèrent, Dieu (dont le nom soit loué) vit que le premier Adam, qu'il avait façonné de sa main, avait péri et avec lui toutes les antiques générations des hommes, des prophètes et des justes, et que les innocents * et les impies se trouvaient plongés dans les enfers pour leurs péchés et leur impiété; il vit aussi que les fils d'Israël, qui vivaient sur la terre, n'observaient point la Loi et les préceptes que leur avait donnés Moïse (*Mousa*); il vit enfin que les autres nations s'adonnaient avec fureur au culte des idoles et au service de Satan : alors il envoya son Fils unique, lumière issue de sa lumière, substance issue de sa substance, l'image et la figure de son éternité, engendré par lui sans partage et sans distinction dans l'essence. Il l'envoya au monde pour sauver, par sa mansuétude et par ses œuvres, son serviteur et sa création. Le Fils descendit dans le sein d'une femme vierge de la tribu de David (*Daoud*), de la race d'Abraham (*Ibrahim*); et il sortit d'elle incarné sous une forme humaine afin de * se manifester au monde : car lorsque le prophète Moïse (*Mousa*) exprima au Seigneur le désir de le voir, il lui répondit : Nul mortel ne peut me voir et rester vivant; mais pour t'exprimer les bonnes dispositions dont je suis animé envers toi, je te manifesterai autant que tu pourras soutenir. Et il fit briller

1. En marge : 3880
1620
5500

لكن لموضعك مني اوريك مقدار¹ استطاعتك واشرق² عليه نوراً كسبه البرق فسقط على وجهه كالبيت مغشياً عليه ولما ناجاه الرب عاشت نفسه وتراجعت³ روحه ولما نزل الى بني اسرائيل لم يستطيعوا النظر الى وجهه⁴ لاجل النور الذي حل عليه ثم ان موسى لبس البرقع عند نزوله الى بني اسرائيل واذا طلع الجبل قلعه فاذا كان موسى النبي لاجل النور الذي لم يستطع ان يراه بل اضا⁵ وجهه بنوره لم يقدر انسان ينظره من المجد الذي حل عليه حتى تبرقع * فكم بالحري ان لو ظهر ذلك النور الالهي في العالم على جهته كاملاً من كان يقدر ينظره ويعيش

* B fol. 1 r°. لكنه بحكمته العالية وقوته الغالبة دبر باتحاده بذلك الجسد وظهوره بين العالم متانساً كسبهم وشكلهم حتى يجدوا السبيل الى نظره واستماع كلامه وليكون⁷ به لهم⁸ الخلاص ولادم وذريته وكان ميلاده العجيب بسر لا يدرك في⁹ يوم الثالث التاسع والعشرين¹⁰ من كيهك سنة خمسة الف وخمس مائه وواحد¹¹ للعالم من مريم العذرى الطاهرة في

بل. 5. C om. — وجه موسى. 4. C add. — تراجعته. 3. C — فاشرق. 2. C — بمقدار. 1. C. — متالة في : Le ms. B que nous reprenons ici porte en tête de ce premier feuillet : — 6. — اضا. C وليكن. 7. A — الرد على سعيد ابن بطريق تاليف ابو علي بن عيسى ابن ... اليعتوبي. 8. — في. C om. بسر لا يدرك. 9. A et C om. — لهم به. 8. A et C — ويكون. 10. C — سنة. add. واحد. C om. وسنة واحدة. 11. A — العشرون.

à ses yeux une lumière semblable à l'éclair; et Moïse (*Mousa*) tomba sans connaissance la face contre terre comme un homme sans vie. Mais à la voix du Seigneur qui lui parlait, il reprit ses sens, et la vie revint dans son corps. Il se rendit ensuite parmi les Israélites, qui ne pouvaient fixer le regard sur son visage à cause de la lumière qui l'inondait; et il dut se couvrir d'un voile lorsqu'il se rendait parmi eux, le quittant quand il allait sur la montagne. Si donc aucun regard humain ne pouvait se fixer sur le visage du prophète Moïse (*Mousa*) à cause de la lumière qu'il n'avait pu lui-même contempler, mais qui s'était simplement répandue sur lui et l'avait illuminé de gloire au point d'être obligé de se couvrir d'un voile : * qui jamais, à bien plus * fol. 12 v°. forte raison, aurait pu soutenir la lumière divine, s'il lui avait plu de se manifester au monde, et demeurer vivant! * Aussi Dieu a-t-il voulu, dans * B fol. 1 r°. sa suprême sagesse et dans sa toute-puissance, s'unir à ce corps, et paraître dans ce monde sous la forme et la figure des hommes, afin qu'ils pussent le contempler, et l'entendre, et obtenir par là le salut concédé à Adam et à sa postérité.

Sa naissance admirable eut lieu, par un mystère ineffable, le mardi 29^e jour de *Kihak*¹, l'an 5501 du monde, de Marie la Vierge toute pure, à Betléhem

1. 25 décembre.

بيت لحم اليهودية في أيام هيرودس والى اورشليم ومملكة اوغسطس قيصر ملك الروم ومن بعد سنتين من¹ ميلاده كان وصول المجوس بالهدايا لما نظروا نجمة مشرقاً عند ميلاده والنجم كان دليلهم الى بيت لحم ومضى الى ارض مصر لما طلبه هيرودس وعاد² بعد سنتين عند وفاة³ هيرودس وسكن مدينة تسمى⁴ ناصرة ولاجل ذلك سمي الناصري وسموا⁵ المومنون به نصارى ومن بعد⁶ ثلاثين سنة من مقامه على الارض اعتمد في نهر الاردن⁷ يوم الثالث الحادى عشر من طوبه في السنة الخامسة عشر من ملك طياريوس قيصر⁸ ملك الروم فان قال قايل من اين نعلم⁹ ان الميلاد والمعمودية كانا¹⁰ يوم الثالث فقد بينا ذلك اخر هذا الكتاب ومن بعد * المعمودية ابتداء¹¹ باظهار الاعمال * fol. 1 v°.

الالهية والقوات العالية من¹² اصلاح الماء خمراً وبراء¹³ الامراض¹⁴ واشفاء الاسقام واخراج الشياطين من الناس واشباع الخلق الكثير¹⁵ من الخبز اليسير وطاعت¹⁶ له الرياح¹⁷ وخضع¹⁸ له البحر¹⁹ والمشى على المياه كاليس²⁰ والكشف للناس عن ضمائرهم وخفايا قلوبهم

الناصرية C تسمى. — 4. AC om. هيرودس. وفاته. — 3. C om. — 2. C عاد. — 1. C ومن. — 5. A et C وسيرا. — 6. A om. — 7. A et C add. في. — 8. A et C om. قيصر. — 9. A والابرس. — 14. A ويبرى. — 13. C جنبها. — 12. C ابتدئ. — 11. AC كانا. — 10. C تعلم. — 15. C كثيرة. — 16. AC وطاعة. — 17. AC له الرياح. — 18. AC وخضع. — 19. AC om. له البحر. — 20. AC om. كاليس.

en Judée, au temps d'Hérode, gouverneur de Jérusalem, et sous le règne d'Auguste-César, empereur des Romains. Deux années après sa naissance eut lieu la venue des Mages chargés de présents; car ils avaient vu son étoile briller lors de sa nativité, et cette étoile leur servit de guide jusqu'à Betléhem. Puis il s'enfuit en Égypte, quand Hérode le fit rechercher. Et, deux années après, Hérode étant mort, il revint et habita une ville appelée Nazareth: c'est pourquoi il s'appela le Nazaréen¹, lui et tous ceux qui ont cru en lui. Dans la trentième année de sa vie terrestre, il fut baptisé par Jean dans le Jourdain, le mardi, onzième jour du mois de Tobeh², la quinzième année du règne de Tibère³, empereur des Romains. (En réponse à ceux qui nous demanderaient d'où nous savons que sa naissance et son baptême eurent lieu le mardi, nous avons discuté cette double question à la fin de ce livre.)

* fol. 1 v°. Après * son baptême, il commença à opérer les œuvres divines et les prodiges sublimes, changeant l'eau en vin, rendant la santé aux infirmes, guérissant les malades, chassant les démons, nourrissant les multitudes avec un peu de pain, se faisant obéir des vents et des flots, marchant sur les eaux, comme sur la terre ferme, dévoilant les pensées secrètes et les mouve-

1. *Nasari*, plur. *Nasara*, Nazaréens, est le nom donné aux chrétiens en Orient. — 2. 6 janvier. — 3. A. D. 28.

ومكتومات افكارهم¹ واقامة الموتى² وتطهير³ البرص ونهوض المقعدين ومعافاة
المفاليح وفتح الاعين العمى⁴ واطلاق اللسن الخرس وكثير من الايات والعجائب التي
لا تحصى⁵ كثرة⁶ وكل ذلك بامر نافذ لا بسؤال ولا بتضرع⁷ كما يليق باللاهوت
وليس كتضرع الانبيا وابتهاهم⁸ فحسدوه⁹ اليهود على ما اظهره من اعماله الالهية وقالوا¹⁰
ان تركنا هذا هكذا¹¹ يعمل هذه الاعمال فالجماعة كلها¹² تؤمن به والكل يعودون¹³
اليه ويأتون الروم وياخذون¹⁴ هيكلنا ويستملكون اولادنا فتشاوروا على قتله ظلماً¹⁵
حينئذ قال¹⁶ مقدمهم في تلك الايام وهو قيافا قال¹⁷ وان كان نبياً¹⁸ فقد صلح¹⁹ ان
يموت انسان واحد على هذا الشعب افضل من ان²⁰ تهلك²¹ هذه²² الامة كلها وقالوا
هذا يعمل الايات في يوم * السبت وقد حل علينا السبت وخالف الناموس وليس يقنعه
ذلك حتى يقول انه ابن الله وقد وجب عليه القتل
ولم يزل²³ الشيطان عدو البشر مجتهداً في هلاكهم وغوايتهم على قتله فملاهم²⁴ حسداً

قيامة الموتى — 2. C om. اقامة الموتى. — 3. AC om. وخفايا قلوبهم ومكتومات افكارهم. — 4. B mis avant والكشف. — 5. AC تحصا. — 6. AC كثيرة. — 7. C تضرع. — 8. A om. وابتهاهم. — 9. AC فحسدوه. — 10. AC انا. — 11. A هكذا. — 12. AC om. كلها. — 13. AC يعودوا. — 14. A وياخذوا. — 15. AC add. وحسداً. — 16. AC om. حينئذ. — 17. AC om. قال. — 18. A وقد تنبأ. — 19. A ان الاصالح. — 20. A مما. — 21. A يهلك. — 22. C om. هذه. — 23. C نزل. — 24. A وبلاهم.

ments intimes du cœur des hommes, ressuscitant les morts, purifiant les lépreux, rendant le mouvement aux estropiés et aux paralytiques, ouvrant les yeux aux aveugles, rendant la parole aux muets, et faisant d'autres miracles en nombre incalculable. Tout cela s'accomplissait sur un simple ordre de lui, sans prière et sans supplication, comme il convient à la divinité, et non point comme faisaient les prophètes. Les Juifs, au spectacle de toutes ces merveilles, lui portèrent envie : Si nous laissons cet homme poursuivre ces œuvres, dirent-ils, tout le peuple croira en lui et le suivra; et alors les Romains viendront et s'empareront de notre temple, et emmèneront nos enfants esclaves¹. Ils complotèrent donc contre sa vie sous l'impulsion d'une injuste jalousie. Celui qui leur servait alors de chef, Caïphe, prononça cette prophétie : « Il vaut mieux qu'un seul homme meure pour le peuple, plutôt que d'exposer toute la nation à une perte certaine². » Et ils ajoutaient : cet homme accomplit ses miracles le * samedi; il manque donc à l'observance du sabbat, et * fol. 2 r°. transgresse la loi. Bien plus, il va jusqu'à se dire le fils de Dieu : il mérite

1. Joan., xi, 48. — 2. Joan., xviii, 14.

وغيظاً وعظماً¹ حنقاً ويخيل لهم ان الذي يفعلونه² من ذلك هو اقامة واجب³ الناموس وانهم فيه على الصواب فاجتمع⁴ رايهم كبارهم وصغارهم على صلبه وقتله وظنوا⁵ بجهلهم انه انسان مثلهم وانهم اذا بلغوا هواهم وقتلوه ابادوه ومحووا ذكره من على الارض كمثل ساير الناس المقتولين فتراخى لهم حتى يتم⁶ تدبيره في خلاص ادم وذريته وصح⁷ نبوات الانبيا الذين تنبوا بذلك عليه⁸ فصر⁹ لهم¹⁰ على جميع ما فعلوه بحكمته واناته حتى انتهوا به الى الصلب وكان ذلك في وقت ست¹¹ ساعات من¹² نهار يوم الجمعة في موضع الجلجلة وقبروه وبلغوا غايتهم فيه فقام بعز لاهوته في اليوم الثالث وهو يوم الاحد التاسع والعشرين¹³ من برمهاث في السنة الرابعة والثلاثين¹⁴ منذ ولادته¹⁵ بالجسد¹⁶ وهي سنة خمسة الف وخمس مائة اربعة¹⁷ وثلاثين¹⁸ للعالم وقد قال¹⁹ بعض الآبا ان القيامة كانت في برمودة والله هو العالم²⁰ * وفتح باب الفردوس الذي كان اغلق منذ مخالفة ادم * fol. 2 v°.

1. AC om. عظم. — 2. A يفعلوه. — 3. C ووجب. — 4. A واجتمع. — 5. C وضموا. — 6. A وضموا. — 7. AC وضموا. — 8. AC عليه بذلك. — 9. A فصبر. — 10. A وضموا. — 11. C ستة. — 12. C في. — 13. C والعشرون. — 14. A ثلاثين. — 15. C والثلاثين. — 16. AC om. بالجسد. — 17. C اربعة. — 18. C ثلاثين. — 19. C سنة. — 20. AC اعلم بذلك. — 20. AC اعلم بذلك.

donc la mort! Satan, l'ennemi des hommes, s'efforçait à les perdre et à leur persuader sa mort. Il les remplit d'envie, de colère et de fureur; et il leur mit dans l'esprit que par là ils défendaient la Loi, sans sortir de la voie de l'équité. Ils convinrent donc, grands et petits, de le crucifier et de le mettre à mort. Ils s'imaginaient, les insensés, qu'il s'agissait d'un homme comme eux, et qu'en assouvissant leur folie et en le faisant mourir, ils le perdaient et effaçaient sa mémoire sur la terre, tout comme il arrive aux hommes qui subissent un pareil sort. Il les laissa faire, en vue de l'accomplissement du plan qu'il avait tracé pour le salut d'Adam et de sa postérité, et pour la réalisation des prédictions des Prophètes qui avaient parlé de lui. Il souffrit donc avec patience toutes leurs entreprises, montrant en tout sa sagesse et sa longanimité; et enfin il fut crucifié : c'était la sixième heure du jour du vendredi, à l'endroit nommé Golgotha. Ensuite ils le firent mettre au tombeau, contents d'en être venus à leur fin. Mais il ressuscita dans la gloire de sa divinité, le troisième jour, qui était le dimanche, vingt-neuvième jour du mois de Barmahat¹, dans la trente-quatrième année de son âge humain et la 5534^e du monde. Certains Pères ont dit que la résurrection eut lieu au mois de Barmoudeh² : Dieu sait ce qui en est. * Il ouvrit la porte du

1. 25 mars. — 2. Ce mois va du 25 mars au 25 avril.

وخروجه منه واعاده اليه وجميع الانبيا الصالحين وسهل للناس سبيل الخلاص وفتح لهم باباً ونهج لهم طريقاً¹ للتوبة² لمغفرة الخطايا واقام بعد قيامته اربعين يوماً وتظاهر لهم وصعد الى السماء بعد تمام تدبيره وبلوغه محبوبه⁴ في خلاص عبيده ممجد⁵ في طغفات ملائكته له المجد امين⁷

الباب الثاني

شرح امانة الابا الحواريين التي بشروا بها في العالم مع نبوات⁸
الانبيا على التجسد واحوال ذلك⁹

ولما¹⁰ تجلى ربنا وسيدنا ومخلصنا يسوع المسيح وصعد¹¹ الى السماء بمجد لاهوته وعز سلطانه تقدم الى تلاميذه فاعلمهم¹² انه مرسل اليهم الروح القدس¹³ الفارقليط¹⁴ ليويدهم¹⁵ ويعينهم على بشرى الانجيل¹⁶ المقدس¹⁷ في اقطار المسكونة واعطاهم

1. A om. ونهج لهم طريقاً. — 2. C التوبة. — 3. AC om. وتظاهر لهم. — 4. A ارادته. — 5. A ممجد. — 6. AC من. — 7. AC om. له المجد امين. — 8. A بنبوات. — 9. AC om. واعلمهم. — 10. A وصعد. — 11. AC om. اما. — 12. C على التجسد واحوال ذلك. — 13. C om. القدس. — 14. A البارقليط. — 15. A ليويدهم. — 16. C بالانجيل. — 17. C المقدس.

paradis fermée depuis le péché et la sortie d'Adam : il l'y ramena en compagnie des prophètes et des justes ; il rendit plus facile aux hommes le chemin du salut ; et il leur ouvrit la porte du pardon par la pénitence.

Il demeura encore sur cette terre quarante jours après sa résurrection, se manifestant aux siens : et puis, ayant terminé sa carrière et atteint son but, qui est le salut de ses serviteurs, il remonta au ciel au milieu des louanges des chœurs Angéliques : Gloire lui soit rendue ! Amen.

DEUXIÈME PARTIE

EXPOSITION DE LA FOI QUE LES APÔTRES PRÊCHÈRENT AU MONDE,
ET PRÉDICTION DES PROPHÈTES SUR L'INCARNATION.

Quand il se montra aux siens avant de s'élever au ciel dans la splendeur de sa divinité et dans la majesté de sa toute-puissance, Notre-Seigneur et Sauveur Jésus-Christ annonça à ses disciples l'envoi de son Esprit-Saint, le Paraclet (*Pharaqlit*), pour les confirmer et pour les aider à prêcher l'Évangile à toutes les parties de la terre habitée. Il leur donna le pouvoir de chasser les démons, de guérir les maladies de tout genre, et toutes les

السلطان على اخراج الشياطين¹ ومعافة² كل الامراض واشفا³ جميع الاسقام وعمل
الايات المعجزات⁴ وكل⁵ العجايب الباهرة⁶ فامنوا على ايديهم جميع الملوك
وساير الشعوب على اختلاف لغاتهم وتباين طبقاتهم وشدة باسهم⁷ واعمدوهم⁸ كما * fol. 3 r.
امرهم⁹ باسم الاب والابن والروح القدس واعلموهم ان هذه الثالوث المقدسة هي اقانيم
الله وهو اله واحد¹⁰ وليس ثلثة الهة بالذات¹¹ فان¹² الابن الواحد من الثالوث هو الرب
يسوع المسيح نزل من السماء¹³ ولم يفارق السماء ولا خلا عرش مجده منه¹⁴ لانه يحوى
الكل وليس شى¹⁵ يحويه¹⁶ وتجسد¹⁷ من روح القدس¹⁸ ومن مريم العذرى وولده وهى
بكر بحالها¹⁹ ولم تتغير بخاتم بتوليتها²⁰ وليعلم²¹ الخلق²² ان المولود منها اله²³
بالحقيقة متانس²⁴ كما تنبأ حزقيال النبي وقال انى رايت بالمشارك²⁵ باباً مغلقاً²⁶

1. A الشيطان. — 2. C ومعافات. — 3. AC om. اشفا. — 4. AC المعجزة. — 5. AC om. وكل.
— 6. AC الباهرة. — 7. AC om. باسهم. — 8. A وعمدوهم. — 9. C om. اعمدوهم. AC om.
نزل من. — 10. C وان. — 11. AC om. بالذات. — 12. AC. — 13. C om. من. — 14. AC om. لانه لا يحويه شى.
— 15. C شيئا. — 16. A لا يحويه شى. — 17. A تجسد. — 18. AC om. الروح القدس. — 19. A بحالتها.
— 20. A لم تتغير بخاتم بتوليتها. — 21. AC. — 22. C الخلق. — 23. C اله. — 24. C متانس.
— 25. C بالمشارك. — 26. C مغلقاً.

infirmités, de faire les prodiges et les miracles les plus éclatants. Aussi,
grâce à leur ministère, tous les rois, nonobstant la diversité de leurs
languages, leurs divisions et leur puissance, tous les peuples se conver-
tirent et furent baptisés, * fol. 3 r. conformément au précepte du Maître, au nom
du Père, du Fils et de l'Esprit-Saint. Ils apprirent que cette auguste
Trinité, formée de personnes divines, était un seul Dieu, et non point trois
dieux; et que le Fils, l'une des personnes de la Trinité, le Seigneur Jésus-
Christ, descendit des cieus sans s'en absenter et sans quitter le trône
de sa gloire, parce que rien ne le circonscrit et qu'il contient toute
chose; qu'il prit par l'opération de l'Esprit-Saint un corps de la Vierge
Marie et naquit d'elle sans altérer sa virginité et sans en rompre le sceau,
afin que le monde sache que celui qui reçut le jour d'elle est un Dieu fait
homme, comme l'a prédit Ézéchiél (*Hazqyel*), quand il dit : J'ai vu à l'Orient
une porte fermée, scellée d'un sceau merveilleux et incompréhensible, par
laquelle le seul Seigneur des vertus est entré : il est entré, et il est sorti;
et la porte n'a point été ouverte, et le sceau n'a point été altéré¹; et comme
l'a aussi prédit Isaïe (*Echa'yah*) en ces mots : « Voici que la vierge conçoit et
met au jour un enfant, qui s'appellera Emmanuel (*'Amanouel*), c'est-à-dire

1. Ezech., XLIV.

مختوماً بخاتم عجيب لا يفهم¹ لم يدخله احد² غير رب القوات فانه دخل وخرج ولم يفتح³ الباب ولا تغير الخاتم وكما تنبأ⁴ اشعيا النبي⁵ وقال ها هي ذه⁶ العذرى تجبل وتلد ابناً ويدعى⁷ اسمه عمانويل⁸ الذي تفسيره الله معنا⁹ وتنبأ ايضاً وقال ولد ولد لنا¹⁰ وابن اعطيناه¹¹ الذي سلطانه¹² على منكبيه وهو اله قوى¹³ السلطان¹⁴ ملاك¹⁵ المشورة العظمى واب الدهر العتيد¹⁶ وتنبأ ايضاً اشعيا النبي وقال هذا فتاى الجيب الذي¹⁷ به سرت¹⁸ نفسى وعليه اضع¹⁹ روحى وجميع الامم عليه تتوكل²⁰ وتنبأ ايضاً²¹ * fol. 3 v°. وقال كثيرون²² * يتبعونك مشدودين²³ الاوساط ويصلون نحوك ويسجدون²⁴ لك لان²⁵ الله الحال فيك²⁶ ولم نعلم وقال ايضاً ان الله ياتى فتعلم الامم وقال ايضاً تقووا ايها الايدي²⁸ المرتعشة²⁹ والركب المقعدة والصغرى القلوب تعزوا ولا تتخافوا فان

1. AC om. لا يفهم. — 2. C احدا. — 3. AC يفتح. — 4. C تنبا. — 5. A om. النبي. — 6. AC هوذا. — 7. A ويدعا. — 8. C عمانويل. — 9. B en marge الله معنا هو الله. — 10. A ولد لنا غلاما. — 11. A واعطينا ولدا C واعطينا ولدا. — 12. AC add. وعطينا ولدا C واعطينا ولدا. — 13. C فهو الاله القوى. — 14. A السلطان له. — 15. C ملك. — 16. AC om. واب الدهر العتيد. — 17. A add. ارضانى. — 18. A سرت. — 19. A وضعت. — 20. A تتكل. — 21. A om. ايضاً. — 22. A كثيرين. — 23. A مرططين C مرططين. — 24. A مرططين. — 25. AC لان. — 26. A الحال فيك C الله حال فيك. — 27. A فليعلم. — 28. C الايدي المرتعشة. — 29. C المقعدة.

Dieu avec nous¹. » Il dit encore : « Un enfant nous est né, un enfant nous a été donné; son pouvoir est inscrit sur ses épaules : c'est Dieu, à qui appartient tout pouvoir, l'ange du grand conseil, le père du siècle futur². » Isaïe a dit encore ailleurs : « Voici mon enfant bien-aimé, celui qui a fait mon bon plaisir, et en qui s'est complu mon âme : en lui j'ai répandu mon esprit, et toutes les nations ont mis en lui leurs espérances³. » Il a prédit aussi ce qui suit : « Beaucoup * te suivront les reins ceints; ils t'adres- * fol. 3 v°. seront leurs prières et t'adoreront; parce que le Seigneur habite en toi, et nous ne le savions point⁴. » Et ailleurs : « Dieu va venir : que les nations le sachent. » Et encore : « Fortifiez-vous, ô mains tremblantes, genoux brisés, gens pusillanimes : consolez-vous et soyez sans crainte; car le Seigneur, qui récompense avec mansuétude, viendra, et il nous sauvera : alors les yeux aveugles s'ouvriront, les oreilles sourdes entendront, les boiteux sauteront comme les cerfs, et les langues muettes parleront⁵. »

Jérémie (*Eremyah*) à son tour a dit : « Dieu descendra sur la terre et marchera parmi les hommes⁶. »

1. Is., VII, 14. — 2. Is., IX, 6. — 3. Is., XLII, 1. — 4. Is., XLV, 14-15. — 5. Is., XXXV, 4-6. — 6. Baruch, III, 38.

الرب المجازى بالحكم ياتى وينجينا حينئذ تنفتح الاعين¹ العمى والاذان الصم تسمع والعرج تقفز² كالايائل³ والالسن الخرس تنطق وكما تنبأ⁴ ارميا النبي وقال ان الله سينزل على الارض ويمشى بين الناس جهراً⁵ وكما تنبأ⁶ حزقيال النبي وقال سيعلمون⁷ انى انا الرب الاهم اذا⁸ ظهرت بين الناس وكلمتهم باعلان⁹ وكما تنبأ داود النبي وقال اله الالهة يظهر فى صهيون¹⁰ وقال ايضا ياتى الله¹¹ جهراً والهنا لا يصمت¹² وقال ايضا صهيون يا ام الانسان والانسان ولد فيها¹³ وهو العلى الذى اسمها وقال ايضا¹⁴ سليمان¹⁵ حقا ان الله سيكون مع الناس على الارض وقال ايضا¹⁶ داود¹⁷ النبي¹⁸ ينزل مثل القطر¹⁹ على الجزة الصوف وكمثل²⁰ المطر²¹ على الارض وقال له يسجد²² ساير الملوك وجميع الامم تتعبد له وقال اوشيا²³ النبي ياتى الرب حقاً ويظهر على الارض وقال ميخا²⁴ النبي * يظهر كلمة الله فى اورشليم ومن صهيون * fol. 4 r°.

1. C. اعين. — 2. A. يعرج. — 3. A. كالايل. — 4. AC. تنبا. — 5. AC. om. جهراً. — 6. AC. تنبا. — 7. AC. ستعلموا. — 8. C. اذ. — 9. C. add... ايضا. — 10. A. يظهر. — 11. A. الرب. — 12. C. om. hunc vers. — 13. AC. (C. انسانا) انسان ولد فيها. — 14. C. om. ايضا. — 15. C. سليمان. — 16. C. om. — 17. C. داود. — 18. AC. add. انه. — 19. AC. المطر. — 20. G. كمثل. — 21. AC. القطر. — 22. AC. تسجد له. — 23. A. اوسا. — 24. A. منسايس.

Et Ézéchiel (*Hazqyel*) : Vous saurez, dit-il, que je suis le Seigneur leur Dieu, quand j'apparaîtrai parmi les hommes, et que je converserai avec eux publiquement.

Et David (*Daoud*) a dit : « Le Dieu des dieux se manifestera dans Sion¹. » Et ailleurs : « Le Seigneur viendra publiquement, et notre Dieu ne se taira point². » Et encore : « On dit qu'un homme est descendu dans Sion : c'est le Très-Haut qui l'a fondé pour lui-même³. »

Et voici ce que dit Salomon (*Soleyman*) : « Vraiment Dieu sera avec les hommes sur la terre⁴. »

Et David (*Daoud*) dit encore : « Il descendra comme la pluie sur la toison, comme la rosée sur la terre⁵. » Il ajoute ailleurs : « Tous les rois se prosterneront devant lui, et toutes les nations l'adoreront⁶. »

Et le prophète Osée (*Ouchya*) dit : « Le Seigneur viendra assurément et se manifestera sur terre⁷. »

* fol. 4 r°. Et le prophète Michée (*Mikha*) dit : * « La parole de Dieu se manifestera dans Jérusalem; et de Sion sortira la loi⁸. »

Et le prophète Nahum (*Nahoum*) dit : « Je viendrai habiter en toi, dit le Seigneur tout-puissant⁹. »

1. Ps. LXXXIII, 8. — 2. Ps. XLIX, 3. — 3. Ps. LXXXVI, 5. — 4. II Par., VI, 18. — 5. Ps. LXXI, 6. — 6. Ps. LXXI, 11. — 7. Os., VI. — 8. Mich., IV, 2. — 9. Nah., II, 13.

يخرج¹ السنة وقال ناحوم النبي هوذا اجي واسكن فيك قال الرب ضابط الكل وقال صفونيا² النبي تعزى يا صهيون ولا تسترخى يدك فان الرب الهنا قوى³ ياتي ويحل فيك وينجيك وقال زكريا⁴ النبي افرحى يا ابنة صهيون هوذا انا اجي واسكن فيك قال الرب وقال ميخا⁵ النبي هوذا الرب ياتي ويشرق لانتقاء⁶ وشمس البر اسمه وقال عاموس⁷ النبي ياتي اليك الرب يا اورشليم ويظهر فيك وقال ايوب الصديق ان الله سيظهر على الارض ويمشى على البحر كاليس

وشهد⁸ الابا الحواريون لسائر المومنين الذين امنوا على ايديهم⁹ ان هذا الاله الذى تجسد من مريم العذرى وتانس بالحقيقة انه صلب بالجسد¹¹ ومات بالجسد¹² وقام من بين الاموات بقوة لاهوته¹³ فى اليوم الثالث وصعد الى السماء الى الموضع الذى لم يفارقه بجوهر¹⁴ لاهوته كما تنبأ موسى النبي على صليبه¹⁵ وقال لبني اسرايل فى الوقت الذى خرجت عليهم الحيات فى البرية واستضروا¹⁶ بها¹⁷ امره الله ان يصنع حية من نحاس

1. C تظهر. — 2. A صفونيوس. — 3. A om. — 4. A زكريس. — 5. A ملاخيا. — 6. C. — 7. A الاخالوس C اخالوس. — 8. A وشهدوا C وشهدوا. — 9. C يديهم. — 10. C الاصفيا. — 11. AC om.. — 12. AC om. — 13. AC om. بقوة لاهوته. — 14. A لجوهر. — 15. AC صلبه. — 16. A واستضروا. — 17. C بهم.

Et Sophonias (*Sephonya*) a prédit : « Console-toi, ô Sion, et que tes mains ne tombent point (de découragement) : le Seigneur notre Dieu viendra s'établir en toi et te sauver¹. »

Et Zacharie (*Zakharya*) le prophète dit : « Réjouis-toi, fille de Sion ; je viens habiter en toi, dit le Seigneur². »

Et le prophète Malachie (*Malakhya*) dit : « Voici que le Seigneur viendra, et se montrera à ceux qui le craignent : *Soleil de justice* est son nom³. »

Et le prophète Amos (*Amous*) dit : Le Seigneur viendra à toi, ô Jérusalem, et se manifestera en toi.

Dieu, dit le juste Job, apparaîtra sur la terre, et marchera sur les mers, comme sur une terre ferme.

Les Apôtres, nos pères, ont attesté à tous ceux qui crurent à leur prédication, que le Dieu incarné dans le sein de la Vierge Marie et devenu réellement homme a été crucifié, qu'il est mort, et qu'il est ressuscité d'entre les morts le troisième jour ; qu'il est monté aux cieus, dont il ne s'était point éloigné par son essence divine. Et du reste le prophète Moïse (*Mousa*) avait prédit son crucifiement aux enfants d'Israël, lorsque les serpents les attaquèrent de leurs morsures dans le désert : Dieu lui ordonna de faire un ser-

1. Soph., III, 16-17. — 2. Zach., II, 14. — 3. Mal., IV, 2.

ويعلقها على عود طويل * كمثل الصليب وكل¹ من لسعته حية² يرفع نظره الى تلك³ * fol. 4 v^o.
الحية النحاس فانه ييرا⁴ وقال⁵ لهم موسى انكم ستنظرون حياتكم⁶ مصلوبا على خشبة
ولا تومنون⁷ به

وتبا اشعيا⁸ النبي فقال⁹ على موته الذي لم يوجد في فمه¹⁰ كذب من اجل ذنوب
الشعب جاء الى الموت وقال ايضا هوذا الرب الذي¹¹ يحمل اوجاعنا والامنا وقال انما
قبل الجراح من اجل ذنوبنا ومن اجلنا توجع و باوجاعه شفينا¹² وقال ايضا كمثل الخروف
اذا¹³ قم للذبيح وقال ايضا¹⁴ وحسبوه¹⁵ مع الخطاة واسلموه للموت
وتبا داود¹⁶ النبي على صلبه وقال جماعة الاشرار اكتفوني وتقبوا¹⁷ يدي ورجلي
واحصوا¹⁸ جميع عظامي وقال ايضا¹⁹ اقتسموا ثيابي بينهم وطرحوا القرعة على لباسي²⁰
وقال ايضا²¹ القوني انا الحبيب كمثل الميت²² المرذول وسمروا لحمي بالمسامير

1. A. فكل. — 2. A. الحية. — 3. AC om. — 4. AC ييرا. — 5. AC فقال. — 6. A. انهم
AC. — 7. C. فيه. — 8. AC وقال. — 9. AC. — 10. C. فيه. — 11. AC. — 12. AC. — 13. AC om. — 14. AC om. — 15. AC. — 16. A. داود.
— 17. AC. — 18. C. احصوا. — 19. AC om. وقال ايضا. — 20. AC. — 21. A. اقتسروا. — 22. C. كالميت.
واغى لباسي. — 20. AC. واقتسموا A وقال ايضا. — 19. AC om. احصوا. — 18. C. احصوا. — 17. AC. اقتسروا.
كثروا الذين C كثروا الذين يبغضوني ظلما و جازوني عوض الخير شرا. — 21. A. اقتسروا.
كثروا الذين C كثروا الذين يبغضوني ظلما وقال ايضا كثروا الذين يمتنونى جازوني بدل الخير شرا.

* fol. 4 v^o. pent d'airain, et de l'attacher à un bois élevé * figurant une croix, afin que
ceux qui seraient mordus par un reptile pussent lever les yeux vers le ser-
pent d'airain et guérir. Moïse leur dit alors qu'un jour ils verront leur Sau-
veur crucifié à un gibet, et qu'ils ne croiront point en lui. Et Isaïe, parlant
de sa mort, a dit : « Celui dans la bouche duquel aucun mensonge ne fut
trouvé, subit la mort pour expier les fautes du peuple¹. » Il dit ailleurs :
« C'est lui qui porte nos douleurs et nos souffrances². » Et encore : « Il
reçut des blessures à cause de nos crimes; il a souffert pour nous; et ses
souffrances nous ont sauvés³. » Et de nouveau : « Comme un mouton, dit-il,
il fut mené à la mort. » Et : « Ils l'ont compté au nombre des pécheurs, et ils
l'ont livré à la mort⁴. »

De son côté le prophète David (*Daoud*) s'exprime ainsi au sujet de son
crucifiement : « La foule des méchants m'a environné. Ils ont percé mes mains
et mes pieds, et ils ont compté tous mes os. Ils se sont partagé mes vête-
ments; et ma tunique, ils l'ont tirée au sort⁵. [Ils se sont multipliés, dit-il
ailleurs, ceux qui me haïssent injustement. Ils m'ont récompensé en mal du
bien que j'avais fait⁶;] ils m'ont rejeté, moi le bien-aimé, comme un cadavre
repoussant; et ils ont fixé des clous dans ma chair⁷. »

1. Is., LIII, 9, 11. — 2. Is., LIII, 4. — 3. Is., LIII, 5. — 4. Is., LIII, 7, 12. — 5. Ps. XXI,
17, 18. — 6. Ce qui est entre crochets traduit A. — 7. Ps. xxxvii.

وقال زكريا¹ النبي سينظرون² الذي³ صلبوه⁴
وتبا داود⁵ النبي على قيامته وقال الان⁶ اقوم قال الرب واطرأ⁷ بالخلاص علانية⁸
وقال ايضا يقوم الرب ويتدد⁹ جميع اعدائه¹⁰ ويهربون كل مبغضيه¹¹ من قدام وجهه¹¹
وقال ايضا¹² قام الرب¹³ كمثل نائم¹⁴ وكمثل¹⁵ ثمل من الخمر وتبا¹⁶ داود ايضا¹⁷ على
صعوده الى السما وقال ارفعوا ايها الاراكنة ابوابكم ارفعى¹⁸ ايتها الابواب الدهرية
ليدخل ملك المجد¹⁹ من هو هذا²⁰ ملك المجد²¹ الرب العزيز القوى فى القتال
ارفعوا ايها الاراكنة ابوابكم ارفعى²² ايتها²³ الابواب الدهرية ليدخل ملك المجد²⁴
من هو هذا²⁵ ملك المجد²⁶ الرب العزيز القوى هو ملك المجد²⁷ وقال ايضا²⁸ صعد
الله²⁹ بصوت التسبحة³⁰ صعد الاله³¹ بصوت البوق اعترفوا بالهنا اعترفوا هلموا لملكنا

1. A. زكريا. — 2. سينظرون C وسينظروا A. — 3. A. الذين. — 4. C. صلوب. —
5. A. داود. — 6. AC. الساعة. — 7. A. add. للناس. — 8. AC. om. — 9. A. ويبيد C ويبيد. —
10. AC. اعداء. — 11. A. مبغضيه. — 12. AC. om. — 13. AC. الله. — 14. AC.
ارتفعوا A. — 15. AC. add. رجل. — 16. C. تنبي. — 17. C. om. A. ... وقال على. — 18. A. ارفعوا.
ايها A. — 19. A. ارفعوا. — 20. A. هوذا. — 21. A. التسبحة. — 22. A. ارفعوا. — 23. A. ايها.
رب القوات هو ملك التسبحة AC. — 24. A. التسبحة. — 25. A. om. — 26. A. التسبحة. — 27. AC. التسبحة.
C. om. a verbo (21) المجد ad verbum (26) المجد. — 28. C. om. — 29. AC. الرب. — 30. A.
الله. — 31. A. الله. quae sequuntur. — 31. A. الله. et om. C. البوق C الغلبة.

Le prophète Zacharie (*Zakharya*) dit : « Ils verront celui qu'ils auront crucifié¹. »

Le prophète David (*Daoud*) a encore prédit sa résurrection en ces mots :
Je vais me lever, dit le Seigneur, et me manifester aux hommes en
sauveur. Et ailleurs : « Le Seigneur se lèvera, dit-il, et anéantira tous ses
ennemis; et ceux qui le haïssent s'enfuiront * devant sa face². » Et encore : * fol. 5 r.
« Dieu s'est éveillé, comme s'éveille un homme endormi, comme s'éveille un
homme appesanti par le vin³. »

Il a aussi prédit son ascension au ciel dans les termes suivants :
« Élevez vos portes, ô princes; élevez-vous, portes éternelles, afin qu'entre
le roi de gloire. Qui est ce roi de gloire? C'est le Seigneur puissant et
fort dans les combats. O princes, élevez vos portes; portes éternelles, élevez-
vous, pour livrer passage au roi de gloire. Qui est ce roi de gloire? — Le
Seigneur puissant et fort est le roi de gloire⁴. » Et ailleurs : « Le Seigneur,
dit-il, est monté au milieu des cris de victoire; le Seigneur est monté au son
de la trompette. Confessez notre Dieu, confessez; louez notre roi, chantez :
le Seigneur s'est assis sur son trône de gloire⁵. » Et dans un autre endroit :

1. Zach., xii, 10. — 2. Ps. lxxvii, 2. — 3. Ps. lxxvii, 65. — 4. Ps. xxiii. — 5. Ps.
xlvi, 6.

ورتلوا¹ وقال ايضا² جلس الله على كرسى قدسه³ وقال ايضا قال الرب لربي اجلس
 عن⁴ يميني حتى اجعل اعداك تحت موطا⁵ قدميك
 وشهد بطرس رئيس⁶ التلاميذ وقال للسيد⁷ المسيح انت هو⁸ ابن الله الحي حقا⁹
 فاجابه¹⁰ الرب¹¹ وقال طوباك يا سمعان¹² بن يونا¹³ فليس¹⁴ ذو¹⁵ جسد ودم اعلمك
 هذا¹⁶ ولكن¹⁷ ابي الذي في السماوات
 وشهد يوحنا الانجيلي وقال في البدء كان¹⁸ الكلمة والكلمة كان¹⁹ عند الله والله
 هو الكلمة وقال²⁰ ايضا²¹ الكلمة صار جسداً وحل فينا²² وراينا مجده²³ كمجد
 ولد²⁴ وحيد لايه

وشهد يوحنا * بن زكريا المعمد²⁵ وقال انا رايت وشهدت ان هذا هو ابن الله * fol. 5 v.
 وسمع شهادة الله من السماء على نهر الاردن لما اعتمد وهو يقول هذا هو²⁶ ابني
 الحبيب الذي به سررت

1. A. اقروا الهنا اقروا ملكنا اقروا. C. اقروا لالهنا اقروا. — 2. AC om. — 3. A. مجده. — 4. A om. — 5. AC موطي. — 6. C. راس. — 7. A. السيد. — 8. AC om. — 9. C. فاجاب. — 10. AC om. — 11. A. يا سمعون. — 12. A. يونا. — 13. A. فليس. — 14. C om. — 15. A. بهذا C به. — 16. A. ولاكن. — 17. A. كانت. — 18. A om. — 19. A. مجدا. — 20. C om. — 21. AC om. — 22. A. صارت لحما وصارت فينا جسداً. — 23. A. مجدا. — 24. C. ولدا. — 25. AC om. — 26. A om. انت C هو.

« Le Seigneur, écrit-il, a dit à mon Seigneur : assieds-toi à ma droite, et je mettrai tes ennemis sous tes pieds¹. »

Pierre (*Boutros*), chef des Apôtres, a rendu au Seigneur Jésus-Christ ce témoignage : « Vous êtes le Fils du Dieu vivant. Et il lui répondit : bienheureux es-tu, Simon fils de Jona (*Sim'an ibn Youna*); ce n'est pas un être de chair et de sang qui t'a instruit de cela, mais mon Père qui est aux cieux². »

Jean (*Youhanna*) l'évangéliste a rendu ce témoignage : « Au commencement était le Verbe, et le Verbe était auprès de Dieu, et Dieu est le Verbe. » Et plus loin : « Le Verbe est devenu chair, et il habita avec nous; et nous avons contemplé sa gloire semblable à la gloire d'un fils unique à son père³. »

* fol. 5 v. Jean-Baptiste * fils de Zacharie (*Youhanna ibn Zakarya*) a rendu ce témoignage : « Moi, dit-il, j'ai vu et attesté que celui-là est le Fils de Dieu⁴. » Et il entendit du ciel le témoignage de Dieu quand Jésus fut baptisé au Jourdain : « Celui-ci est mon Fils bien-aimé, en qui j'ai mis mes complaisances⁵. »

Pierre, Jean et Jacques (*Boutros, Youhanna, Ya'qoub*) entendirent la voix de Dieu venant du ciel, et le témoignage du Père, sur le mont Thabor (*Tabour*) : « Celui-ci, disait-il, est mon Fils bien-aimé : écoutez-le⁶ et obéissez-lui. »

1. Ps. cix, 1-2. — 2. Matth., xvi. — 3. Ioan., i, 1, 14. — 4. Ioan., i, 34. — 5. Matth., iii, 17; Luc., iii, 21. — 6. Matth., xxii, 5.

وسمع بطرس ويعقوب ويوحنا صوت الله من السماء على طور تابور وشهادة الاب¹
وقال² هذا ابني الحبيب الذي به ارتضيت³ فاسمعوا منه⁴ وله فاطيعوا⁵
وشهد ناثانيل التلميذ وقال للسيد يامعلم انت هو ابن الله انت هو⁶ ملك اسرائيل
ولما كان الرب ماشياً على بحيرة طبرية في رابع مرقبة⁷ من الليل فطلع⁸ الى⁹
المركب الى¹⁰ عند التلاميذ وسجدوا¹¹ له كلهم وشهدوا قائلين حقا انت هو¹² ابن الله
وشهد الحكيم¹³ لوقا الانجيلي وقال ان جبرييل¹⁴ الملاك لما بشر السيدة العذراء
مرتمريم¹⁵ قال لها ان¹⁶ روح¹⁷ القدس تحل عليك وقوة العلي تظملك¹⁸ من اجل¹⁹
ذلك المولود²⁰ منك قدوس وابن الله يدعى²¹
وشهد بولس الرسول²² في رسالته الى الروم وقال من²³ عبد يسوع المسيح المنتخب
لبشارة²⁴ الله بابنه الذي ولد²⁵ بالجسد من زرع آل داود²⁶ وعرف²⁷ انه ابن²⁸ الله

1. C. وشهاداته للاب C. — 2. A. قال C om. — 3. AC om. الذي به ارتضيت. — 4. C. له. —
5. AC om. وله فاطيعوا. — 6. A om. — 7. C. مرقبة. — 8. AC. وطلع. — 9. C om. — 10. C
om. — 11. A. فسجدوا C. فسجدوا. — 12. AC om. — 13. AC om. — 14. C. جبرييل. —
15. Syriac. مرتمريم AC om. — 16. C om. — 17. A. الروح. — 18. A. تظلك. — 19. C. منجل.
— 20. C om. — 21. A. تدعى. — 22. C om. — 23. A add. بولس C add. — 24. A add.
— 25. A om. — 26. AC. داود. — 27. A. فعرف. — 28. A. ابن.

Le Disciple Nathanaël (*Nathanayel*) a rendu ce témoignage à Notre-Seigneur même : « Maître, lui dit-il, vous êtes le Fils de Dieu; vous êtes le roi d'Israël¹. »

Et lorsque le Seigneur marchait sur le lac de Tibériade (*Tabaryah*) à la quatrième veille de la nuit, et qu'il fut reçu dans la barque de ses disciples, ceux-ci l'adorèrent et rendirent ce témoignage : « Vraiment vous êtes le Fils de Dieu². »

Et le médecin Luc (*Louqa*) l'évangéliste a rendu ce témoignage; lorsque l'ange Gabriel (*Gébriel*) annonça (l'incarnation du Verbe) à notre Dame la Vierge, il lui dit : « L'Esprit-Saint descendra sur toi, et la force du Très-Haut étendra sur toi son ombre : c'est pourquoi celui qui naîtra de toi est saint, et sera appelé Fils de Dieu³. »

Voici maintenant le témoignage de l'Apôtre Paul (*Boulos*) dans son épître aux Romains (*Roum*) : « [Paul], écrit-il, esclave de Jésus-Christ, eû pour prêcher l'Évangiie de Dieu en son Fils, qui est né, selon la chair, de la race de David (*Daoud*) et qui est reconnu pour être le Fils de Dieu⁴. » Il dit ailleurs : « Dieu a envoyé son Fils dans la forme du corps de péché, pour

1. Ioan., i, 49. — 2. Matth., xiv, 33. — 3. Luc., i, 35. — 4. Rom., i, 1-4.

* fol. 6 r°. وقال ايضاً ارسل الله ابنه في مثال جسد الخطية ليبيد الخطية * بجسده وقال ايضاً¹ نحن² نتكلم بحكمة الله التي³ كانت مكتومة وسبقت في علم الله من قبل الدهور التي لم يكن⁴ يعرفها احد من سلاطين هذا العالم ولا⁵ ولاة هذه⁶ الدنيا ولو⁷ عرفوها⁸ لم يصلبوا رب المجد وقال ايضاً⁹ في رسالته الى قولاسيوس¹⁰ فكروا في انفسكم واعتبروا بما كان من يسوع المسيح الذي هو شبه الله في كل شي كيف تواضع واخذ شبه العبد وظهر في هيئة انسان واطاع حتى انتهى الى الموت موت الصليب¹¹ فلذلك¹² زاده الله شرفاً واعطاه اسماً عالياً على كل شي من الاشياء¹³ لكيما باسم يسوع¹⁴ تسجد له¹⁵ كل ركبة¹⁶ ما في السموات¹⁷ وما في الارض وما تحت الارض¹⁸ ويعترف كل لسان¹⁹ ان يسوع المسيح هو الرب²⁰ وقال ايضاً يمجّد الله ابنه²¹ وقال ايضاً في رسالته الى القورثانيين²² ونشكر²³ الله²⁴ الذي نجانا من سلطان الظلامه واقبل بنا الى ملك ابنه الحبيب الذي به²⁵ صار لنا

1. C om. et add. ميخا النبي. — 2. C om. — 3. AC الذي. — 4. A تكن. — 5. AC om. بولس. — 6. C هذا. — 7. A فلو. — 8. AC عرفوها. — 9. AC om. A add. بولس. — 10. A القيلفوسيين C قولاسيس. — 11. A الصلب. — 12. C فلذلك. — 13. A على كل الاشياء. — 14. A add. المسيح. — 15. A om. — 16. C ركبة. — 17. C السما. — 18. AC تحتها. — 19. AC وكل لسان يعترف. — 20. A add. معجّد كنه ابنه C بمجّد الله ايده. — 21. Quod om. A et C (20-21), sic refert B. mendose. — 22. A قولاسيس C قورثانيين. — 23. AC نشكر. — 24. A add. الحبي. — 25. A add. حيننا.

* fol. 6 r°. détruire le péché * par son corps¹. » Et encore : « Nous annonçons, dit-il, la sagesse de Dieu, qui était cachée et existait dans l'intelligence de Dieu avant les siècles; celle que nul ne connaissait des princes de ce monde et des maîtres de cette terre : car s'ils l'avaient connue ils n'auraient pas crucifié le Seigneur de gloire². » Le même Paul, dans sa lettre aux Colossiens (*Qolasio*) [*lire* : Philippiens], écrit : « Songez en vous-mêmes, et considérez ce qu'il en a été de Jésus-Christ, qui est l'image de Dieu en toute chose; il s'humilia, prit la forme d'esclave, et se manifesta en la forme humaine. Il obéit jusqu'à la mort, la mort sur la croix : c'est pourquoi Dieu lui multiplia la gloire, et lui donna un nom supérieur à tout ce qui existe, afin qu'au nom de Jésus-Christ tout genou fléchisse dans les cieus, sur la terre et sous terre, et que toute langue confesse que Jésus-Christ est le Seigneur dans la gloire de Dieu son Père³. » Et dans sa lettre aux Colossiens⁴ il dit : « Nous rendons grâces à Dieu : il nous a délivrés de l'empire des ténèbres, et nous a conduits au royaume de son Fils bien-aimé, par qui nous avons obtenu le salut et le pardon des péchés, qui est l'image de Dieu invisible, et par qui tout a été

1. Rom., VIII, 3. — 2. I Cor., II, 6-8. — 3. Philipp., II, 5-11. — 4. B porte : Corinthiens.

الخلاص وغفران الخطايا الذي هو شبه الله الذي لا يرى وبه خلق كل شيء ما في السماء وما في الارض ما يرى وما لا يرى من الملائكة والروسا والكراسى والارباب والسلاطين الذي به وعلى يديه خلقت الاشياء * كلها وهو السابق لكل شي وبه قوام كل شي وهو راس البيعة وراس المنبعين من بين الاموات وبكرهم¹ ليكون هو المتقدم كل شي وبه الكمال كله وبه احب الله ان يرضى عن جميع خلقه وبدم صليبه اصلح ما في السماء² وما في الارض

وقال³ بولس الرسول في رسالته الى تسالونيقي⁴ اعبدوا الله الحي الحق وترجوا ابنه يسوع المسيح من السما الذي اقامه من بين الاموات وقيمنا⁵ وينجينا⁶ من الرجز الآتى وقال ايضاً قد كنا اعداء الله والان قد⁷ قربنا اليه بموت ابنه⁸ وقال ايضاً⁹ في رسالته الى العبرانيين بكل نوع وبكل شبه¹⁰ كلم الله آباءنا¹¹ في قدم الدهر¹² على السن الانبيا فاما¹³ في هذه الايام فكلمننا¹⁴ باينه الذي جعله وارثاً¹⁵ لكل شى وبه خلق العالمين¹⁶

1. E. وبكر به. — 2. A. السماوات. — 3. AC add. ايضاً. — 4. A. تسالونيقي. — 5. AC om. بكل الاجزا وبكل. — 6. AC om. — 7. C om. — 8. AC موده. — 9. AC om. — 10. AC om. — 11. A. ابانا C اباونا. — 12. AC om. في قدم الدهر. — 13. AC om. — 14. AC كلمننا. — 15. A. وارث. — 16. AC الخلق.

créé au ciel et sur la terre, les choses visibles et les invisibles, les anges, les archanges, les trônes, les dominations et les principautés; en qui et par qui toutes choses ont été créées, * qui existait avant toute chose, en qui tout * fol. 6 v^o. subsiste. Il est le chef de l'Église, le chef et le premier-né de ceux qui sont rappelés du royaume de la mort, afin qu'il ait la primauté en tout, et que toute perfection soit en lui. Par lui Dieu a daigné pardonner à sa créature; et par le sang de sa croix il réconcilia tout ce qui se trouve au ciel et sur la terre¹. »

Le même Apôtre écrit dans sa lettre aux Thessaloniens (*Tessaloniqyah*) : « Servez le Dieu vivant et véritable, et attendez son Fils Jésus-Christ (et sa venue) du ciel, celui qu'il ressuscita d'entre les morts, qui nous ressuscitera nous aussi et qui nous délivrera de la colère à venir². » Et encore : « Nous étions, dit-il, les ennemis de Dieu; mais maintenant il nous a rapprochés de lui par la mort de son Fils³. »

Et dans son Épître aux Hébreux, voici ce qu'il dit : « En toutes manières et en toute façon Dieu parla autrefois à nos pères par l'intermédiaire des Prophètes; mais en ces (derniers) temps il nous a parlé par son Fils, qu'il a constitué héritier de l'univers, par qui il créa toute chose, et qui est la splendeur de sa gloire et l'image de sa pérennité⁴. » Et ailleurs : « Nous avons, écrit-il,

1. Coloss., i, 12-20. — 2. Thess., i, 9-10. — 3. Rom., v, 10. — 4. Hebr., i, 1-3.

وهو ضياء مجده وصورة ازلته وقال فيها¹ ايضا ولنا رئيس احبار عظيم² يسوع المسيح ابن³ الله الذي صعد الى السماء فلنعتصم بالايمان به⁴ وقال ايضا لا يجوز للذين قبلوا المعمودية بنعمة⁵ روح القدس وتغذوا بكلام الله وامنوا به لليوم⁶ الاخر ان يعودوا الى الخطية⁷ فيصلبوا⁸ ابن الله ثانية ويهينوه⁹ وقال ايضا بولس الرسول¹⁰ في رسالته الاولى¹¹ * الى طيماتاوس¹² اناشدك¹³ قدام¹⁴ الله الذي يحيى الكل يسوع¹⁵ المسيح * fol. 7^{ro}. الذي شهد¹⁶ قدام¹⁷ نيلاطس¹⁸ شهادة حسنة ان تحفظ¹⁹ هذه الوصية بلا دنس ولا عيب الى حين ظهور سيدنا²⁰ يسوع المسيح الذي الله مزعم²¹ بظهوره في ايامه²² مباركاً قوياً وحده ملك الملوك ورب الارباب الذي لا يتغير ابداً الساكن²³ في النور²⁴ لا يقدر احد ان يقترب اليه ولا يعاينه احد من الناس الذي له الكرامة والسلطان الى دهر الدهرين²⁵ وقال بطرس راس²⁷ التلاميذ²⁸ في رسالة²⁹ القساليقون³⁰ تبارك الله ابو ربنا يسوع

1. AC om. — 2. C عظيماً. — 3. A ابن. — 4. A بايماننا به C بايماننا به. — 5. AC ونعمة. — 6. AC باليوم الاخر. — 7. C خطية. — 8. A فيصلبوا. — 9. AC ويهينوه. — 10. C om. امام. — 11. A انا اناشدك C ليطيماتاوس. — 12. A الاولة. — 13. A امام. — 14. A امام. — 15. AC ويسوع. — 16. C يشهد C استشهد. — 17. C امام. — 18. A بلاطس. — 19. C يحفظ. — 20. AC ربنا. — 21. AC مزعماً. — 22. AC اوانه. — 23. AC وهو ساكن. — 24. AC الذي. — 25. C om. — 26. A امين. — 27. A رئيس. — 28. C om. للتلاميذ. — 29. AC رسالته. — 30. A للقساليقون. راس.

un souverain Pontife très grand, Jésus-Christ Fils de Dieu, qui est monté aux cieux : soyons fermes dans notre foi en Lui¹. » Il dit aussi : « Il n'est point permis à ceux qui ont reçu le baptême et la grâce de l'Esprit-Saint, qui se sont nourris de la parole de Dieu et ont cru à la vie future, de retourner au péché et par là de crucifier une seconde fois et de mépriser le Fils de Dieu². »

* fol. 7^{ro}. Et dans sa première Épître * à Timothée (*Timatéos*) il dit : « Je t'adjure en présence de Dieu qui vivifie tout, et de Jésus-Christ qui rendit devant Pilate (*Bilaṭos*) un bon témoignage, de conserver ce précepte sans tache et sans reproche jusqu'à la manifestation de N.-S. Jésus-Christ, que Dieu montrera en son temps, qui est béni et seul puissant, Roi des rois et Seigneur des seigneurs, l'immuable, qui habite la lumière, et dont personne ne saurait approcher, que nul homme ne peut voir, à qui appartient tout honneur et tout pouvoir au siècle des siècles, amen³. »

Pierre (*Boutros*), le chef des disciples, dans son épître à l'univers (au *Qathaligon*), s'exprime ainsi : « Béni soit Dieu le Père de N.-S. Jésus-Christ, qui nous a spécialement adoptés par la résurrection de son Fils Jésus-Christ⁴. » Il dit ailleurs : « Vous avez mis à mort l'auteur même de la vie⁵. » Et encore :

1. Hebr., iv, 14. — 2. Hebr., vi, 6. — 3. I Tim., vi, 13-16. — 4. I Petr., i, 3. — 5. Act., iii, 15.

المسيح الذي خضنا¹ بالنبوة لقيامته² ابنه³ يسوع المسيح وقال⁴ ايضاً⁵ معطى الحياة قبلتموه⁶ وقال ايضاً⁷ انما مات المسيح بسبب خطايانا دفعة واحدة مات بالجسد⁸ وهو حي بالروح وشهد يوحنا الانجيلي⁹ في رسالة¹⁰ القشاليقون¹¹ وقال الازلي قبل الدهور الذي سمعناه وعائنا باعيننا¹² وجسيناه¹³ بايدينا الذي هو كلمة الحياة¹⁴ وبه ظهرت الحياة¹⁵ وقال ايضاً¹⁶ ظهر ابن الله لينقض¹⁷ اعمال الشيطان وقال ايضاً¹⁸ هذه وصيته¹⁹ لنا ان نومن بابن²⁰ الله يسوع المسيح وقال ايضاً²¹ بهذا يعرف^{*} حب الله لنا انه ارسل ابنه الحبيب الى العالم ليحيى²² على يديه وليس نحن²³ احبنا الله²⁴ الذي احبنا²⁵ وارسل²⁶ ابنه لغفران الخطايا وقال ايضاً²⁷ نحن نشهد ان الله ارسل ابنه²⁸ المخلص الى العالم²⁹ فمن اعترف ان⁹ يسوع المسيح ابن الله فان الله يحل فيه وهو يكون حالاً في الله³⁰

1. C om. — 2. AC بقاءة. — 3. AC ولده. — 4. C om. — 5. AC om. — 6. AC قتلتموه. — 7. A om. — 8. AC بجسده. — 9. AC om. — 10. AC رسالته. — 11. A القشاليقون. — 12. A باعينا. — 13. A وحسيناه C وفتشناه. — 14. A الله. — 15. AC add. بدم يسوع. — 16. AC om. — 17. A لينقض. — 18. AC om. — 19. AC وصيه. — 20. A بان بن. — 21. AC om. — 22. C ليحيى. — 23. C add. الذي. — 24. C هو. — 25. A احبنا. — 26. C فارسل. — 27. AC om. — 28. C ولده. — 29. C للعالم. — 30. C om. has easdem voces.

« Le Christ, écrit-il, est mort une fois à cause de nos péchés : il est mort dans sa chair, et il vit par l'esprit¹. »

Et Jean (*Youhanna*) l'évangéliste rend ce témoignage dans son épître à l'univers (au *Qathaliqon*) : « Celui qui est éternel et antérieur à tous les siècles, que nous avons vu et entendu de nos oreilles, que nous avons touché de nos mains, qui est le Verbe de vie, et par qui s'est manifestée la vie². » Et ailleurs : « Le Fils de Dieu, dit-il, s'est manifesté pour détruire les œuvres de Satan³. » Et aussi : « C'est un commandement pour nous de croire en Jésus-Christ le Fils de Dieu⁴. » Il dit ailleurs : « Par cela l'on connaît * l'amour de Dieu pour nous, qu'il a envoyé son Fils unique au monde pour lui communiquer la vie. Ce n'est pas nous qui avons aimé Dieu, mais c'est Dieu qui nous a aimés et qui a envoyé son Fils pour la rémission des péchés⁵. » Et encore : « Nous attestons, écrit-il, que Dieu a envoyé au monde son Fils, le Sauveur : celui donc qui confesse que Jésus-Christ est le Fils de Dieu, Dieu sera en lui, et il sera en Dieu⁶. » Il a écrit aussi : « Qui peut vaincre le monde, sinon celui qui croit que Jésus-Christ est le Fils de Dieu⁷? » Et aussi : « Quiconque

1. I Petr., III, 18. — 2. I Joan., I, 1-2. — 3. I Joan., III, 8. — 4. I Joan., III, 23. — 5. I Joan., IV, 9-10. — 6. I Joan., IV, 14. — 7. I Joan., V, 5.

وقال من يظلب¹ ويقهر العالم الا الذي يؤمن ان يسوع² المسيح ابن³ الله وقال ايضا⁴
كل من يؤمن بابن الله فله الحياة وكل من لا يؤمن بابن الله فليس له حياة
وشهد مرقس الانجيلي وقال ابتداء⁵ انجيل يسوع المسيح ابن⁶ الله
وشهد يوحنا الانجيلي وقال ان السيد المسيح شهد عن⁷ نفسه انه ابن⁸ الله وقال⁹
تاتي¹⁰ ساعة يسمعون¹¹ فيها¹² اهل القبور صوت ابن الله فيقومون وقال السيد¹³ لفلبس¹⁴
من راني فقد راي ابي كيف تقول انت ارنا¹⁵ الاب¹⁶ الا¹⁶ تومن اني انا¹⁷ في ابي وابي في
وقال ايضا السيد¹⁸ انا وابي واحد وقال ايضا السيد للاعمى المولود¹⁹ اتومن بابن الله فقال
ومن²⁰ هو يا سيدي حتى اومن²¹ به فقال له²² هو الذي يكلمك وانت تنظره وقال ايضا
السيد²³ لليهود اتم تقولون اني جدفت لما قلت لكم اني انا²⁴ ابن الله فان كنت * لا
اعمل اعمال ابي فلا تومنوا²⁵ بي²⁶ وان كنت اعلمها ولا²⁷ تومنون²⁸ بي فآمنوا بالاعمال

1. AC om. — 2. C om. — 3. B بن. — 4. AC om. — 5. C بدو. — 6. A بن. — 7. A علي.
— 8. A بن. — 9. C om. وقال ان السيد — 10. A ياتي. — 1. A يسمع. — 12. AC om.
— 13. AC om. — 14. A فيلبس C لفيلبس. — 15. A اورينا. — 16. C اما. — 17. AC om. —
18. AE om. — 19. A وقال للمولود وهو اعشى C وقال للمولود وهو اعشى. — 20. AC من. — 21. A
امن. — 22. AC om. — 23. AC om. — 24. A om. — 25. A تومنون. — 26. C add. hic
تومنوا بي sine sensu. — 27. A فلا. — 28. C تومنوا.

croit au Fils de Dieu a la vie; et quiconque ne croit pas au Fils de Dieu
n'aura point la vie¹. »

Et Marc (*Marqos*) l'évangéliste a rendu le témoignage suivant : « Com-
mencement de l'Évangile de Jésus-Christ, Fils de Dieu². »

Et Jean (*Youhanna*) l'évangéliste atteste encore que le Christ Seigneur
s'est affirmé le Fils de Dieu, quand il dit : « Une heure viendra où ceux qui
sont dans les tombeaux entendront la voix du Fils de Dieu et ressusciteront³. »
Et quand il dit à Philippe (*Philippos*) : « Celui qui m'a vu, a vu mon Père :
comment dis-tu alors : montre-nous le Père? Ne crois-tu donc pas que je suis
en mon Père et que mon Père est en moi?⁴ » Et quand il dit ailleurs : « Je
suis un avec mon Père⁵. » Et quand il dit à l'aveugle-né : « Crois-tu au Fils
de Dieu? — Et il lui répondit : Qui est-il, Seigneur, afin que je croie en lui?
Et Jésus lui dit : c'est celui qui te parle, et que tu vois⁶. » Et quand il dit aux
Juifs : « Vous prétendez que j'ai blasphémé quand je vous ai dit que je suis le
Fils de Dieu : or si * je ne faisais point les œuvres de mon Père, vous ne
croiriez pas en moi; mais puisque je les fais et que vous ne croyez point,
croyez du moins aux œuvres, et sachez et comprenez que je suis en mon Père
et que mon Père est en moi⁷. » Et quand il dit : « Le Père m'aime parce que

1. 1 Joan., vi, 12. — 2. Marc, i, 1. — 3. Joan., v, 28. — 4. Joan., xiv, 9-10. — 5. Joan.,
x, 30. — 6. Joan., ix, 35-37. — 7. Joan., x, 37-38.

حتى تعلموا وتفهموا اني انا¹ في ابي واى قتي وقال ايضا من اجل هذا يجنبني ابي لانى
ابذل نفسى عن خرافى وآخذها ايضا² وليس احد يقدر³ ان⁴ ياخذها منى لان⁵ لى سلطان
ابذلها⁶ ولى سلطان آخذها وقال ايضا يا ابتاه مجد ابك فجاه⁷ صوت من السما من الاب
يقول⁸ قد مجدت وانا⁹ ايضا امجد وقال ايضا لتلاميذه تاتى ساعة وقد اقتربت¹⁰
يتفرق كل واحد¹¹ منكم الى موضعه وتتركونى¹² وحدى ولس¹³ وحدى ولكن ابي معى
وفى شهادة مرقس الانجيلى لما ساله رئيس الكهنة وقال¹⁴ انت هو ابن الله فقال نعم
انا هو وستظرون ابن البشر جالساً¹⁵ عن يمين القوة وياتى على سحب السما بقوة ومجد
عظيم حيثذ مزق¹⁶ عظيم¹⁷ الكهنة ثيابه وقال للجماعة¹⁸ هوذا قد¹⁹ سمعتم²⁰ التجديف من
فمه فای شهادة بعد هذا²¹ تطلبون فقالوا انه يستحق²² الموت فاجتمعوا²³ على قتله
وسالوا ييلاطس الوالى²⁴ ان يصلبه فقال لهم اى خطية عملها²⁵ واى شر فعله حتى اصلبه

1. C. om. — 2. AC om. — 3. AC يستطيع احد. — 4. C om. — 5. C لانى. — 6. A
واحدًا. — 7. A وجاى. — 8. C قائلا. — 9. C om. — 10. A جالت C دنت. — 11. C
— 12. AC وتدعونى. — 13. A انا. — 14. C add. له. — 15. C جالس. — 16. A خزق.
— 17. A رئيس. — 18. AC الجماعة. — 19. C om. — 20. A سمعت. — 21. C بعدها. —
22. AC مستحق. — 23. C واجتمعوا. — 24. AC om. — 25. AC صنعها.

je donne ma vie pour mes brebis ; et je reprends cette vie : personne ne peut
me la ravir ; mais j'ai le pouvoir de la donner et de la reprendre¹. » Et quand
il dit : « Mon Père, glorifiez votre Fils ! Et la voix du Père dit du ciel :
J'ai glorifié et glorifierai encore². » — Et quand il dit à ses disciples :
« Une heure viendra, et la voici toute proche, où vous vous en irez chacun
de son côté, m'abandonnant seul : mais je ne suis pas seul, et mon Père
est avec moi³. »

Et, d'après l'évangéliste Marc (*Marcos*), quand le grand prêtre lui de-
manda s'il était le Fils de Dieu, il répondit : Oui, je le suis ; et vous verrez
le Fils de l'homme assis à la droite de la puissance, venant sur les nuées
du ciel avec majesté et grande gloire. Alors le grand prêtre déchira ses
vêtements et dit à la foule : Vous venez d'entendre le blasphème de sa propre
bouche ; quel autre témoignage vous faut-il encore ? Et ils lui répondirent :
Il est digne de mort⁴. Ils décidèrent sa mort, et demandèrent à Pilate (*Bilatos*)
de le faire mettre en croix. Et Pilate leur demanda : Quelle faute a-t-il
commise, quel crime a-t-il fait pour être crucifié ? Puis en voyant leur
tumulte, il prit de l'eau et se lava les mains en disant : Je suis innocent du

1. Joan., x, 17-18. — 2. Joan., xvii, 1, et xii, 28 — 3. Joan., xvi, 32. — 4. Marc, xiv,
62 et 69.

ولما¹ شعنوا عليه اخذ ماء وغسل يديه وقال انا برىء من دم هذا الرجل² القديس³
 * فقالوا دمه علينا⁴ وعلى اولادنا⁵ فاشتبهى⁶ بيلاطس ان يطلقه فتشاوروا⁷ عليه⁸ وقالوا انك⁹
 ان خلّيت هذا فلست¹⁰ انت مجباً للملك بل مبغض له لان هذا يدعى انه ملك اليهود
 وكل من يدعى الملك فهو عدو الملك¹¹ حينئذ اسلمه¹² اليهم ليصلبوه باختيارهم ولما
 صلبوه اظلمت الشمس من وقت ست ساعات من النهار في¹³ يوم الجمعة¹⁴ الذي اكل ادم
 من الشجرة الى وقت تسع ساعات مثل الوقت الذي اخرج ادم من الفردوس¹⁵ فصاح
 بصوت عالٍ عبرانياً¹⁶ الهى الهى لماذا تركتني¹⁷ اراد بهذا¹⁸ القول ان يذكر اليهود
 ويتم¹⁹ ما تبا²⁰ عليه²¹ داود²² النبي في المزمور الحادى والعشرين²³ الذي اوله الهى الهى
 لماذا تركتني²⁴ لانه قال في هذا²⁵ المزمور احاطوا بي²⁶ جماعة الاشرار²⁷ وثقبوا²⁸ يدي
 ورجلي واحصوا جميع عظامي اقتسموا²⁹ ثيابي³⁰ وعلى لباسي اقترعوا فلم يفهموا الجاهل

1. AC فلما. — 2. C الزكى. — 3. C om. — 4. AC عليهم. — 5. AC اولادهم. — 6. AC
 عدوا للملك. — 7. C فتشاوروا. — 8. A om. — 9. AC فليس. — 10. C om. — 11. A
 في مثل اليوم. — 12. AC سلمه. — 13. AC om. — 14. AC add. النهار. — 15. AC
 هذا. — 16. C ارضتني. — 17. B ارضتني. — 18. C ارضتني. — 19. A ارضتني. — 20. AC
 والعشرون. — 21. AC داود. — 22. B عليهم. — 23. AC النبي. — 24. A ارضتني. — 25. C هذه. — 26. C احاطوني. — 27. A جماعة الاشرار. — 28. AC ثقبوا. — 29. A واقتسموا. — 30. AC add. بينهم.

* fol. 8 v°. sang de cet homme saint. * Ils répondirent : Que son sang soit sur nous et sur nos enfants. Pilate (*Bilatos*) eut le désir de le relâcher; ils s'y opposèrent en disant : si tu le mets en liberté, tu n'es point ami du roi, mais son ennemi; car cet homme prétend être le roi des Juifs : or quiconque a des prétentions à la royauté est, par le fait, ennemi du roi. Alors il le leur livra pour être crucifié, selon leur gré. Et quand ils le crucifièrent, le soleil s'obscurcit dès la sixième heure du jour, le vendredi, — au jour et à l'heure où Adam mangea de l'arbre, — jusqu'à la neuvième, — heure à laquelle il fut chassé du paradis. — Alors il dit à haute voix et en hébreu : Mon Dieu, mon Dieu, pourquoi m'avez-vous abandonné! pour rappeler aux Juifs la prophétie que leur avait faite David (*Daoud*) au psaume *xxi*, qui commence par ces paroles : Mon Dieu, mon Dieu, pourquoi m'avez-vous abandonné; et dans lequel il dit : « La multitude des méchants m'a environné : ils ont percé mes mains et mes pieds, et ils ont compté tous mes os. Ils se sont partagé mes vêtements, et tirèrent ma tunique au sort¹. » Ils ne comprirent point, les insensés, ses paroles, ne tinrent point compte de son discours, et ne firent point attention à lui, appliqués qu'ils étaient à leur œuvre. Et quand le soleil fut près de son

1. Ps. *xxi*, 17-18.

قوله ولا اصغوا الى كلامه ولا التفتوا اليه بل كانوا مجتهدين فيما هم عليه ولما¹ كان
قرب² مغيب الشمس قال قد كمل المكتوب³ وصاح يا ابتاه في يدك اضع روحي فكان
كذلك حينئذ⁴ انشق ستر الهيكل اثنى⁵ من فوق⁶ الى اسفل * واقسم اثنى والارض
تزلزلت والصخور تفتت⁷ والقبور تفتحت واجساد كثيرين من الصالحين قاموا من بين
الاموات⁸ وقام في اليوم الثالث وظهر لتلاميذه ولم⁹ يكن توما التلميذ حاضرا¹⁰ ولما اخبروه
عند حضوره بقيامة السيد¹¹ قال انى¹² لا اومن¹³ حتى انظر¹⁴ اثار المسامير في يديه
ورجليه واضع¹⁵ يدي في جنبه¹⁶ والا فلست اومن¹⁷ بذلك وبعد¹⁸ ثمانية ايام ظهر لهم¹⁹
سيدنا²⁰ وقال لتوما هات اصبعك الى هاهنا وانظر اثار المسامير²¹ وهات يدك فادخلها²²
في²³ جنبى ولا تكن غير مومن بل مومنا²⁴ فاجاب²⁵ توما²⁶ وقال انت حقاً ربى والهى
فقال له السيد²⁷ لما نظرت امنت طوبى²⁸ لمن يومن²⁹ بى ولم ينظرنى³⁰ وشهد ايضاً
يوحنا الانجيلى وقال وعجائب³¹ كثيرة صنعها الرب يسوع المسيح قدام تلاميذه ولم تكتب

1. C فلما. — 2. C عند. — 3. AC om. المكتوب. — 4. C حينئذ. — 5. AC
om. — 6. A اعلاه C اعلاه. — 7. A تشققفت C تصدعت. — 8. AC add. ولما. — 9. AC لم. —
10. A حاضر. — 11. AC بقيامته. — 12. C om. — 13. A اومن. — 14. C add. الى. — 15. C
— 16. A add. وانظر اثار الطعنة C وانظر اثار الطعنة. — 17. A اومن. — 18. A بعد. —
19. A لنا C om. — 20. A add. السيد المسيح. — 21. C om. المسامير. — 22. C
— 23. A الى جنبى. — 24. A مومن. — 25. A فاجابه. — 26. C
— 27. C om. المذکور. — 28. AC طوبى. — 29. C اومن. — 30. AC ينظر. — 31. AC
عجائب.

coucher, il cria : « Tout ce qui est écrit est consommé. » Et après cela :
« Mon Père, en vos mains je livre mon âme ! » Et il expira. Aussitôt le voile du
temple se déchira en deux parties de haut en bas ; * la terre trembla ; les * fol. 9 r°.
rochers se fendirent ; les tombeaux s'ouvrirent, et les corps de plusieurs justes
ressuscitèrent d'entre les morts. Le troisième jour, il sortit du tombeau et ap-
parut à ses disciples : et comme Thomas n'était pas avec eux, on lui raconta
la résurrection du Seigneur ; il répondit : Je ne croirai qu'après avoir vu la
trace des clous dans ses mains et ses pieds, et qu'après avoir mis ma main
dans son côté : sans cela je n'y croirai point. Huit jours plus tard, Notre-
Seigneur leur apparut, et il dit à Thomas : Donne le doigt et vois la trace
des clous ; introduis la main dans mon côté et ne sois point incrédule, mais
croyant. Et Thomas lui répondit : Vous êtes vraiment mon Seigneur et mon
Dieu. Et le Seigneur lui dit : Tu crois pour avoir vu ; heureux celui qui croit
sans voir¹ ! — Et Jean (*Youhanna*) l'évangéliste ajoute : « Le Seigneur Jésus-
Christ fit devant ses disciples beaucoup d'autres miracles qui n'ont point été

1. Joan., xx., passim.

في هذا¹ الكتاب وهذا² كتب منها لتؤمنوا ان يسوع المسيح هو³ ابن الله فاذا امنتم به
وجبت لكم باسمه الحياة⁴ الدائمة⁵

هذه شهادة الابا الحواريين⁶ وامانتهم بالمسيح انه ابن الله كما علمهم وفهمهم⁷

روح⁸ القدس من نبوات الانبيا وكما⁹ نطق به على الستهم وهذا¹⁰ بشراهم الذي بشروا

به في العالم انه^{*} ابن الله¹¹ بالحقيقة من قبل تجسده ومن بعد تجسده كما شهد جبرييل^{* fol. 9 v°}

الملاك قبل تجسده وقال للعذرى ان المولود منك قدوس وابن الله يدعى وكما شهد

يوحنا الانجيلي وقال¹² الكلمة صار¹³ لحماً يعني اقنوم¹⁴ ابن الله انه صار لحماً لا اخر

سواه وكما قال ايضاً ما صعد الى السماء الا الذي نزل من السماء يعني هذا الاقنوم¹⁵

الذي نزل¹⁶ من السماء بغير جسد هو هو الذي صعد الى السماء متجسداً¹⁷ لا اخر¹⁸ معه

وكما شهد الله عليه بعد التجسد على نهر الاردن وعلى طور تabor وقال هذا ابني¹⁹

الحيب وكما شهد السيد المسيح على نفسه انه ابن الله وهكذا²⁰ كرزوا²¹ التلاميذ²²

1. C هذه. — 2. A وما. — 3. A om. — 4. C om. et add. الى الدهر. — 5. A فتؤمنوا ان. — 6. C الروح. — 7. C علمتم وفهمتم. — 8. A الروح. — 9. C الروح. — 10. C هذه. — 11. C add. الحى. — 12. C add. ان. — 13. A صارت. Et in marg. leg. : لم يزل في C. — 14. A add. واحد. — 15. C add. الازلى. — 16. C لم يزل في C. — 17. A متجسد. — 18. C add. سواء. — 19. A ولدى C. — 20. A هكذا. — 21. AC كرزوا. — 22. AC om.

relatés dans ce livre; et ceci en a été rapporté afin que vous croyiez que Jésus-Christ est le Fils de Dieu, et que, en croyant, vous ayez la vie en son nom pour l'éternité¹. »

Voilà le témoignage de nos pères les Apôtres, et leur croyance au Christ Fils de Dieu, ainsi que l'Esprit-Saint le leur a enseigné et le leur fit comprendre des prédictions des Prophètes, et ainsi qu'il le prêcha par leur bouche. Voilà la doctrine qu'ils ont annoncée au monde, qu'il est * vraiment le Fils de Dieu avant et après son incarnation, comme l'ange Gabriel (*Gébriel*) l'avait annoncé à la Vierge quand il lui dit : « Celui qui naîtra de toi est saint, et il sera appelé le Fils de Dieu » ; — et comme l'a affirmé l'Évangéliste Jean (*Youhanna*) quand il dit : Le Verbe est devenu chair, c'est-à-dire que la personne du Fils de Dieu, et non un autre, s'est faite chair; et comme il a été dit ailleurs : Il n'est monté au ciel que celui qui en était descendu; c'est-à-dire que la personne qui était descendue du ciel sans avoir de corps, est la même qui monta au ciel avec la chair, et non une autre; — et comme Dieu l'a déclaré au Jourdain (*Ourdon*) et au Tabor (*Tabour*) par ces paroles : C'est mon Fils bien-aimé; — et comme le Christ Seigneur a affirmé de lui-même qu'il est le Fils de Dieu.

1. Joan., xx, 30, 31.

في¹ المسكونة جميعها² قدام الملوك والسلاطين وسائر الشعوب وادعوا³ هذه الاقويل
في⁴ الكتب المقدسة ليتهدى بها سائر الشعوب المومنين بسيدنا يسوع المسيح له المجد⁵
الى دهر الدهرين⁶ امين⁷

الباب الثالث

في⁸ المجامع ومن كان السبب فيها ومن اي موضع كان الاقتراق

ولم تنزل⁹ الناس على هذه الامانة المستقيمة التي للابا الحواريين مايتي وستة وسبعين¹⁰
* fol. 10 r°. سنة الى ان ولي ديكلاديانوس¹¹ * ومكسيميانوس¹² الملوك الكفار فعدوا الاوثان واخربوا
البيع¹³ وقتلوا خلقاً كبيراً من النصرى واستشهد¹⁴ في ايامهم وعلى ايديهم خلق كثير¹⁵ بانواع
العذاب مدة¹⁶ اربعين سنة الى¹⁷ ملك قسطنطين ابن هيلانة¹⁸ وكان ايضاً على رأي الوثنيين

1. AC add. سائر. — 2. AC om. — 3. AC وادعوا. — 4. AC om. في. — 5. AC
AC ذكر. — 6. C add. سائر المومنين الى الدهر. — 7. AC om. — 8. A add. ذكر.
— 9. A يزلوا. — 10. C تنزل. — 11. A ديكلاديانوس. — 12. C واربعين. — 13. A
واستشهدوا. — 14. C الكنايس. — 15. A خلق كثير. — 16. AC om. مدة.
— 17. A ابن. — 18. AC om. ابن هيلانه.

Voilà enfin ce que les Apôtres ont prêché à l'univers entier devant les rois,
les empereurs et les peuples, et ce qu'ils ont transmis dans les Livres sacrés
pour l'enseignement de tous ceux qui croient en Notre-Seigneur Jésus-Christ :
Gloire lui soit rendue au siècle des siècles. Amen.

TROISIÈME PARTIE

DES CONCILES, DE CEUX QUI EN ONT MOTIVÉ LA CÉLÉBRATION, ET DE L'ORIGINE
DES DISSIDENTS.

Les hommes restèrent fidèles à la doctrine de nos pères les Apôtres durant
276 années, jusqu'au règne de Dioclétien (*Dikladianos*) * et de Maximien (*Maxi-
mianos*), empereurs infidèles, qui adorèrent les idoles, détruisirent les églises,
et firent mettre à mort un grand nombre de Chrétiens (*Našara*) : pendant
40 ans une foule considérable de martyrs rendirent témoignage au [Christ] au
milieu des tourments variés qu'on leur infligea. Puis Constantin (*Qostantin*),
fils d'Hélène (*Hilane*), monta sur le trône : il avait d'abord pratiqué le paga-
nisme jusqu'à l'événement célèbre de l'apparition de la Croix : il se convertit
alors au christianisme ; et lorsqu'il se fut affermi dans la foi au Christ, il brisa

في ابتداء امره وكان من¹ خيرة ما كان في² قصة وجود الصليب³ الى ان عاد الى دين النصرانية ولما⁴ قوى ايمانه⁵ بالمسيح كسر الاوثان وهدم البرابي وبنى البيع⁶ وتجددت الامانة واستقامت امور الديانة مئة سيرة⁷ الى ان ظهرت امانة اريوس الجاحد الكافر بابن الله الذي كان قساً من اهل الاسكندرية فقال⁸ ان الرب يسوع المسيح مخلوق واجتمع معه على مقالته القبيحة واماتته الفظيعة⁹ جماعة من الناس فاجتمع لذلك¹⁰ مجمع الابا الثمانية وثمانية¹¹ عشر بمدينة نيقية في سنة تسع وخمسين لدقليديانوس¹² في ايام قسطنطين الملك فاحرموا اريوس وكلمن يساعده¹³ على رايه¹⁴ وكلمن اعتقد¹⁵ اعتقاده ووضعوا الابا الثمانية وثمانية¹⁶ عشر¹⁷ امانة لسائر الناس ليهدتوا بها ويدلوا¹⁸ على معرفة الله واعتقادهم في توحيد لاهوته وتثليث اقانيمه مشتقة¹⁹ من امانة الابا * الحواريين²⁰ مختصرة * fol. 10 v.
القول²¹ جامعة²² المعنى قالوا²³ نومن باله واحد اب²⁴ ضابط الكل خالق السموات²⁵ والارض ما يرى وما لا يرى وبرب احد يسوع المسيح ابن الله الوحيد المولود من الاب قبل كل

1. A add. امره. — 2. A من. — 3. C الصليب. — 4. A فلما. — 5. A امانته. — 6. A بالبيع. — 7. A الكنايس. — 8. AC قال. — 9. A على قوله. — 10. AC ذلك. — 11. A الثمانية. — 12. AC لدقلايانوس. — 13. A ساعده. — 14. A رايه. — 15. A اعتقدوا. — 16. C وثمانية. — 17. A والعشر. — 18. AC يستدلوا. — 19. A مشتقة. — 20. A الحواريين. — 21. C بقول مختصر. — 22. C جامع. — 23. C السماء. — 24. AC الله الاب. — 25. AC وقالوا.

les idoles, détruisit les temples, et édifia les églises. La foi fut renouvelée, et la religion jouit de la paix pour un temps, c'est-à-dire jusqu'à l'apparition de la doctrine d'Arius (*Arios*) l'apostat, qui renia le Fils de Dieu. Arius était prêtre d'Alexandrie (*Aleskanderyah*) : il prétendit que le Seigneur Jésus-Christ avait été créé. Un certain nombre de personnes se joignirent à lui, et embrassèrent sa croyance perverse et sa grossière erreur. C'est pourquoi fut convoquée la réunion des 318 Pères à Nicée (*Niqiah*) l'an 59 de Dioclétien (*Diqladianos*), sous le règne de Constantin (*Qostantin*) : ils anathématisèrent Arius (*Arios*), et tous ceux qui avaient défendu son opinion et adhéré à sa doctrine; et ils firent une formule de foi universelle, pour éclairer tous les hommes et leur faciliter la connaissance de Dieu et l'intelligence de l'unité de son essence et de la Trinité de ses Personnes. Cette formule dérive de celle des * Apôtres, contenant, sous une forme concise, tout l'ensemble de la doctrine; et ils dirent : « Nous croyons en un Dieu unique, Dieu le Père tout-puissant, créateur du ciel et de la terre, des choses visibles et des invisibles; et en un seul Seigneur Jésus-Christ, Fils unique de Dieu, engendré par le Père avant tous les siècles : lumière de lumière, Dieu vrai de Dieu vrai; engendré et non créé, consub-

الدهور نور من نور اله حق من اله حق مولود غير مخلوق مساوي الاب¹ في الجوهر كل به كان الذي² من اجلنا نحن البشر ومن اجل خلاصنا نزل من السماء وتجسد من روح القدس ومن مريم العذرى وتانس وصاب عنا على عهد بلاطس³ البنطى وتالم وقبر وقام من بين الاموات في اليوم الثالث كما في الكتب وصعد الى السماء وجلس عن يمين الاب وايضا ياتي بمجده⁴ ليدين الاحيا والاموات الذي ليس لملكه اقتضا⁵ وامروا الابا الثنماية وثمانية عشر⁶ قرآة هذه الامانة في كل قداس وكل صلاة⁷ ويتعلموها⁸ الكافة من الرجال والنساء والصبيان والصبايا والعبيد والاماء ويكونوا لها حافظين وبها مومنين⁹ يتلونها في¹⁰ اوقالات صلواتهم¹¹ بالليل¹² والنهار ثم سنوا¹³ سننا ووضعوا قوانين ورتبوا البيع حسبما وفقهم الروح¹⁴ القدس وانصرفوا الى مواضعهم بسلم¹⁵ الرب ولم تنزل البيعة هادية¹⁶ مطمئنة جارية * على السداد وحسن النظام الى ان ظهرت امانة مقدونيوس¹⁷ الكافر بروح¹⁸ القدس وهذا كان بطريك¹⁹ مدينة²⁰ القسطنطينية قال²¹ ان روح القدس مخلوق وان الاب

— 1. A مساويا للاب. — 2. AC هذا. — 3. C بيلاطس. — 4. C في مجده. — 5. A انتضى. —
6. A وعليها. — 7. AC om. وكل صلاة. — 8. C ويتعلموا بها. — 9. C add. — 10. C om. — 11. C الصلوات. — 12. A في الليل. — 13. C add. للعالم. —
14. A بالروح. — 15. AC بسلام. — 16. C om. — 17. C مقدونيوس. — 18. C الكافر بروح. — 19. C بطريك. — 20. C om. — 21. C فقال.

stantiel¹ au Père, par qui tout a eu l'être; qui, à cause de nous autres humains et pour notre salut, descendit du ciel, et s'incarna de l'Esprit-Saint et de la vierge Marie, et devint homme; fut crucifié pour nous, sous Ponce-Pilate (*Bilatos el-Bonti*), a souffert, a été enseveli, est ressuscité d'entre les morts le troisième jour, selon les Écritures; est monté au ciel, et s'est assis à la droite du Père, [d'où] il viendra une seconde fois, en sa gloire, juger les vivants et les morts, lui dont le règne n'aura point de fin. »

Les 318 Pères prescrivirent de réciter cette formule à toutes les messes et dans toutes les prières, et de l'enseigner à tous les fidèles, hommes et femmes, jeunes gens et jeunes filles, esclaves et servantes, qui doivent l'apprendre de mémoire, y adhérer, la redire dans leurs oraisons du jour et de la nuit. Ensuite ils décrétèrent des lois, portèrent des canons et organisèrent les églises, comme l'Esprit-Saint le leur inspira; et puis ils se séparèrent et regagnèrent leurs résidences dans la paix du Seigneur. Et l'Église goûta alors une paix tranquille, et marcha * d'un pas assuré dans l'ordre, * fol. 11 r°.

1. Il n'existe point en arabe de terme susceptible d'un sens adéquat à celui de *consubstantialis*; la traduction reçue est : *égal par la substance* (au Père). Une partie des Syriens emploie ces mots : *حده مساويا لاجهوه*, au lieu de ceci : *عما حاهما لاجهوه* : qui est moins exact, et cependant plus répandu.

والابن من جوهر واحد وشاع خبره في¹ القسطنطينية بهذه الامامة التي² اظهرها والتعاليم القبيحة التي اشرها واتصل خبره بالابا بطاركة الذين كانوا في ذلك الزمان النير³ وكاتبوه وعذلوه وسالوه ان يرجع عن رايه الفاسد فلم يفعل فاجتمع⁴ لاجله مجمع كان⁵ عدته مائة وخمسين⁶ (وقيل في نسخة اخرى مائة واحد عشر اسقفاً⁷) بمدينة القسطنطينية في السنة السابعة عشر ومائة لدقلاديانوس في ايام تاوداسيوس⁸ الملك⁹ الكبير فاحرموا مقدونيوس بطريك القسطنطينية وكلمن قال بقوله ويعتقد¹⁰ اعتقاده ونقوه¹¹ من رياسته واستطوه من درجته واخرجوه من بيعته¹² وجعلوا موضعه اغريغوريوس¹³ الثاولوغس وحيثند¹⁴ اضافوا هولاء الابا المائة وخمسون¹⁵ الى امامة الابا الثلثماية وثمانية¹⁶ عشر وقالوا ونومن بالروح القدس الرب المحيي المنبثق من الاب المسجود الممجذ مع الاب والابن¹⁷ الناطق في الانبيا وكنيسة¹⁸ واحدة جامعة مقدسة¹⁹ رسولية * ونعترف بمعمودية واحدة * fol. 11 v° لغفران الخطايا وترجي قيامة الاموات²⁰ وحياة الدهر الاتي امين²¹ واحرموا²² هولاء²³

1. C add. مدينة. — 2. A الذي. — 3. AC om. — 4. C واجتمع. — 5. C om. — 6. C نااطاسيوس. — 7. AC om. quae sunt inter parenth. — 8. A نااطاسيوس. — 9. AC om. — 10. C واعتقد. — 11. AC وانفوه. — 12. A كنيسة. — 13. A غرغوريوس. — 14. AC om. — 15. C وخمسين. — 16. A والثمانية. — 17. A om. ... المسجود. — 18. A om. — 19. A om. — 20. A الموتى. — 21. A om. — 22. C هولاء. — 23. A فاحرموا.

Saint-Esprit. Macédonius était patriarche de Constantinople (*Qostantinyah*) : il enseigna que l'Esprit-Saint était créé, le Père et le Fils étant [seuls] consubstantiels. — Le bruit de la foi qu'il inventa et de sa doctrine perverse se répandit vite à Constantinople (*Qostantinyah*), et parvint aussitôt à la connaissance des Patriarches de cette époque illustre : ils lui en écrivirent, pour l'avertir et lui demander de revenir de son erreur. Il n'en fit rien. Alors un concile fut convoqué à Constantinople (*Qostantinyah*) ; 150 Pères y assistèrent (d'aucuns disent cent onze) : c'était en l'année 447° de Dioclétien (*Diqladianos*), au temps de Théodose (*Téodosios*) le grand. Macédonius (*Maqdonios*) patriarche de Constantinople (*Qostantinyah*) et tous ceux qui avaient accepté son enseignement et adhéré à sa doctrine, furent frappés d'anathème ; il fut déposé, privé de sa dignité et chassé de son église ; et l'on nomma à sa place Grégoire (*Grigorios*) le Théologien (*Theologos*). Ces cent cinquante Pères ajoutèrent à la formule des trois cent dix-huit Pères ces mots : « Nous croyons au Saint-Esprit, le Seigneur vivifiant, qui procède du Père, qui est adoré et glorifié avec le Père et le Fils ; qui a parlé par les Prophètes ; et en l'Église une, catholique, sainte, apostolique. * Nous confessons un seul Baptême pour la rémission des péchés ; et nous espérons la résurrection des morts et la vie du siècle à venir. Amen. »

* fol. 11 v°.

الآبا الفضلا الماية وخمسون¹ كلمن يزيد على هذه الامانة التي قومتها الآبا الثلثماية
وثمانية² عشر بعد هذا³ شيئاً اخر او ينقص منها او يحد حداً خارجاً ومضاداً⁴ لما
حدوه وسنوه⁵ واحرموا ايضاً هولاء⁶ الآبا الماية وخمسون⁷ في هذا⁸ المجمع
ابوليناريوس الذي قال ان جسد سيدنا المسيح⁹ بغير نفس ولا عقل وان اللاهوت¹⁰
قام¹¹ له مقام النفس والعقل واحد¹² ايضاً مقالة¹³ واحتج بقول الانجيل ان الكلمة صار
لحماً ولم يقل صار انساناً وجعل ايضاً في الطبع الالهي مراتب ومقادير¹⁴ فيقول عظيم¹⁵
واعظم منه والافضل عظماً¹⁶ فسمى¹⁷ روح¹⁸ القدس عظيم¹⁹ والابن الاعظم²⁰ والاب
الافضل عظماً²¹ فان²² الاب ليس بمحدود في القوة ولا في²³ الجوهر والابن محدود في
القوة²⁴ لا الجوهر²⁵ والروح²⁶ القدس محدود بالقوة والجوهر فاحرموه وكلمن²⁷ قال
بقوله واعتقد اعتقاده واحرموا²⁸ هذا المجمع ايضاً بسيلوس²⁹ اسقف لويه³⁰ الذي قال

1. B. add. وخمسين. — 2. A. الثمانية. — 3. C. هذه. — 4. C. ومضاداً. — 5. C. om. —
6. AC. هولاء. — 7. A. والخمسين. — 8. C. هذه. — 9. C. om. — 10. C. اللاهوت. — 11. A.
قامت. — 12. C. وحدت. — 13. C. add. اخرى. — 14. C. ومقاديراً. — 15. C. عظيماً. — 16. A.
اعظم. — 17. A. يسمى C. يسما. — 18. A. الروح. — 19. AC. عظيماً. — 20. C. اعظم. — 21. A.
عظيم. — 22. C. وان. — 23. C. om. — 24. C. بالقوة. — 25. C. بالجوهر. — 26. C. وروح. — 27. C.
عظيم. — 28. AC. واحرموا. — 29. C. صليوس. — 30. A. لويه. — 31. C. incertum.

Les cent cinquante pieux Pères anathématisèrent quiconque oserait, dans la suite, faire quelque addition au symbole formulé par les trois cent dix-huit Pères, ou en rien retrancher, ou donner une définition étrangère ou contraire à ce qu'ils ont défini et constitué.

Les mêmes cent cinquante Pères anathématisèrent dans ce concile Apollinaire (*Apollinarios*) qui niait l'âme et la raison à l'humanité de Notre-Seigneur Jésus-Christ, prétendant que la Divinité lui tenait lieu d'âme et de raison, et qui, pour établir cette innovation, invoquait la parole de l'Évangile : « Le Verbe est devenu chair » ; et non : « est devenu homme ». Il avait aussi posé dans la nature divine des modalités et des mesures, et se servait de ces termes : *grand, plus grand, très grand*. L'Esprit-Saint, disait-il, s'appelle le *Grand*; le Fils, le *plus Grand*; et le Père, le *très Grand*. Il ajoutait que le Père n'avait pas de limites quant à la puissance et quant à l'essence, que le Fils était fini quant à la puissance, mais non quant à l'essence, et que le Saint-Esprit l'était dans ces deux choses à la fois. On l'anathématisa, lui et tous ses adhérents. Le même concile anathématisa Basile (*Basilios*) évêque de Lybie (*Loubiah*) qui disait que le Père, le Fils et le Saint-Esprit n'étaient qu'une même *face*, selon l'enseignement de Sabellius (*Sabelios*). Sa célébration eut lieu cinquante-huit ans après celui de Nicée (*Niqiah*).

ان الاب والابن وروح¹ القدس وجه واحد² كقول سبليوس³ وكان هذا المجمع بعد مجمع نيقية بثمان وخمسين سنة * فانصرف المجمع⁴ كل واحد الى مستقره واستقرت⁵ البيعة المقدسة مدة يسيرة الى ان ظهرت مقالة اخرى من قول ديودرس⁶ وتيدرس⁷ وهذان كانا اسقفين⁸ يقولان⁹ ان المولود من مريم هو المسيح وان¹⁰ ابن الله هو¹¹ المولود من الاب اخر غيره وانه حل في المسيح فسمى المسيح ابناً¹² بالموهبة والكرامة¹³ وان الاتحاد كان بالمشيئة والارادة وثبتا¹⁴ لله ابين¹⁵ احدهما بالجواهر والاخر بالنعمة ولم يظهر قول هذين الاسقفين في حياتهما وانما كانا يكتبان الكتب ويخفيانها¹⁶ الى ان ماتا فظهرت¹⁷ امامتهما من كتبهما بعد وفاتهما ولم يتظاهرا¹⁸ بهذه الامانة لاحد¹⁹ من الناس الى ان ظهرت مقالة نسطور وكانت مقالته²⁰ كمقالتهما واعتقاده²¹ كاعتقادهما²² وامانته كامانتهما بعد ان كان قد صار بطريرك القسطنطينية فتظاهر²³ بهذه الامانة واشهرها في الناس وخطب بها على كرسيه في ايام الاعياد واقتتت مدينة القسطنطينية بهذا²⁴ التعليم

1. C. والروح. — 2. AC وجها. — 3. A. صابليوس C صابليوس. — 4. C add. كده. — 5. C. واطمأنت. — 6. A. تاودرس C ديودروس. — 7. A. تيدروس C ويودوس. — 8. B. اسقفان. — 9. C. يقولون. — 10. A. om. — 11. AC om. — 12. AC add. الله. — 13. C. om. — 14. C. وبنيان. — 15. AC. ولدين. — 16. A. ويخفونها C ويخفيانها. — 17. C. وظهرت. — 18. C. يتظاهرا. — 19. C. واحدا. — 20. A. om. — 21. C. واعتقاده. — 22. C. وكاعتقادهما. — 23. C. وتظاهرا. — 24. C. بهذه.

* fol. 12 r°. * Après la séparation des Pères du concile et leur retour dans leurs diocèses respectifs, l'Église jouit pendant quelque temps de la paix, jusqu'à l'apparition d'une nouvelle erreur due à deux évêques, Diodore (*Diodoros*) et Théodore (*Tidros*) : ils enseignaient que celui qui naquit de Marie était le Christ, et que celui-ci était tout autre que le Fils engendré par le Père; que ce dernier a habité dans le Christ, et de là vient que le Christ fut appelé Fils de Dieu par don spécial et honorifiquement; que l'union s'est faite par la volonté; et qu'ainsi Dieu eut deux fils, l'un par l'essence, l'autre par la grâce. La doctrine de ces deux évêques ne fut point connue de leur vivant : ils écrivaient et cachaient leurs ouvrages jusqu'à la fin de leur vie. Mais après leur mort, leur opinion fut connue par leurs livres, sans toutefois que personne en ait pris la défense. Enfin quand apparut l'erreur de Nestorius (*Nastor*), qui ressemblait de tout point à la leur, et que celui-ci, devenu patriarche de Constantinople (*Qostantinyah*), la proclama et l'enseigna du haut de la chaire aux jours de fêtes, la ville de Constantinople (*Qostantinyah*) en fut troublée : car il disait qu'au Christ s'était uni le Fils éternel; que lui, Nestorius, l'adorait à cause de la présence de Dieu en lui; et que dans le Christ il y avait deux essences et deux personnes. La nouvelle de cette inno-

الذى اظهره¹ وقال ان المسيح حل فيه الابن الازلى وانا² اعبده لان الله حل فيه وانه جوهران واقنومان واتصل خبره بكيرلس³ بطريرك⁴ الاسكندرية وبطرك رومية * fol. 12 v^o. * كلستينوس⁵ ويوحنا بطريرك انطاكية ويوناليوس⁶ اسقف اورشليم وكتب بعضهم⁷ الى بعض بما سمعوه عن نسطوريوس⁸ وكتابه وعدلوه⁹ فلم يلتفت الى اقوالهم¹⁰ ولا اصغى¹¹ الى كلامهم فكتبوا الى تاوداسيوس¹² الملك سالوه الكشف عن مقالة نسطور¹³ فاجتمع لاجله بامر الملك مجمع¹⁴ كان فيه مائة¹⁵ اسقف في ايام تاوداسيوس¹⁶ الصغير بمدينة افسس في سنة مائة واثنين وسبعين¹⁷ لدقلاديانوس¹⁸ فكان بين اهل¹⁹ هذا²⁰ المجمع وبين²¹ اهل²² مجمع القسطنطينية خمس²³ وخمسون سنة وكشفوا الابا عن مقالته ونظروا قبح رايه وفساد اعتقاده²⁴ واماته وسالوه²⁵ الرجوع عما²⁶ هو عليه فلم يقبل فقطعوه من²⁷ الكهنوت واسقطوه من²⁸ الرياسة ونفوه²⁹ من المدينة الى بلد اخميم بالصعيد الاعلى وولى موضعه

وكلستينوس بطريرك⁵ AC. — بطركى⁴ C. — كيرلس³ C. — وانى² C. — اظهره¹ C. — قولهم¹⁰ C. — وعدلوه⁹ AC. — نسطور⁸ C. — بعضا⁷ C. — يوليانوس⁶ C. — رومية. — كبير¹⁴ A. add. — نسطوريوس¹³ A. — تاوضوسيوس¹² C. تااطاسيوس¹² A. — صغى¹¹ C. — اثنين وسبعين ومائة¹⁷ A. — تاوضوسيوس¹⁶ C. تااطاسيوس¹⁶ A. — مائتان¹⁵ A. — اثنين وسبعين ومائة¹⁷ A. — تاوضوسيوس¹⁶ C. تااطاسيوس¹⁶ A. — هذه²⁰ C. — هذه²⁰ C. — دقلاديانوس¹⁸ C. لدقلاديانوس¹⁸ C. — خمسة²³ A. — قوله²⁴ C. — عما²⁶ C. — عن²⁸ AC. — وانفوه²⁹ A.

vation parvint aux oreilles de Cyrille (*Kyrillos*) patriarche d'Alexandrie (*Aleskanderyah*), de Célestin (*Kelestinos*) patriarche de Rome (*Romiah*), * de * fol. 12 v^o. Jean (*Youhanna*) patriarche d'Antioche (*Antakiah*), et de Juvénal (*Younalinos*) évêque de Jérusalem (*Ourachlim*). Ils s'écrivirent au sujet des bruits qui leur étaient parvenus, sur Nestorius (*Nastorios*) et se mirent en devoir de le ramener : il ne tint point compte de leurs avertissements, ni de leurs discours. Ils adressèrent alors des requêtes à l'empereur Théodose (*Téodosios*), et le prièrent de faire examiner la doctrine de Nestorius (*Nastor*). Il convoqua alors un Concile de deux cents évêques — (c'était ainsi sous le règne de Théodose (*Téodosios*) le Jeune), dans la ville d'Éphèse, l'an 472 de Dioclétien (*Dikladianos*), cinquante-cinq ans après celui de Constantinople (*Qostantinyah*). Les Pères examinèrent la nouvelle doctrine et en virent l'erreur et la perversité : puis ils demandèrent à Nestorius de se rétracter ; il refusa. Alors ils le déclarèrent déchu du sacerdoce, le déposèrent et le condamnèrent à quitter la Capitale et à aller en exil à Akhmin, dans la Haute-Égypte (*Saïd*) ; et l'on nomma à sa place Maximien (*Maksimianos*). En même temps on anathématisa les évêques qui avaient adhéré à ses opinions et tous ses partisans.

Les choses allèrent ainsi dans l'Église pendant quelque temps, c'est-à-dire jusqu'à l'apparition de la doctrine d'Eutychès (*Eutakhi*). C'était un prêtre

مكسيميانوس¹ واحرموا اساقفته معه وكلمن يقول بقوله² ولم تزل البيعة مستقيمة الحال مدة يسيرة حتى ظهرت امانة اوطاخي وكان هذا قساً [واسمه] افثيشيوس³ من القسطنطينية وقال⁴ ان جسد المسيح لطيف وليس مساوياً⁵ البتة⁶ لاجسادنا ولم تحل⁷ به الالام فقطعه افلابيانوس⁸ البطريك فمضى الى تاوداسيوس⁹ * الملك وشكا اليه انه * fol. 13 r° مظلوم من البطريك وانه قد¹⁰ قطعه بغير واجب¹¹ فامر له بجمع يكشف فيه عن حاله فاجتمع من اجله¹² بافسس ايضاً مجمع كان¹³ فيه مائة وثلاثون اسقفاً¹⁴ وكان فيه الاب¹⁵ ديسقورس¹⁶ بطريك الاسكندرية¹⁷ وابوليناس¹⁸ بطريك القسطنطينية ويوليانوس¹⁹ اسقف اورشليم²⁰ واسطفن²¹ اسقف افسس ولم يكن لاوطاخي عندهم من الحال الطائيلة ما يستدعون²² لاجله حضور بطريك رومية ومكاتبته²³ في بابه لبعده مساقاة الطريق لا لاستصغار به²⁴ ثم كشف المجمع عن امانة اوطاخي ففرهم ابلايانوس²⁵ بطريك القسطنطينية ما

1. A. مكسيميانوس. — 2. AC om. ... بقوله. — 3. AC om. — 4. AC قال. — 5. C. تااطسيوس. — 6. AC om. — 7. AC يحل. — 8. A. ابلايانوس C. ابلايانوس. — 9. A. تااطسيوس. — 10. AC om. — 11. C. الواجب. — 12. A. لاجله. — 13. A. وكان. — 14. A. وثلاثون. — 15. C. وكان فيهم بطريك الاسكندرية ديسقورس. — 16. C. ديسقورس. — 17. A. اسقف. — 18. A. وابوليناس C. وابلايانوس. — 19. A. يوليانوس C. يوليانوس. — 20. C. يروشليم. — 21. AC. واصطفن. — 22. AC. يستدعوا. — 23. AC. ومكاتبته. — 24. C. رايه. — 25. C. ابلايانوس.

de Constantinople (*Qostantinyah*) : il enseigna que le corps de Notre-Seigneur était subtil et dissemblable du nôtre ; et qu'il n'a point été sujet à la souffrance. Le patriarche Flavien (*Eblabianos*) l'excommunia. Eutychès s'adressa à l'empereur Théodose (*Téodasios*) * et se plaignit à lui de l'injustice du patriarche, qui l'avait excommunié sans raison. L'empereur ordonna la tenue d'un concile pour examiner son cas ; l'assemblée se réunit à Éphèse (*Efésos*) : Cent trente pontifes y assistèrent, au nombre desquels se trouvait Dioscore (*Disqoros*) patriarche d'Alexandrie (*Aleskanderyah*), Flavien (*Abolinas*!) patriarche de Constantinople (*Qostantinyah*), Juvénal (*Youeianos*?) évêque de Jérusalem (*Ourachlim*) et Étienne (*Estefan*) évêque d'Éphèse (*Efésos*). A leurs yeux, Eutychès (*Eutakhî*) n'avait pas tant d'importance qu'il fallût convoquer aussi le patriarche de Rome (*Romia*), ni le consulter par écrit, et cela à cause de la distance, et non point par manque de considération pour son rang. Le concile examina la foi d'Eutychès (*Eutakhî*) ; et Flavien (*Eblabianos*), patriarche de Constantinople, leur exposa ce qui avait nécessité son excommunication : on approuva sa décision, et la peine qu'il avait portée. Eutychès (*Eutakhî*) s'excusa et demanda pardon ; et il déclara qu'il avait émis cette opinion par ignorance : il confessa sa faute et souscrivit la formule de foi des Pères, promettant de ne s'en écarter jamais ; il s'anathématisa lui-même pour le

كان اوطاخى¹ اظهره من اعتقاده الموجب لقطعه فاستصوبوا رايه وانه قد² قطعه بواجب فتصل اوطاخى واستغفر³ وذكر ان ذلك القول كان منه بغير معرفة واعترف بخطاياها وكتب خطه بامانة⁴ الابا انها امانته ولا⁵ يزول عنها⁶ ابدأ واحرم نفسه ان خالفها وسال تخليته⁷ مكرراً منه وخديعة فقبلوه بقدسهم وردوه الى موضعه وبعد ذلك عاد الى تجديده واحرم ايضاً وعطل ذكر هذا المجمع⁸ ثم جرى في المجمع ذكر نسطور⁹ * وذكر الطبيعتين والاقنومين فظهر ابيلانيوس¹⁰ البطريرك اعتقاده فيهما انهما صواب وكذلك باسيليدس¹¹ اسقف المدينة¹² واليس فايا¹³ اسقف مدينة¹⁴ الرها وتاوضوريطس¹⁵ اسقف قبرص¹⁶ واندراس¹⁷ وبوسودس¹⁸ واسابيوس¹⁹ اسقف درانه²⁰ واحرم هذا المجمع هولاً²¹ القوم المذكورين وانصرف المجمع الى اماكنهم²² ثم مات²³ تاودوسيوس²⁴ الملك ولم يخلف ولداً²⁵ وكان له اخت تسمى بلخاريه²⁶ فتزوجت²⁷ بطريقاً²⁸ يقال له²⁹ مرقيان³⁰

1. AC om. — 2. AC om. — 3. C واستغفرى. — 4. C بالامانة add. وامانة. — 5. A لا C. — 6. C om. — 7. AC تحليه. — 8. AC add. من المجمع. — 9. A نسطوربيوس. — 10. A واينا. — 11. AC om. — 12. AC om. — 13. AC om. — 14. AC om. — 15. C ملادريطس. — 16. A قبرس [leg. قبرش]. — 17. A واندراس. — 18. AC هولاء. — 19. A تودوروس. — 20. AC درانه. — 21. AC هولاء. — 22. AC om. — 23. C ومات. — 24. A تاواطاسيوس. — 25. A ولد. — 26. A بلخاريا. — 27. AC تزوجت. — 28. A بطريق. — 29. C اسمه. — 30. A مرقيانوس.

cas où il agirait autrement, et demanda d'être mis en liberté : mais ce n'était de sa part qu'hypocrisie et perfidie. Les Pères le reçurent dans leur communion, et le rendirent à son poste. Mais peu après, il recommença ses blasphèmes, anathématisant et maudissant ce concile.

L'on parla aussi dans ce concile de Nestorius (*Nastor*), * des deux natures * fol. 13 v. et des deux personnes : Flavien (*Abilianos*) déclara qu'il croyait que c'était là la vérité. Basilidis évêque de Oualis (Séleucie?), Ibas évêque d'Édesse (*Al-Roha*), Théodoret (*Theodoritos*) évêque de Cyr, André (*Andraos*), Théodore (*Tousoudos*) et Eusèbe (*Asabios*) évêque de Drama (Dorylée) furent du même avis. Ils anathématisèrent les innovateurs; et l'on se sépara.

Sur ces entrefaites, l'Empereur Théodose (*Téodosios*) mourut sans laisser d'enfant. Il avait une sœur, appelée Pulchérie (*Belkharía*), mariée à un patricien (*batriq*) du nom de Marcien (*Marqian*), qu'elle éleva à l'empire en place de son frère. Marcien avait adhéré à l'enseignement de Nestorius (*Nastoris*).

Le patriarche de Rome (*Romiah*), Célestin (*Kelestinos*), mourut aussi, et eut pour successeur Léon (*Léoun*). Plusieurs de ceux qui avaient été excommuniés allèrent trouver Léon et lui adressèrent des plaintes sur la situation qu'on leur avait faite, et les injustices qu'on leur avait infligées. Ils accu-

وملكته موضع اخيها¹ وكان هذا² يعتقد اعتقاد نسطوريس³ وتبيح كلستينوس بطيريك رومية وولى موضعه لاون فاجتمع اليه قوم⁴ من المقطوعين وشكوا اليه حالهم وانهم مظلومون فيه⁵ ورفعوا على ديسقرس بطيريك الاسكندرية انه عمل مجعماً ولم يجعل لك موضعاً⁶ فيه⁷ ويسالك⁸ في⁹ الحضور اليه¹⁰ ولا شاورك فيما فعله¹¹ وقطع هو¹² بطيريك¹³ القسطنطينية والاساقفة المذكورين معه برايه وحده وانت الاب الكبير بطيريك¹⁴ المدينة العظمى رومية وخليفة¹⁵ بطرس رئيس¹⁶ الحواريين فكيف يجوز لديسقرس ان¹⁷ يفعل هذه الافعال¹⁸ وانت في الحياة فامتلاً قلبه حنقاً وغيظاً عظيماً وقلق لذلك قلقاً شديداً¹⁹ وغضب * على ديسقرس ولم يتظاهر بغضبه عليه غير انه كتب كتاباً الى مرقيان²⁰ * fol. 14 r. الملك مع القوم الذين²¹ حضروا²² عنده يثبت²³ فيه ذكر السيد المسيح وذكر فيه²⁴ اله وانسان ويومى ان الذى فعله هذا²⁵ ديسقورس²⁶ غير صواب واثار بمجمع²⁷ اخر يكشف

1. A اخوها. — 2. AC om. — 3. A نسطور C نسطوريس. — 4. C قوما. — 5. AC om. — 6. A موضع. — 7. AC om. — 8. AB يسالك C يسالك. — 9. AC om. — 10. AC om. — 11. A تفعله. — 12. AC om. — 13-14. C بطيريك. — 15. C خليفة. — 16. C راس. — 17. A om. — 18. A الافعال C الافاعيل. — 19. A شديداً. — 20. A مرقيانوس. — 21. A الذى. — 22. A add. الى. — 23. C ثبت. — 24. AC om. وذكر فيه. — 25. AC om. — 26. AC ديسقورس. — 27. C مجمع.

sèrent Dioscore (*Disq[o]r[o]s*) patriarche d'Alexandrie (*Aleskanderyah*) d'avoir convoqué un synode « sans te réserver une place, [disaient-ils], sans te demander de venir, sans te consulter sur ce qu'il convenait de faire; et d'avoir excommunié le patriarche de Constantinople (*Qostantinyah*) et eux-mêmes, et cela de sa seule autorité : tandis que c'est toi le Père suprême, patriarche de la grande ville de Rome (*Romiah*), successeur de Pierre (*Boutros*) prince des Apôtres. Comment Dioscore (*Disq[o]r[o]s*) peut-il entreprendre de pareilles actions de ton vivant! » Ces paroles l'irritèrent fort et le remplirent d'une * fol. 14 r. grande colère et d'une vive anxiété. Il se fâcha * contre Dioscore (*Disq[o]r[o]s*); mais il dissimula son ressentiment, et adressa avec ceux qui étaient venus auprès de lui, une lettre à l'empereur Marcien (*Marqian*), dans laquelle il maintenait la doctrine des deux natures, et faisait entendre qu'il désapprouvait la conduite de Dioscore (*Disqoros*). De plus il conseilla la convocation d'un nouveau concile, où l'on examinerait le cas des prélats excommuniés.

A la réception de cette lettre, Marcien (*Marqian*) vit venir auprès de lui une foule d'excommuniés, qui lui parlèrent de Nestorius (*Nastor*) et demandèrent son rappel de l'exil, un nouvel examen de son cas, et un peu d'indulgence pour son opinion (?). Marcien dépêcha un exprès à Akhmim¹, pour le

1. Panopolis en Égypte.

فيه عن¹ حال القوم² المقطوعين فوصل³ الكتاب الى مرقيان⁴ الملك واجتمع اليه اوليك⁵ المقطوعين وسألوه في باب نسطور⁶ وردة من النفي والكشف عن حاله دفعة اخرى والتلطف في اعادة مقالته فانفذ الى اخميم رسولاً في طلبه واحضاره اليه فوافاه الرسول عليلاً⁷ فاقام عنده مدة طويلة⁸ ينتظر له راحة ليحمله⁹ الى الملك فعاجله الموت¹⁰ ولم يمكنهم الله من بلوغ غرضهم¹¹ ثم سالوا الملك في عمل¹¹ مجمع يكون فيه من الاباء اكثر من الثمانية وثمانية¹³ عشر لان الناس كانوا مفتخرين به معظمين له¹⁴ وانه لم يجتمع قط مجمع¹⁵ اكثر منه فوعدهم انه يجمع مجمعاً يكون فيه¹⁶ ثمانية وثمانية عشر وثمانية عشر اخرى¹⁷ فجمع¹⁸ ستاً¹⁹ وثلاثين اسقفاً²⁰ بمدينة القسطنطينية وكان فيهم ديسقورس²¹ بطريرك الاسكندرية واناالمولوس بطريرك القسطنطينية²² ومكسيموس²³ بطريرك انطاكية ويورناليوس²⁴ اسقف اورشليم²⁵ ومرقس * fol. 14 v°.

1. AC om. — 2. om. — 3. A ووصل. — 4. A مرقيانوس. — 5. A جماعة C om. — 6. A. نسطوريس. — 7. A عليل. — 8. AC om. — 9. A فيحمله. — 10. A add. ومات. — 11. A اغراضهم. — 12. AC om. — 13. A والثمانية. — 14. C ويعظموه. — 15. AC om. مجمع قط. — 16. AC om. مجمعاً يكون فيه. — 17. AC om. في مجمع A فاجتمع C. — 18. AC om. وستة. — 19. AC om. ديسقورس. — 20. AC om. [واناطوليوس]... القسطنطينية. — 21. AC om. ديسقورس. — 22. AC om. ديسقورس. — 23. AC om. مكسيموس. — 24. A يورناليوس. — 25. C يورناليوس.

rechercher et le ramener. Mais cet envoyé le trouva malade; et cependant il demeura longtemps auprès de lui, attendant une amélioration pour l'amener devant l'empereur. La mort le surprit, dans ces conjonctures, et Dieu ne leur permit pas d'arriver à leurs fins. Alors ils prièrent l'Empereur de convoquer un concile, où se réunirait un plus grand nombre de Pères qu'il n'y en avait eu au concile des Trois cent dix-huit; car l'on vantait et l'on exaltait trop ce concile, parce qu'il ne s'en était pas tenu d'autre plus important. Il accéda à leur désir, et leur promit de tenir une réunion où il y aurait deux fois trois cent dix-huit: il convoqua donc six cent trente-six évêques à Constantinople (*Qostantinyah*)¹.

Au nombre de ces évêques se trouvaient Dioscore (*Disqor[o]s*) patriarche d'Alexandrie (*Aleskanderyah*), Anatolius (*Analmolos*) patriarche de Constantinople, Maxime (*Maksimos*) patriarche d'Antioche (*Antakiah*), Juvénal (*Younalios*) * évêque de Jérusalem (*Ourachlim*), Marc (*Marqos*) évêque d'Éphèse * fol. 14 v° (*Efsos*): ils envoyèrent demander à Léon (*Léoun*), patriarche de Rome (*Romia*), d'y venir assister; mais comme il ne le pouvait, il s'en excusa; et il écrivit une lettre qu'il appela *Tomus* (*Tomos*), contenant sa profession de foi au Christ

1. L'*Histoire de Dioscore*, p. 126, suppose aussi que le concile se réunit d'abord à Constantinople; cette erreur semble caractériser la tradition égyptienne.

استقف افسس وانفذوا¹ الى لاون² بطريك رومية وسالوه الحضور فلم يتمكن من ذلك واعتذر³ وكتب كتاباً وسماه طومساً⁴ بجمع امامته في المسيح انه الاله⁵ وانسان من بعد الاتحاد⁶ بطبيعتين مختلفتين وينسب الى كل واحد منهما ما يليق بافعاله مع رسولين من كهنته واجتهدوا الاساقفة المقطوعون في اعادة مقالة نسطوريوس فلم يجدوا الى ذلك⁶ سبيلاً لان المجمع كان في اول سنة ولى مرقيان⁷ وكثير من الاساقفة الذين قطعوا نسطوريوس⁸ كانوا قد حضروا في هذا⁹ المجمع وكان في سنة مائة وثلاثة¹⁰ وتسعين لدكلاديانوس¹¹ وابتدا¹² ديسقورس¹³ وقال انا¹⁴ اشتهى ان¹⁵ اعلم لاي سبب كان اجتماع هذا المجمع العظيم¹⁶ الذي لم يجمع قط¹⁷ مثله¹⁸ واي شئ تعجزه الامانة حتى¹⁹ يحتاج فيه الى احضار هذه²⁰ الخلق واحضروا²¹ طومس²² لاون²³ وقريء في وسط الجماعة بتصحيح اله²⁴ وانسان بطبيعتين مختلفتين²⁵ بعد الاتحاد ونسب²⁶ الى كل واحد منهما

1. A فانفذوا. — 2. C لاوون. — 3. AC فاعتذر. — 4. A طامس C طامس. — Ici on lit en marge dans B : حاشية : قالوا تفسير الطومس الانشقاق : Tomus signifie, dit-on, scission. — 5. A اله. — 6. A om. ذلك C الى ذلك om. ذلك. — 7. A مرقيانوس. — 8. C نسطور. — 9. C هذه. — 10. A وثلاثة C وثلاث. — 11. A لدكلاديانوس C لدكلاديانوس. — 12. AC. — 13. AC ديسقورس. — 14. C om. — 15. AC om. — 16. A om. — 17. C يجتمع. — 18. A مثله C مجمع مثله قط. — 19. AC om. — 20. AC add. هذا. — 21. AC فاحضروا. — 22. A طامس. — 23. C لاوون. — 24. C الاله. — 25. AC add. من. — 26. AC وينسب.

qu'il déclare être Homme et Dieu en deux natures distinctes, après l'union, attribuant à chacune d'elles les actes qui lui conviennent. Il fit porter cette lettre par deux de ses prêtres.

Les évêques excommuniés travaillèrent à faire revivre l'opinion de Nestorius (*Nastorios*) : ils n'y purent réussir, car le concile avait lieu la première année du règne de Marcien (*Marqian*), et un grand nombre des évêques qui avaient condamné Nestorius (*Nastorios*) y assistaient; c'était en 448 de Dioclétien (*Dikladianos*).

Dioscore (*Disqor[o]s*) ouvrit les débats par ces paroles : « Je voudrais savoir la cause de la convocation de ce concile, que n'égale aucun autre concile tenu jusqu'à ce jour : manque-t-il quelque chose à la foi pour qu'il soit nécessaire d'appeler tant de monde? » — On apporta la lettre (*Tomos* = tomus) de Léon (*Léoun*), et l'on en fit la lecture au milieu de l'assemblée : [il y était affirmé que le Christ était] Dieu et homme, en deux natures distinctes, après l'union; et il attribuait à chacune ce qui lui convenait, c'est-à-dire à la nature divine ce qui convient à la divinité, et à la nature humaine ce qui convient à l'humanité. Ensuite l'Empereur dit : « Voilà la lettre et la croyance

ما يليق به¹ ما يليق باللاهوت² منسوب إلى³ اللاهوت وما يليق بالناسوت منسوب⁴ إلى طبع الناسوت فقال⁵ الملك هذا كتاب لاون وامانته وهو الاب الكبير * الذي فيكم فاجاب ديسقرس وقال قد⁶ كان ساطانائيل⁷ كبير⁸ الملائكة ولما خالف الله اسقطه⁹ وصار شيطاناً¹⁰ وهكذا¹¹ لاون اذا كان على¹² الامانة المستقيمة¹³ فهو اب كبير مفضل مبجل فاذا¹⁴ خالف الامانة¹⁵ كان مسقوطاً كمثل ساطانائيل¹⁶ واذا لم تخرجوا هذا الكتاب من وسط هذه الجماعة والا احرمت هذه المدينة وانصرفت¹⁷ فاجابه واحد من الجماعة وقال له كف عن هذا القول فلكل زمان حكم وما يجب ان يتوقف¹⁸ في هذا الموضوع فاجاب¹⁹ ديسقرس وقال اعلموني لما ان²⁰ دعي سيدنا يسوع المسيح²¹ الى عرس قانا الجليل دعي على²² آته او آله او آله انسان²³ فقالوا دعي آته انسان قال²⁴ فلما²⁵ حول الماء خمراً فعل ذلك آته انسان او آله²⁶ فقالوا له²⁷ آته آله قال افعلتم²⁸ آته واحد هو بلاهوته

1. A om. — 2. A باللاهوت. — 3. AC add. طبع. — 4. A om. — 5. A وقال. — 6. C وقد. — 7. A صاطانائيل. — 8. AC add. في. — 9. AC سقط. — 10. A شيطان. — 11. C هكذي. — 12. A add. هذه. — 13. C om. — 14. A واذا. — 15. C om. فهو اب. — 16. A صاطانائيل. — 17. AC وسط الجماعة والا. — 18. A تنقف. — 19. A add. ابنا. — 20. AC om. — 21. A سيدنا السيد المسيح. — 22. AC انه. — 23. A او انسان. — 24. C فلما. — 25. C لما. — 26. A آله انسان. — 27. AC om. — 28. C فعلتم.

de Léon (*Léoun*), qui est le premier Père * parmi vous. » A quoi Dioscore * fol. 15 1^o. (*Disq[o]r[o]s*) répondit : « Satanaël aussi était le premier parmi les anges ; et dès qu'il désobéit à Dieu, il tomba et devint un démon. De même si Léon (*Léoun*) se maintient dans la foi orthodoxe, il demeure grand et honoré ; mais s'il en dévie, il tombe comme Satanaël : ôtez donc cet écrit du milieu de l'assemblée, ou bien je prononcerai l'anathème contre cette ville et m'en irai ! » Quelqu'un riposta du sein de l'assemblée : « Laissons là ces discours : il faut se plier aux circonstances, et ne point s'arrêter ici. » Dioscore (*Disq[o]r[o]s*) répondit : « Dites-moi : lorsque Notre-Seigneur Jésus-Christ fut invité aux noces de Cana (*Qâna*), en Galilée (*Galil*), le fut-il en tant que Dieu, ou bien en tant qu'homme ? » — Il fut invité comme homme, lui fut-il répondu. — « Et quand il changea l'eau en vin, ajouta-t-il, l'a-t-il fait en tant qu'homme, ou bien en tant que Dieu ? » — On lui répondit : En tant que Dieu. — « Ne voyez-vous donc pas, reprit-il, qu'il est *un* dans sa divinité et son humanité, opérant les miracles, et recevant les souffrances, selon son bon plaisir ; et non *deux* après l'union [des natures] ? » Un autre évêque s'écria : « Leur¹ père

1. Le Père des dissidents, tournure ironique.

وناسوته¹ وصانع العجايب وقابل الاوجاع باختياره² وارادته³ وليس اثنين من بعد الاتحاد فقال ايضاً اخر من الاساقفة قد قال ابوهم لاون انه بطبيعتين اثنتين⁴ احدهما تصنع العجايب والاخرى⁵ تقبل⁶ الاوجاع⁷ حاشاه ان ينسب اليه شى من الالام⁸ قال ديسقورس⁹ قد قال ابي¹⁰ انبا كيرلس¹¹ ان اتحاد اللاهوت¹² بالناسوت كاتحاد¹³ النار¹⁴ * fol. 15 v. بالحديد فاذا¹⁵ ضرب الحديد¹⁶ بالمرزبة¹⁷ فالنار لا يتوجع والحديد هو المتالم فصاحوا جماعة من الناس وقالوا امانة ديسقورس¹⁸ هي الامانة الصحيحة فقال الملك لديسقورس¹⁹ انت وحدك المدبر لنا²⁰ الامانة والمتكلم دون هذه الجماعة وليس في الجماعة احد يتكلم سواك²¹ فاجابوه جماعة من الاساقفة²² وقالوا كلامنا وكلام ديسقورس واحد فغضب الملك وقام وتفرق المجمع في ذلك اليوم ثم اجتمعوا²³ الاساقفة المقطوعون الى²⁴ عند الملك وقالوا ان [ديسقورس] ليس في هذا المجمع من يخالف امرك ويقف في وجهك غير هذا الواحد ديسقورس²⁵ فان لم تكسره وتقيم عليه الهيبة والا فهو يفسخ كل المجمع²⁶

1. AC add. وهو. — 2. AC om. — 3. AC om. — 4. A اخرى C وإخرى. — 5. C يقبل. — 6. C الالام. — 7. C om. حاشاه... الالام. — 8. A add. ابونا AC ديسقورس. — 9. AC om. — 10. C كيرلس. — 11. A اللاهوت. — 12. A واذا. — 13. AC om. — 14. C المرزبة. — 15. AC ديسقورس. — 16. A لديسقورس. — 17. A om. — 18. A هذه الجماعة. — 19. C om. فقال الملك... الاساقفة. — 20. C اجتمعت. — 21. A له ان C له. — 22. AC مجمع. — 23. AC ديسقورس.

Léon (*Léoun*) dit qu'il a deux natures, l'une faisant les miracles, l'autre sentant la douleur : à Dieu ne plaise que la souffrance lui soit attribué! » Dioscore (*Disqor[o]s*) reprit : « Mon père Anba Cyrille (*Kyrillos*) a dit que l'union * fol. 15 v. de la divinité avec l'humanité ressemble à celle * du feu avec le fer : battez le fer; le feu n'en éprouve aucune douleur, mais c'est le fer qui reçoit les coups. » Alors un groupe s'écria : « La foi de Dioscore (*Disqor[o]s*) est la vraie! » L'Empereur dit à Dioscore (*Disqor[o]s*) : « Es-tu seul arbitre de notre foi; et faut-il que tu sois seul à parler dans cette assemblée! » Une partie des évêques répondirent : « Nous sommes du même avis que Dioscore (*Disqor[o]s*). » L'empereur irrité se leva, et l'on se sépara ce jour-là.

Après cela, les évêques excommuniés se rendirent chez l'Empereur et lui dirent : « Personne, dans cette grande assemblée, ne te désobéira, personne ne songe à te résister, à l'exception du seul Dioscore (*Disqor[o]s*) : il faut donc le réduire et lui en imposer; autrement il rendrait inutiles toutes les réunions, sans qu'on puisse aboutir à rien. » D'autres donnèrent des conseils différents : « S'il plaît à l'Empereur, dirent-ils, il vaut mieux user à son égard de condescendance et le gagner par de bons procédés. On pourrait, par exemple, amener devant lui Dioscore (*Disqor[o]s*) en compagnie de quelques

ولا تقدر معه على شى وإشاروا¹ قوم² اخرون³ على الملك وقالوا له⁴ ان رأى الملك ان يتدى بالجميل وياخذ بالفضل منه⁵ ويحضر الى عنده من شيوخ هذا المجمع ومقدميه نفر يسير⁶ ويكون معهم⁷ ديسقورس⁸ معمن يحضر⁹ ويخاطبهم الملك¹⁰ بالجميل ويعرفهم اختياريه فان قبلوا واطاعوا له¹¹ ورجعوا الى مجبويه فهو المراد وان لم يرضوا فالامر للملك ما يقدر احد منا¹² يخالفه¹³ فاستصوب الملك¹⁴ ذلك واحضر ديسقورس¹⁵ بطريك الاسكندرية وانا دوليوس¹⁶ بطريك القسطنطينية ومقسيموس بطريك انطاكية ويوناليوس¹⁷ اسقف اورشليم ومرقس اسقف افسس وثلاثة من المقدمين الاكابر¹⁸ في الاساقفة ونصبت لهم ثمانية¹⁹ كراسي داخل²⁰ بلاط الملك قدام سرير الملك وكرسی الملكة بلخارية²¹ وهي جالسة عليه وبينها وبينهم ستر وهي تسمع كلامهم فقال واحد من البطارقة القيام المختصين بالملك للابا²² المجتمعين ان الملك محب لكم وراغب في صلواتكم فلا تخالفوه ولا تغضوه فاجاب ديسقورس²³ وقال وهكذا²⁴ نحن ايضاً اكثر محبة

1. A. — 2. AC. — 3. A. — 4. AC om. — 5. AC om. — 6. A. — 7. A. — 8. ديسقورس AC. — 9. AC om. معمن يحضر. — 10. AC om. — 11. A. — 12. AC om. ما يقدر احد C. — 13. C. يخالف. — 14. AC om. — 15. AC. ديسقورس. — 16. A. اناطوليوس C. اناطوليوس A. — 17. C. ويوليوس. — 18. AC om. — 19. A. ثمانية. — 20. C. دخل. — 21. A. بلخاريا. — 22. A. الابا. — 23. AC. ديسقورس. — 24. C. فهكذى.

Pères pris parmi les principaux et les plus anciens membres du synode : il leur ferait entendre de bonnes paroles, et leur dirait ses volontés. S'ils se laissent persuader et s'ils se rendent, le but est atteint; dans le cas contraire, l'Empereur ordonnera ce qu'il lui plaira, et nul ne pourra refuser de se soumettre. » Ce conseil agréa à l'Empereur; et il fit amener Dioscore (*Disqor[o]s*) * patriarche d'Alexandrie (*Aleskanderyah*), Anatolius (*Anadolios*) patriarche de Constantinople (*Qostantinyah*), Maxime (*Maqsimos*) patriarche d'Antioche (*Antakiah*), Juvénal (*Younalios*) évêque de Jérusalem (*Ourachlim*), Marc (*Marqos*) évêque d'Éphèse (*Efsos*) et trois autres des principaux évêques. Il ordonna de placer huit sièges, dans le palais, devant le trône impérial et celui de l'impératrice Pulchérie (*B[ou]lkharyah*) qui vint s'y asseoir séparée d'eux par un rideau, de façon à entendre leurs discours.

Un des patriarches présents, partisan de l'Empereur, se leva et dit : « L'Empereur vous aime et ne désire que vos prières : ne lui désobéissez donc point et ne l'irritez point. » A ces mots, Dioscore (*Disqor[o]s*) répondit : « Nous aussi portons à l'Empereur une affection plus vive encore, et lui souhaitons toujours le bien, le bonheur et une longue vie; et nous prions pour qu'il n'ait à répondre d'aucune faute devant le tribunal divin, et aucune condam-

للملك ونشهى له الخير دائماً¹ والصلاح مع طول الحياة ونطلب ان لا يكون عليه خطية ولا ذنب في باب الدين ولا يكون عليه دينونة في يوم الحساب وقد اعطاه الله من الكرامة والشغل بتدبير المملكة ما يغنيه² عن كل شى فلا يشغل قلبه بغير ذلك ففيه كفاية ثم تردد الكلام دفعات في باب الامانة فقال ديسقورس³ لا يصغ الملك الى قول لاون⁴ بامانة لا هي⁵ مستقيمة وما⁶ يحتاج فيها الى قول اخر ولما طال الخطاب⁷ وديسقورس⁸ لا يرجع عن قوله ولا يرضى بزيادة في الامانة * ولا نقص شى منها⁹ اغتاضت¹⁰ بلخارية¹¹ الملكة وقالت¹² له قد كان في ايام والدتي اودكسيّة¹³ انسان¹⁴ لجوج متعظم مثلك تغنى¹⁵ الاب الفاضل يوحنا لسان الذهب وما رأى على مخالفته¹⁶ لها خيراً¹⁷ وهكذا¹⁸ ارى انه سيكون¹⁹ لك مثله فقال لها ديسقورس²⁰ قد عرفت ما فعله السيد المسيح مع والدتك التي قاومت ذلك الاب²¹ القديس وظلمته²² كيف ابلاها²³ الرب

1. AC om. C add. والاصلاح. — 2. C. يغنى به. — 3. A. ديسقورس C om. — 4. C. لاون. — 5. C. نقص فيها. — 6. C. ولا. — 7. A. add. بينهم. — 8. AC. وديسقورس. — 9. A. فيها. — 10. AC. نقصا فيها. — 11. A. بلخاريا. — 12. C. قالت. — 13. A. اوطاكسيا. — 14. C. انسانا. — 15. C. يغنى. — 16. A. مخالفتها. — 17. AC. خبير. — 18. C. وهكذا. — 19. C. سيكون. — 20. A. فقال C فقال لها. — 21. A. add. الفاضل. — 22. C om. قاومت القديس. — 23. C add. الله.

nation à entendre au jour des comptes suprêmes. Dieu lui a donné des honneurs et du travail dans le gouvernement de l'empire : ces soins lui suffisent, qu'il ne se charge pas d'autres soucis. » On parla de la croyance à plusieurs reprises; il leur dit : « L'Empereur ne doit point faire cas des paroles de Léon (Léoun) : la formule des Pères est orthodoxe¹, et n'a besoin d'aucune addition. » L'entretien dura longtemps, sans que Dioscore (Disqor[os]) consentit à rien rétracter, ni à admettre aucune addition, * ou suppression dans le symbole. L'impératrice, prise d'un mouvement de colère, s'écria : « Il y avait au temps de ma mère Eudoxie (Eud[o]xiah) un homme emporté et superbe comme toi, je veux parler du vertueux père Jean (Youhanna) à la langue d'or : mal lui prit de lui désobéir! Je vois que tu subiras un sort semblable au sien. » Dioscore (Disqor[os]) lui répondit : « Vous savez ce que N.-S. Jésus-Christ fit à votre mère en punition de la haine qu'elle eut pour cet homme vertueux et saint, et de l'injustice qu'elle fit peser sur lui. Le Seigneur la frappa d'un mal cruel à l'endroit que vous savez; et elle ne put recevoir de soulagement d'aucun remède, de sorte qu'elle fut obligée d'aller à son tombeau, d'y pleurer, d'implorer le pardon, et d'apporter son corps à cette capitale au milieu des plus grands honneurs et d'abondantes

1. D'Après A.

بالوجع الوجيه¹ في الموضع الذي تعرفينه ولم تقدر² لنفسها على دواء ولا علاج حتى مضت الى قبره وبكت عليه واستغفرت منه وحملت جسده الى هذه المدينة بكرامة عظيمة ودموع كثيرة حتى تصدق الرب عليها بالعافية وهوذا انا ايضاً بين يديك فاعلمي³ ما بدا لك فانك تريحين⁴ كما ربحت والدتك فاغاظها كلامه وما قد⁵ اورده في باب والدتها من جوابه فاخرجت يدها من تحت الستر ولكمته لكمة⁶ قلعت له ضربين ووثب اليه⁷ من تنف اكثر شعر لحيته وجرى عليه من الاستخفاف والهوان امر⁸ عظيم فقبض⁹ ديسقورس¹⁰ على الشعر¹¹ الذي اخذ من لحيته¹² واخذ¹³ بعضه وانفذه مع الضرسين المقلوعين من فمه مع رجل¹⁴ الى الاسكندرية* وكتب اليهم¹⁵ وقال¹⁶ هذه¹⁷ ثمرة تعبي على الامانة حقاً¹⁸ فاحفظوها وكان قيام الملك في ذلك اليوم وهو مغضب على ديسقورس¹⁹ لاجل ما خاطب به الملكة بلخارية²⁰ وامر²¹ باخراج جماعة²² الاساقفة من القسطنطينية الى خلقدونية وامر²³ ان يكون اجتماع المجمع فيها وكتب كتاباً بامانة جديدة

1. A add. الشديد. — 2. AC يقدر. — 3. C فاعلمي. — 4. AC تريحين. — 5. AC om. — 6. C om. — 7. A له. — 8. A امر. — 9. C وقبض. — 10. AC om. — 11. A شعر لحيته. — 12. A منها. — 13. A فاخذ. — 14. AC om. — 15. A الي اهلها. — 16. A يقول. — 17. C هذا. — 18. AC om. — 19. AC ديسقورس. — 20. A بلخاريا. — 21. C فامر. — 22. A الجماعة. — 23. AC om.

larmes : alors seulement le Seigneur lui rendit la santé. Me voici, à mon tour, entre vos mains : faites ce qu'il vous plaira; vous y gagnerez autant que votre mère. » Ce discours, et surtout ce qu'il rapporta sur sa mère, irrita la reine. Elle sortit la main par-dessous le rideau et le souffleta si violemment qu'elle lui fit tomber deux dents. Puis quelqu'un se précipita sur lui et lui arracha une grande partie de la barbe; et on lui infligea les plus graves injures. Il prit les touffes arrachées de sa barbe et les envoya, ainsi que les deux dents, à Alexandrie (*Aleskanderyah*); * et il écrivit au peuple de * fol. 17 r. cette ville ces mots : « Voici le fruit de la peine que je me suis donnée pour la foi : gardez-le! »

L'Empereur demeura irrité tout ce jour-là contre Dioscore (*Disqoros*) à cause des paroles qu'il avait adressées à la reine. Il donna l'ordre aux évêques de quitter Constantinople (*Qostantinyah*) et de se rendre à Chalcédoine (*Khalq[i]donyah*) pour y tenir le concile. Puis il fit rédiger une nouvelle formule de la foi, reproduisant celle des trois cent dix-huit Pères avec la mention d'une seule personne, et empruntant à Nestorius (*Nastor*) la croyance à un Dieu-Homme en deux natures et en deux volontés ainsi qu'il était dit dans la lettre de Léon (*Léoun*), et conformément à ce qu'il admettait lui-même.

Les Pères se réunirent dans l'église de Sainte-Euphémie (*Agia Euphé-*

أخذ فيها من¹ قول الابا² الثلثماية وثمانية³ عشر ذكر⁴ اقنوم⁵ واحد⁶ ومن مقالة
 نسطوريس⁷ اعتقاد اله⁸ وانسان بطبيعتين وفعلين⁹ كما ورد به كتاب لاون وحسبما¹⁰
 يعتقد هو¹¹ ايضاً¹² واجتمع المجمع في كنيسة احيا اوفيميا¹³ وامر الملك بقراءة الكتاب
 الذي الفه والامانة التي صنعها على الجماعة فمن آمن واطاع وقبل وقال¹⁴ بما فيه فليبق¹⁵
 على كرسيه ويزاد¹⁶ في كرامته ومن خالف فينفى ويعمل موضعه غير¹⁷ ولما استكمل
 حضور¹⁸ الاساقفة وجلس كل واحد منهم على كرسيه دخل ديسقورس¹⁹ ونظر الى
 المجمع يمينا ويسارا²⁰ فوجد القوم²¹ المقطوعين من الاساقفة جلوساً²² على الكراسي²³
 في وسط المجمع فقال ومن²⁴ امر هولاء²⁵ بالجلوس في مثل هذا المجمع²⁶ فلم يعد²⁷
 احد عليه²⁸ جوابا ثم قال يا ابنا يونايلياس²⁹ اليس خطك معي بحرم * هولاء³⁰ القوم *
 المقطوعين وانت يا ابنا فلان واقبل ينادى بواحد واحد من الاساقفة الذين كانوا قد

1. A وذكر C om. — 1. C om. — 2. A om. — 3. A وثمانية C وثمانية A. — 4. A وذكر C om. — 5. C اقنوم. — 6. A واحد C. — 7. A نسطور C ومن نسطور A. — 8. C اله. — 9. AC ومشتتين. — 10. C ما. — 11. C om. — 12. AC add. نسطور. — 13. A om. — 14. C لوضيا C (?). — 15. AC فمس قبل واطاع وامن. — 16. A فليبق C اقرة A. — 17. A فليبق على كرسيه وكرامته ويزاد. — 18. A فليبق وليعمل موضعه مكانه C نفى وعمل موضعه A. — 19. AC ديسقورس. — 20. A يمينا ويسرة C ونظر يمينا ويسرة A. — 21. C om. — 22. A في هذه C. — 23. A جلوس. — 24. AC من. — 25. AC هولاء. — 26. C المجمع. — 27. C لم يعد. — 28. A om. — 29. C يونايلياس. — 30. AC هولاء القوم. — 27. C يرد. — 28. A om. — 29. C يونايلياس. — 30. AC هولاء القوم.

miah); le roi fit lire à l'assemblée l'écrit qu'il avait composé et le symbole qu'il avait inventé; et il ordonna que ceux qui les accepteraient avec soumission et y adhéreraient, seraient maintenus à leur poste, et comblés d'égards; et que, au contraire, ceux qui les repousseraient, seraient déposés et remplacés par d'autres. Quand tous les évêques furent réunis et que chacun occupa son siège, Dioscore (*Disqor[o]s*) entra, et jeta les yeux de droite et de gauche: il vit les évêques excommuniés assis au sein de l'assemblée: « Qui donc, s'écria-t-il, a permis à ces excommuniés de prendre place dans une pareille réunion? » Aucune réponse ne se fit entendre. Il reprit: « O Juvénil (*Anba Jounalias*), n'avez-vous pas souscrit avec moi l'anathème * porté contre ces gens? Et vous un tel... » — et il apostrophait chacun des évêques qui avaient assisté avec lui au concile, et souscrit à l'anathème. On lui répondit que l'Empereur l'ordonnait ainsi: « Si ce concile, dit-il, s'est réuni par la volonté de Jésus-Christ, je consens à y siéger et à parler; mais s'il s'est assemblé par la volonté de l'Empereur, que l'Empereur le gouverne à son gré, et qu'il dirige

1. D'Éphèse.

حضرُوا في ذلك المجمع وكتبوا خطوطهم بحرهم فاجابوه قوم¹ وقالوا ان الملك هو الذي امر بذلك فقال ان كان هذا² المجمع انما اجتمع في رضا السيد³ المسيح فانا اعد⁴ واتكلم وان كان انما⁵ اجتمع في رضا الملك فيدبره الملك برأيه⁶ ويدبر مجعته كما يختار ثم خرج من المجمع ومضى الى موضع اخر واتخذ تلاميذه لينظروا ما يكون من القول⁷ ويعلموه⁸ فقرأ عليهم الكتاب بالامانة الجديدة وتردد الكلام بينهم فامتنع قوم⁹ منهم من قبول تلك الامانة فخوفوهم من النفي¹⁰ والاستبدال بهم ولما تطاولت المشورة فيهم¹¹ واستقرت اراؤهم¹² على كتب خطوطهم ورضاهم بما رضيه¹³ الملك ولم يبق لهم راي اخر يترجى منهم¹⁴ وكتبوا جميعهم¹⁵ الا نفر يسير منهم¹⁶ فلما بلغ ديسقورس¹⁷ ذلك حزن حزناً شديداً وعظم همه¹⁸ واهتمامه¹⁹ بما جرى من حال المجمع وما احدثوه في الامانة وكيف جسروا على ملك السما ولم يجسروا على ملك الارض حينئذ انفذ الى المجمع فقال²⁰ للاساقفة ان كان راي²¹ الآبا قد اجتمع على

1. C. فاجابو قوما. — 2. C. هذه. — 3. A add. يسوع. — 4. A add. فيد. — 5. AC om. — 6. AC. حدا الكلام C add. ويعلمونه A. — 7. AC. القوم. — 8. A. فيدبر (فليدبر C) الملك مجعته AC. — 9. A. وامتنع قوما C. — 10. C. بالنفي. — 11. AC. بينهم. — 12. AC. استقر رأيهم. — 13. A. ويرضيه AC. — 14. AC om. منهم ... منهم. — 15. A. ولم يبق ... منهم. — 16. AC om. — 17. AC. ديسقورس. — 18. A. غمه. — 19. C. واهتمامه. — 20. A om. C. وقال. — 21. A. مالى (?).

son concile! » Et il sortit et se retira. Puis il envoya quelques-uns de ses disciples pour voir ce qui se passait et lui en rendre compte.

On commença par donner lecture de la nouvelle profession de foi; et cela fut suivi d'un échange d'idées : d'aucuns refusèrent d'accepter la nouvelle formule; on les menaça de l'exil et de la déposition. Et après de longues délibérations, on décida de souscrire la formule en question, et d'accepter tout ce qui plaisait à l'Empereur; et de fait la plupart apposèrent leurs signatures, et il n'y eut à s'en abstenir que quelques prélats. Quand la nouvelle en fut apportée à Dioscore (*Disqor[os]*), il s'attrista grandement et se sentit envahi d'une vive anxiété pour tout ce qui s'était fait dans ce conciliabule, pour l'innovation introduite dans la croyance, pour la conduite des évêques qui, audacieux contre le roi du ciel, se montraient si timides avec un roi terrestre! Alors il envoya dire aux Pères du concile que, puisqu'ils avaient tous jugé opportun de signer, * et de faire le bon plaisir de l'Empereur, il ne s'estimait * fol. 18 r°.

* fol. 18 r^o. كتب خطوطهم كلهم¹ * والاجابة على² محبوب الملك فليس انا ممن يرفع نفسه عليهم. ولا اخالف رايبهم ينفذوا³ التي الكتاب حتى اكتب انا ايضاً خطي معهم ولا يكون بيننا اختلاف⁴ ولا افتراق ففرحوا القوم⁵ بذلك وسروا غاية السرور وانفذوا اليه⁶ الكتاب فلما وقف عليه كتب خطه فيه واحرم ذلك المجمع واحرم كل من زاد⁷ على⁸ الامانة وغيرها⁹ او غير قول الابا المقدمين¹⁰ المتقدمين وكل من ساعد عليه وكل من قبله واعاد الكتاب عليهم¹¹ بحرهم فورد على القوم امر عظيم وتشوش المجمع وتشعثوا¹² الناس وصاروا فرقين¹³ قوم معاونون¹⁴ لديسقورس¹⁵ قائلون ما جاهد على الامانة واحد من هولاء¹⁶ القوم الا هذا الانسان وحده وكثيرون معاونون عليه بانه قد¹⁷ حيسر على امر عظيم فاستجاب¹⁸ نقيطير¹⁹ رئيس البطارقة²⁰ وقال لاصحابه البطارقة²¹ لو امرني مولاي الملك لسقت هذه الجماعة الساعة²² الى عبادة²³ الاوثان بهيبة هذا القضيب الذي بيدي قبل وقوعه على واحد منهم الا ديسقورس²⁴ وحده وكتبوا خطوطهم²⁵ للملك²⁶ من خلقدونية مع بعض الاساقفة بجميع ما جرى ولما²⁷ بلغ الخبر الى الملك اغاظه فعله

1. AC om. — 2. A محبوب C الى. — 3. فانفذوا C. — 4. AC خلافي. — 5. A om. — 6. A له. — 7. A add. فيه. — 8. A عن. — 9. AC om. وغيرها او. — 10. AC om. — 11. A اليهم C لهم. — 12. AC وشعث. — 13. AC om. وصاروا فرقين. — 14. AC معاونون. — 15. لديسقورس. — 16. A هولاي. — 17. AC انه om. قد. — 18. A اجاب C فاجاب. — 19. A نقيطير C نقيطير. — 20. البطارقة C. — 21. C om. — 22. A om. — 23. A لعبادت C. — 24. AC ديسقورس. — 25. AC om. — 26. AC للملك. — 27. C om.

Cette réponse leur causa une grande joie et leur plut beaucoup; et immédiatement ils lui adressèrent l'écrit en question. Dès qu'il l'eut en mains, il le souscrivit, et anathématisa le concile, tous ceux qui avaient ajouté de nouvelles expressions à l'ancien symbole et changé par là la doctrine des anciens Pères, ceux qui les avaient aidés et ceux qui avaient adhéré à leur sentiment. Cela fait, il le leur rendit avec l'anathème qu'il y avait mis. Ce fut un coup terrible : l'assemblée en fut agitée, et les Pères se divisèrent. Les uns, prenant parti pour Dioscore (*Disqor[o]s*), disaient : Personne, dans toute cette multitude, n'a lutté pour la foi, à l'exception de cet homme seul. Les autres manifestèrent leur opposition, et s'efforçaient de grossir son audace. Alors Nicéas (*Néphitir*?)¹, chef des Patriciens, dit à ses collègues : « Si mon Seigneur l'Empereur me le commandait, je ramènerais toute cette multitude au culte des idoles par le prestige de cette baguette qui est en ma main, sans m'en servir contre personne; seul Dioscore (*Disqor[o]s*) est irréductible. »

De Chalcédoine (*Khalqidonyah*) on envoya à l'Empereur quelques évêques avec un exposé de tout ce qui s'était passé. Au reçu de ces nouvelles, l'Em-

1. Renaudot lit : *Victor*.

fol. 18 v°. * وحق وقال باى قتلة يجب ان * اقتل هذا¹ الرجل فقال له قوم² يقتل³ بالسيوف⁴ واخرون قالوا يصلب⁵ واخرون قالوا يحرق بالنار فقال من حضر من الاساقفة ما جرى شى⁶ من هذا قط في⁷ مجمع ولا فعل هذا⁸ احد من الملوك المتقدمين بل كانوا ينفون⁹ من خالف¹⁰ ويعزلونه¹¹ عن كرسيه¹² ورياسته ويولون موضعه ومكانه غيره¹³ فامر الملك بذلك¹⁴ فنفى¹⁵ ديسقورس¹⁶ الى غاغورا¹⁷ جزيرة¹⁸ البربر ونفى¹⁹ معه انبا²⁰ مقاره اسقف قاوا وهي اذكوا²¹ وهرب اربعة اخر من²² اساقفة²³ المشرق واستقر لهم في المجمع ستمائة وثلاثون اتفقوا²⁴ على امانة خلقدونية ان²⁵ المسيح ربنا له المجد²⁶ اله²⁷ وانسان بطيعتين مختلفتين ويحملون²⁸ بقولهم اقنوم واحد²⁹ باللسان لا بالاعتقاد لان نسطوريس³⁰ وقت مسيره الى المجمع سالوه³¹ اصحابه وقالوا³² كيف ينبغي ان تكون

1. بالصلب A. — 2. بالسيوف AC. — 3. يقتل هذه C. — 4. يقتل هذا C. — 5. شينا C. — 6. من A. — 7. فعله C. — 8. بنفوا A. — 9. يخالف AC. — 10. ويعزله A. — 11. ويولون مكانه غيره C ويولو غيره مكانه A. — 12. AC om. — 13. فامر الملك بذلك C om. — 14. غاغر A. — 15. جزيرة C. — 16. فانفى A. — 17. ايينا ديسقورس C انبا ديسقورس A. — 18. وانفى A. — 19. اخر C om. اخر من A om. — 20. اذكوا C انكرا A. — 21. امينا C. — 22. واستقرت من اتفق على امانة خلقدونية في ذلك المجمع ستمائة وثلاثين. — 23. الى A add. — 24. وان A. — 25. AC om. — 26. الاله C. — 27. واكلوا القول C ويحملوهم A. — 28. واحدا C. — 29. نسطور AC. — 30. لاه A add. — 31. ساله A. — 32.

pereur entra en colère; et il s'écria : De quel genre de mort dois-je * faire * fol. 18 v°. périr cet homme? Les uns répondirent qu'il fallait le livrer au glaive; d'autres, qu'il fallait le faire mettre en croix; d'autres enfin, qu'il fallait le brûler. Les évêques députés dirent : « De pareils débordements ne se sont point vus dans d'autres conciles; et aucun empereur n'a eu recours à de pareils supplices : on exilait les gens d'opposition; on les déposait, et on nommait d'autres à leurs places. » L'Empereur alors donna des ordres dans ce sens, et il fit envoyer Dioscore (*Disqor[os]*) à Gangre (*Ghaghora*), île située en pays barbare. On exila aussi avec lui Anba Macaire (*Maqqarah*) évêque de Tkoou (*Adkoua*). Quatre autres évêques orientaux prirent en même temps la fuite.

Ainsi donc ceux qui acceptèrent la foi de Chalcédoine (*Khalqidonyah*) restèrent au nombre de six cent trente, et promulguèrent que le Christ Notre-Seigneur est Dieu et Homme en deux natures distinctes; et pour en expliquer l'union, ils ajoutent : « en une seule personne », faisant cette addition de bouche sans y croire : car Nestorius (*Nastoris*), interrogé, lorsqu'il se rendait au concile¹, par un de ses amis sur la formule qu'on devait admettre, répondit : Nous croyons au Père, au Fils, au Saint-Esprit et au Christ; et les

1. Nestorius n'a point été convoqué à Chalcédoine.

الإمامة فقال لهم¹ نومن بالاب والابن والروح القدس والمسيح فلما عملوا² الاساقفة بخلقودية امانتهم³ قالوا⁴ نومن بالاب والابن والروح⁵ القدس وانسانية الرب⁶ قال النسطور⁷ ان اله⁸ سكن في انسان عند تجسده وجعله واحداً⁹ معه قال مجمع خلقودية الكلمة اتخذ جسداً وحل في الجسد * الذي اخذه¹⁰ من الانسان وصيره ذا¹¹ نفس¹² * fol. 19 r.
قال النسطور¹³ ان يسوع الذي تجسد لم يتغير جسده الى طبع اللاهوت لكنه سكن في الانسان¹⁴ وقال ايضاً لم يفترق من الذي حل فيه فلهذا¹⁵ السبب البسه الكرامة¹⁶ التي لم تفارقه¹⁷ وقال ايضاً انا اقر بالطبعين¹⁸ واسجد للذي لم يفارق¹⁹ الجسد قال مجمع خلقودية كل واحد من الطبيعتين يحفظهما²⁰ لان كلمة²¹ الله لم يتضع الى شبه العبد²² وقالوا²³ ايضاً الكلمة يفعل ما يليق بافعاله والجسد يفعل ما يليق بافعاله فان²⁴ واحداً يفعل العجايب واخر²⁵ يصبر على الالام فاي فرق بين مقالة نسطور ومقالة مجمع²⁶

1. AC om. — 2. A فلما علموا C ولما علم. — 3. A امانتهما. — 4. C فقالوا. — 5. A وروح.
— 6. A add. انظروا هذا القول. — 7. AC نسطور. — 8. AC الاله. — 9. A om. — 10. A التي
اتخذها. — 11. BC ذو. — 12. AC add. حيا ناطقا. — 13. AC نسطور. — 14. AC انسان.
C افرق الطبيعتين A. — 15. A وبهذا. — 16. C بالكرامة. — 17. A الذي لم يفارق. — 18. A افرق الطبيعتين
— 19. AC يفارقه. — 20. A يحفظهما. — 21. A لان. — 22. C لان شبه الاله. — 23. C وقال.
— 24. A add. قالوا. — 25. AC والاخر. — 26. A om.

Pères de Chalcédoine (*Khalqidonyah*) émirent leur profession de foi ainsi :
Nous croyons au Père, au Fils, au Saint-Esprit, et à l'Humanité du Seigneur. Nestorius (*al-Nastor*) dit que Dieu en s'incarnant habita dans l'homme, et en fit un avec lui-même; et le concile de Chalcédoine (*Khalqidonyah*) enseigna que le Verbe prit un corps, habita dans ce corps * pris à un être humain, et lui communiqua âme, [vie et raison]¹. Nestorius dit : Jésus, après s'être incarné, n'a point laissé absorber son corps par la nature divine; mais il habita dans un homme. Il ajoute qu'il ne s'est point séparé de ce qu'il habitait, et que, pour cela, il l'a revêtu d'honneur et de la gloire qui ne l'a point quitté. Il dit enfin : Je distingue les deux natures et j'adore celui qui ne s'est point séparé du corps. — Et le concile de Chalcédoine, à son tour, déclare qu'il a conservé l'une et l'autre nature, car la forme divine ne s'est point abaissée jusqu'à celle de l'esclave. Il dit aussi que le Verbe accomplit les actions qui lui conviennent, et le corps de même; que l'un opère les miracles, et l'autre souffre les douleurs. Quelle différence donc y a-t-il entre la doctrine de Nestorius (*Nastor*) et celle de Chalcédoine (*Khalqidonyah*)? La diversité des expressions n'atteint point le sens, qui demeure absolument identique. La

1. D'après le manuscrit A.

خلقوديه في الامانة فان كان اختلف¹ كلامهما فالمعنى واحد هو² بغير زيادة ولا نقص وانما افتراقهما الذي يتظاهران به ان³ نسطور قال بانّه⁴ يعتقد⁵ اقنومين بطبعين ومشيئين⁶ وارادتين وسطر امامته على هذا⁷ البيان بغير كتمان ولم يخف⁸ شيئاً من تجديفه ومجمع خلقودية قالوا اقنوم واحد وكتبوا امانتهم بالاقنومين⁹ لانهم يعتقدوا انّه¹⁰ اله¹¹ تام وانسان¹² تام بطبعين مختلفتين من بعد الاتحاد وضافوا بعد ذلك مشيئين وارادتين ويقولون ان الاله فاعل العجايب* وان الانسان قابل الالام فيزعمون¹³ ان الاله خالق¹⁴ * fol. 19 v°. والانسان مخلوق وهذه الامانة هي امانة بائين¹⁵ بغير شك لا امانة بواحد¹⁶ لانه لا ينبغي ان يكون لشي طبع وارادة¹⁷ ومشيئة بغير اقنوم¹⁸ وانما تظاهروا في ذلك المجمع بقولهم بافواهم¹⁹ اقنوم واحد خوفاً من الحروم التي تقدمت في مجمع افسس²⁰ على نسطور ومن يقول بقوله²¹ ويعتقد اعتقاده وظنوا²² انهم بهذا التسير²³ قد تخلصوا منها والله العالم²⁴ انهم مخلصون²⁵ ام لا ومدانون²⁶ على ما فعلوه من افتراق الامانة وانشقاق²⁷

1. A. — 2. A. om. C. — 3. C. — 4. AC om. — 5. C. — 6. C. — 7. هذه. — 8. C. — 9. A. — 10. A. om. — 11. C. — 12. C. — 13. C. — 14. A. om. — 15. C. — 16. A. — 17. AC. — 18. A. add. — 19. AC om. — 20. المجمع بافسس. — 21. A. او. — 22. A. — 23. A. — 24. C. — 25. A. — 26. A. — 27. A.

seule différence consiste en ce que Nestorius (*Nastor*) avait dit qu'il croyait à deux personnes, en deux natures, deux volontés, deux opérations; et il a rédigé sa profession de foi en conséquence, sans rien taire, sans rien dissimuler de ses blasphèmes, et que le concile de Chalcédoine (*Khalqidonyah*), après lui, a dit : « une seule personne », sans faire mention de l'unité de personne dans sa formule; car il admit qu'il était Dieu parfait, et homme parfait, en deux natures distinctes après l'union; et il a ajouté les deux volontés et les deux opérations. D'après les Pères de ce concile, le Dieu fait les miracles, * tandis que l'homme reçoit les souffrances; le Dieu est créateur, et * fol. 19 v°. l'homme est créé. Ainsi c'est croire en *deux*, et non en *un* seul : car un être ne peut avoir une nature, une volonté et une opération, sans avoir l'unité de personne. Ils ont fait semblant d'admettre l'unité de personne, pour échapper aux anathèmes fulminés auparavant, dans le concile d'Éphèse (*Efsos*), contre Nestorius (*Nastor*) et ses partisans; et ils ont cru réussir par ces subterfuges. Mais Dieu sait leur innocence ou leur culpabilité, et s'ils sont ou non responsables des dissensions doctrinales et de la division de l'Église : à lui appar-

البيعة ام لا لان الامر امره والحكم حكمه¹ وهو الفاعل ما² يريد وله³ المجد الى دهر
الداهرين امين

الباب الرابع من الكتاب⁴

تعالم الابا المتقدمين في⁵ الرياسة قبل افتراق
الامانة ويسير مما جرى بعد الافتراق المذكور⁶

قال اغناطيوس⁷ بطريرك انطاكية الثالث بعد بطرس الرسول⁸ في رسالته الى اهل
اسمرما⁹ قال وانتم ايضاً كونوا كاملين برينا يسوع المسيح الذي من زرع داود
النبي¹⁰ بالجسد وابن¹¹ الله بالحقيقة ولد من مريم العذرى واعتمد* من يوحنا وصلب من
* fol. 20 r°. اجلنا¹² على عهد يلاطس¹³ البنطي وقال في رسالته الى انطاكية من اعترف الان بالمسيح

1. A له. — 2. AC لما. — 3. AC له. — 4. AC om. من الكتاب. — 5. C على. — 6. C om.
هو بطريرك. — 7. A add. جرى في البيعة المقدسة عند الانشقاق والافتراق في بعض الاماكن A
انطاكية وهذا اغناطيوس هو الذي جعل السيد يده على راسه وقال لتلاميذه: من اراد ان يكون
كبير فيكون مثل هذا الطفل وكان في ذلك الوقت طفلاً وصار بطريرك. — 8. AC om. —
9. AC اسمرنا. — 10. AC om. — 11. AC ابن. — 12. A منجلنا. — 13. A بلاطس.

tient l'autorité et le jugement, et lui seul fait ce qu'il lui plaît : gloire lui soit
rendue au siècle des siècles. Amen.

QUATRIÈME PARTIE

DOCTRINE DES ANCIENS PÈRES QUI ONT GOUVERNÉ L'ÉGLISE AVANT LA SCISSION
DANS LA FOI, ET ABRÉGÉ DES ÉVÉNEMENTS QUI EURENT LIEU DANS L'ÉGLISE
A LA SUITE DES DISSIDENTS SURVENUS.

Ignace (*Ignatios*), le troisième patriarche d'Antioche (*Antakiah*) après l'apôtre
Pierre (*Boutros*), écrivit dans son épître aux Smyrniotes (*Esmirma*) ces paroles :
« Vous aussi, soyez accomplis en N.-S. Jésus-Christ, qui, descendant de
David (*Daoud*) selon le corps, et Fils de Dieu en réalité, est né de la Vierge
* fol. 20 r°. Marie (*Mariam*), reçut le baptême* de la main de Jean, et fut crucifié pour nous
sous Ponce Pilate (*Bilatos el-Bonti*)¹. » Et dans sa lettre au peuple d'Antioche²
(*Antakiah*) il dit : « Celui qui confesse le Christ et ne croit pas qu'il est le
Fils du Dieu créateur du monde, et qui dit qu'il y a un autre Fils,

1. *P. G.*, t. V, col. 70-8, et *Corpus Ignatianum* éd. Cureton, Londres, 1849, p. 103. —
2. La lettre aux Antiochiens n'existe pas dans l'édition Migne. Cette lettre figure dans le
Corpus Ign., p. 133. Le présent passage se trouve p. 136.

ولم يقر بأنه¹ ابن الله خالق العالم ويقول ان هناك ابناً اخر² ويعدل عما³ تنبوا له⁴ الانبياء وبشروا⁵ به التلاميذ فهو هيكل لابليس⁶ قال اتناسيوس بطريك الاسكندرية ان المولود من الاب في العلا ميلاداً⁷ ازلياً لا يدرك هو هو المولود⁸ من العذراء⁹ فمن عبد لاهوت المسيح دون بشره او بشره دون لاهوته او¹⁰ اضمر عبادته¹¹ لاثنين واحد دون اخر¹² وواحد دون واحد¹³ او اثنين بالسواء فليس¹⁴ يقبل منه ربنا يسوع المسيح¹⁵ عبادته ولا يعده¹⁶ من¹⁷ المومنين لانه¹⁸ لا ينبغي لمومن ان يجعل السيد¹⁹ المسيح قسمين من بعد اتحاده²⁰ الذي لا يفترق فيعبد احدهما دون الاخر فذلك²¹ مما²² لا يجوز ولا تقبل²³ عبادة العابد لاهوت²⁴ المسيح دون بشره²⁵ لانه واحد هو بلاهوته وناسوته وليس²⁶ اثنين يعبد احدهما دون الاخر ولا ان عبدهما بالسوية فيصير عابد²⁷ رين بالسواء او رب واحد دون اخر²⁸ او رب²⁹ وعبد فاي³⁰ هذه الخصال فعل

1. AC انه. — 2. C add. غيره. — 3. B عما. — 4. A تنبا به. — 5. A وبشر. — 6. A ابليس. — 7. A ميلاد. — 8. AC المولود. — 9. AC العذرى. — 10. AC و. — 11. AC عبادة. — 12. C om. المسيح ربنا عبادته. — 13. A om. واحد دون واحد. — 14. A لا. — 15. A لا يقبل منه ربنا يسوع المسيح. — 16. C يعده. — 17. A مع. — 18. C من انه. — 19. AC om. لا يجوز ولا تقبل. — 20. AC اتحاده. — 21. AC وذلك. — 22. A مما. — 23. A يصل C يصح. — 24. AC لاهوت. — 25. A بشرته. — 26. C ليس. — 27. C عابداً. — 28. AC رب واحد دون واحد. — 29. A om. وعبد فاي. — 30. A وَاي.

gnant ainsi des prédictions des prophètes et de la prédication des Apôtres, celui-là est le temple du démon (*Iblis*) ».

Et Athanase (*Athanasios*) patriarche d'Alexandrie (*Aleskandéryah*) dit : « Celui qui est né du Père dans les cieus. par génération éternelle et incompréhensible, est le même que celui qui naquit de la Vierge; et quiconque adore la divinité du Christ à l'exclusion de son humanité, ou son humanité sans sa divinité, ou adore deux choses distinctes, soit diversement, soit également, celui-là ne saurait être agréable à N.-S. Jésus-Christ, ni être compté au nombre des fidèles; car le croyant ne doit point partager le Christ en deux parties, après la réalisation de l'union indissoluble, pour adorer l'une à l'exclusion de l'autre : cela n'est point licite; et Dieu ne saurait agréer le culte de celui qui adore la divinité du Christ, abstraction faite de son humanité, parce qu'il est un par sa divinité et son humanité, et non point deux pour qu'il puisse adorer l'un sans l'autre. Que s'il honore également les deux [mais en les distinguant], il rend alors le même culte à deux Seigneurs : ou bien il devra les honorer inégalement, ou encore honorer le Seigneur et la créature. Or quoi qu'il fasse de tout cela, il devient étranger au Christianisme¹. »

1. Cf. *P. G.*, t. XXVI, col. 1073-1076. *P. G.*, t. XXIII, col. 25 et seq.

كان خارجاً عن¹ دين النصرانية وقال ايضاً ان الكلمة صار² لحمًا واللحم* هو الكلمة وليس* fol. 20 v°. هو واحداً من الناس بل هو الاله بالحقيقة صار انساناً³ والاوواج⁴ للكلمة⁵ من اجل الاتحاد⁶ والكلمة لا تتبدل ولا تتغير توجع باختياره في جسده وهو لا يتوجع وقال ايضاً ان ذلك الولد⁷ هو اله العلا⁸ هو الذي قبل الاوواج و صنع العجايب وقال ايضاً ليس شيء⁹ من العجايب يشبه صنع¹⁰ الله باتحاده جوهر لاهوته الذي لا يحيط به معرفة بجوهر جسده الجوهر البعيد من¹¹ الاوواج اتحد بجسد¹² يقبل¹³ الاوواج ليحمل¹⁴ اوجاعنا¹⁵ كيرلس¹⁶ بطريرك الاسكندرية قال ناخذ لنا مثلاً¹⁷ لاتحاد اللاهوت¹⁸ بالناسوت باتحاد¹⁹ النار بالحديد وان كانا²⁰ طبيعين²¹ مختلفين²² فباتحادهما صارا طبيعاً واحداً²³ لان²⁴ طبع النار استحال وصار²⁵ حديداً ولا طبع الحديد استحال وصار²⁶ ناراً بل

1. A من. — 2. A صارت. — 3. BC انسان. — 4. A بالاوواج. — 5. A الكلمة. — 6. AC om. — 7. A من اجل الاتحاد. — 8. A المولود. — 9. C شيئا. — 10. A صنع. — 11. A om. — 12. A بجسده. — 13. A قبل. — 14. C ليكمل. — 15. AC add. وقال. — 16. C مثال غير مطابق لانه من باب : In marg. legitur haec nota : كيرلس. — 17. AC مثالا. — 18. A الالهوت. — 19. A اتحاد C اتحاد. — 20. B كان. — 21. A طبيعيتين. — 22. AC مختلفتين. — 23. A اوحداً. — 24. A لان. — 25. AC فصار. — 26. C فصار.

Le même Père dit encore : « Le Verbe est devenu chair; or cette chair* fol. 20 v°. * est le Verbe; ce n'est point un homme quelconque, mais Dieu véritablement devenu homme. La douleur est attribuée au Verbe à cause de son union [avec l'humanité]; mais le Verbe ne peut être changé, ni altéré. Il a souffert volontairement dans sa chair, lui qui n'est point sujet à la souffrance ».

Il dit ailleurs : Cet enfant, qui est le Dieu très-haut, fut sujet à la douleur, et opéra les miracles.

Il n'est pas de prodige, écrit-il encore, semblable à celui que fit Dieu en unissant son essence divine, qu'aucune intelligence ne peut atteindre, à la substance de son corps mortel : l'Être supérieur par essence à toute douleur s'est uni au corps susceptible de souffrance, pour se charger de nos souffrances.

Et Cyrille (*Kyrillos*) patriarche d'Alexandrie (*Aleskandéryah*) dit : « Nous pouvons nous faire une idée de l'union de la Divinité avec l'humanité, par l'union du feu avec le fer : ce sont deux natures distinctes; mais par leur union elles deviennent une seule nature; non que la nature du feu se change en celle du fer, ni que la nature du fer se change en celle du feu : le feu s'est incarné dans le fer : c'est du feu, et c'est du fer. Battez le fer avec le marteau : le feu est frappé, et le fer reçoit les coups; le fer souffre, mais le feu n'en ressent rien. »

نار¹ تجسدت بحديد² هي النار وهي الحديد واذا ضربت المرزبة³ الحديد هي⁴ النار
المضروبة والحديد هو⁵ الذي يتالم والنار⁶ لا تتالم⁷ وقال ايضاً كل من قسم⁸ قول الانجيل
ويفرق افعال⁹ الرب واعماله¹⁰ ويحسب بعضها¹¹ لللاهوت وبعضها¹² للناسوت وهذا¹³
من¹⁴ * fol. 21 r°. بعد الاتحاد فليكن¹⁵ محروماً وقال ايضاً من لم يومن * بكلمة الله الاب انه اتحد
بجسد¹⁶ باقنوم¹⁷ واحد وانه بجسده¹⁸ مسيح¹⁹ واحد اله واحد متانس فليكن محروماً
وقال ايضاً في رسالته الى سرليصين²⁰ اسقف قيسارية التي من عمل هيصوريا²¹ هكذا²²
يجب ان نأخذ لنا²³ مثلاً من²⁴ طبعنا نحن البشر لانا مخلوقون من نفس²⁵ وجسد
وهما طبعان مختلفان²⁶ قبل الاتحاد وباتحادهما²⁷ انسان²⁸ واحد²⁹ بطبع واحد³⁰
لم تتغير³¹ النفس عند اتحادها بالجسد³² فصارت جسداً³³ ولا الجسد صار نفساً بل
النفس والجسد طبع³⁴ واحد وانسان واحد

1. في C فهى A. — 2. ا. الزربة C. — 3. فصار حديداً تجسدت (?) حديد A. — 4. نار A. —
5. اقوال A. — 6. ان كل من يقسم C يقسم A. — 7. يتالم C. — 8. لم A. — 9. AC om. — 10. وعماله C. — 11-12. بعضهم C. — 13. AC om. — 14. C om. — 15. فيكون C. — 16. AC
ساكيسين C سوكنضص A. — 17. ومسيح A. — 18. بجسد A. — 19. في اقنوم A. — 20. بالجسد
— 21. هيصوريا AC. — 22. هكذا A. — 23. C om. — 24. A om. — 25. روح C. — 26. AC
— 27. طبيعتين مختلفتين. — 28. انسانا AC. — 29-30. واحداً C. — 31. يتغير C.
— 32. C om. — 33. جسداً A. — 34. طبعاً AC.

Et ailleurs : « Celui, dit-il, qui divise les paroles de l'Évangile et distingue les paroles et les actions de Notre-Seigneur, attribuant les unes à la Divinité, les autres à l'Humanité, après l'union [des natures], qu'il soit anathème. »

Et encore : « Celui, écrit-il, qui ne croit pas * que le Verbe de Dieu s'est * fol. 21 r°. uni à la chair, en une seule et unique personne; et qu'il forme avec son humanité un seul Christ, un seul Dieu fait homme, qu'il soit anathème. »

Il écrivit encore dans sa lettre à Succensus (*Sarlisin?*) évêque de Diocésarée (*Qisaryah*) d'Isaurie (*Hisauria*) ce qui suit : « Nous devons prendre un exemple de notre propre nature humaine. Or, nous sommes composés d'une âme et d'un corps différents avant leur union, qui, par l'union, deviennent un seul homme, en une seule nature : l'âme n'a point été changée, au moment de son union du corps, et elle n'est point devenue chair; de même que le corps n'est point devenu âme; mais de l'âme et du corps il résulta un seul homme, une seule nature¹. »

1. Epist. I^a, P. G., t. LXXVII, col., 233.

قال الاب¹ الاكسندرس بطريك رومية² اليد التي³ خلقت ادم هي التي سمر⁴ فيها
المسامير على الصليب والقم الذي نفخ في ادم نسمة الحياة هو الذي شرب الخل والرجل
التي سمرت فيها⁵ المسامير⁶ هي التي اسست الارض
يوليوس⁷ بطريك مدينة⁸ رومية قال⁹ في رسالته الخامسة من اجل اتحاد لاهوت
المسيح بناسوته قال انه¹⁰ اذا دعي الها¹¹ فليس احد يجحد لاهوته التي هي متحدة
بناسوته¹² واذا دعي بناسوته من اجل الجسد الذي¹³ اتحد به فليس احد¹⁴ يجحد
ربويته فلا¹⁵ ينقسم¹⁶ اصلاً الى طبيعين¹⁷ من بعد الاتحاد كما¹⁸ * ان الانسان من
خاصتين كاملتين بنفس¹⁹ وجسد طبيعين مختلفين²⁰ ومن بعد الاتحاد طبع واحد²¹
وباسم²² واحد يعرف اذا²³ دعي جسدياً²⁴ فليس تفارقه النفس واذا²⁵ دعي نفسانياً²⁶
فليس يفارقه الجسد

1. AC om. قال الاب. — 2. AC add. قال ان. — 3. C الذي. — 4. A سموت. — 5. C om.
— 6. بالمسامير. — 7. A بولس C بولس. — 8-9. AC om. — 10. A om. — 11. A الها.
— 12. A add. قال. — 13. A التي. — 14. C احدا. — 15. AC ولا. — 16. C تنقسم. — 17. AC
— 18. C وكما. — 19. AC نفس. — 20. AC طبيعتين مختلفتين. — 21. AC طبع واحد.
— 22. A واسم. — 23. AC add. ما. — 24. AC جسدياً. — 25. A add. ما. — 26. AC نفسانياً.

Et voici ce que dit Alexandre (*Alexandros*) patriarche de Rome (*Romia*) :
« La main qui créa Adam est la même qui fut clouée sur la croix; la bouche
qui insuffla à Adam le souffle de vie, est la même qui but le vinaigre; et le
pied qui fut fixé à la croix avec les clous, est le même qui a établi les fon-
dements de la terre. »

Et Jules (*Youlios*) patriarche de Rome (*Romia*), dans sa cinquième lettre,
au sujet de l'union de la divinité du Christ avec son humanité, s'exprime ainsi :
« Si on l'appelle [homme], nul ne nie sa divinité, qui est unie à son humanité;
et si on l'appelle homme, en considération du corps qu'il s'est uni, nul ne nie
sa souveraineté; et il ne peut être partagé en deux natures, après l'union
accomplie; de même * que l'homme qui est formé de deux éléments, parfaits
chacun en lui-même, c'est-à-dire du corps et de l'âme aux natures différentes,
n'est plus après l'union qu'une seule nature, et est désigné par un seul nom :
appelez-le corporel, l'âme n'est point supprimée pour cela; appelez-le spirituel,
le corps n'est point exclu¹. »

Jean (*Youhanna*) à la langue d'or, patriarche de Constantinople, dit dans
son discours sur la Nativité² : « La Vierge reçut le soleil de justice, que rien ne
peut contenir et que les intelligences ne peuvent comprendre; et il se mani-
festa d'elle pour le salut. »

1. Cf. *P. L.*, VIII. col. 875 et seq. — 2. Cf. *P. G.*, t. LXIII, 821 et sq.

يوحنا لسان الذهب بطريرك القسطنطينية قال في ميمره على الميلاد ان العذراء¹ حل
فيها شمس البر الذي لا يحوى ولا يدركه² العقول وظهر³ منها للخلاص⁴ وقال ايضاً
الابن⁵ الازلي⁶ ولد وصار بشراً مع البشريين ولم ينتقل عن لاهوته وقال ايضاً الذي لا
يرى⁷ ولا⁸ ينطق به ونوره⁹ لا يعرفه احد عوقب¹⁰ وصلب وعن العالم الم والغنى¹¹
من اجلنا¹² تمسكن وقال ايضاً¹³ يتبين للكل ان المسيح رب¹⁴ الخليقة كلها
تاوفاروا¹⁵ بطريرك مدينة¹⁶ الاسكندرية في ميمره على الميلاد قال ان¹⁷ الابن في
حضن ابية¹⁸ وفي بطن العذراء¹⁹ المعبود من الملائكة على ساعدي البتول²⁰ الذي²¹
لا يستطيعون²² السارافيم²³ نظره واقف قدام بلاطس العبد صفق وجهه²⁴ [على] خالقه
وكل الخليقة له²⁵... المحمول في²⁶ العرش الحامل كل شيء²⁷ على الصليب حمل
اغريغوريوس المتكلم في اللاهوت²⁸ قال من قال غير²⁹ هذا ان ابن الله * الازلي³⁰

* fol. 22 r.

1. AC العذرى. — 2. C تدركه. — 3. B طهر. — 4. AC الخلاص. — 5. C اليم. — 6. A
النور الاول. — 7. A om. يرى..... لم ينتقل. — 8. A ولم. — 9. A يعرفه. — 10. C
احدا وعوقب. — 11. AC الغنى. — 12. C من اجل العالم المسكين. — 13. AC om. — add.
14. C راس. — 15. A تاوفرا C تاوفلا. — 16. AC om. — 17. A
om. — 18. C add. وهو. — 19. A مريم البتول. — 20. A العذرى. — 21. A om. —
22. A يستطيع. — 23. A السارافيم. — 24. C وفهد. — 25. AC om. له add.
26. C على. — 27. *AC om.* الحامل كل شيء. — 28. A اللاهوت. — 29. A om. —
30. A add. ما.

Il dit encore : « Le Fils éternel est né et est devenu homme avec les mortels, sans se séparer toutefois de sa divinité. » — Et encore : « L'invisible, l'ineffable, dont la lumière est inaccessible, fut puni et crucifié et il souffrit pour le monde. Le riche pour nous s'est fait pauvre, afin, ajoute-t-il, qu'il soit manifesté à tous que le Christ est le Seigneur de toute la création. »

Et Théophras (Téofora) patriarche d'Alexandrie (Aleskandéryah), dans son sermon sur la Nativité, dit : « Le Fils est dans le sein de son Père et dans celui de la Vierge Marie. Celui que les anges adorent est dans les bras de la Vierge. Celui sur qui les Séraphins ne peuvent fixer leurs regards, se tient debout devant Pilate (Bilatos). L'esclave a souffleté son créateur; et toute la nature [tressaillit]. Celui qui est porté sur le trône, et qui porte tout fut élevé sur la croix. »

Et Grégoire (Grigorios) le Théologien déclare : « Quiconque dit que le Fils du Dieu * éternel ne s'est pas lui-même incarné de la Vierge, comme il est * fol. 22 r. écrit, qu'il soit anathème! »

Il dit encore : « Le ciel exulte et la terre se réjouit parce que le Céleste s'est fait terrestre. »

Et encore : « J'admire, dit-il, ces hommes qui font un partage des actions

هو هو المتجسد من العذراء كما هو مكتوب¹ فليكن محروماً وقال ايضاً تفرح السماء² والارض بالسماءى وبعد ذلك ارضى وقال ايضاً انى لاتعجب³ من هولاء الذين يقسمون اعمال المسيح ربنا ويصفون⁴ بعضها لللاهوت وبعضها للناسوت وهولاء⁵ المخالفون⁶ ينسبونه انه اثنان احدهما الهى والاخر انسى وقال ايضاً من لا يسجد للمصلوب فليكن محروماً ومع الذين تولوا صلبه يكون محسوباً⁷ وقال من قال ان مريم العذراء⁸ لم تلد الهياً فهو غريب من الله وقال ان⁹ من قال ان انساناً¹⁰ خلق وحل فيه ابن الله فهو محروم وقال من يقول باثنين واحد من الله الاب واخر من العذراء فليسقط¹¹

قال¹² اغريغوريوس¹³ صانع العجايب¹⁴ لسنا نفصل بين¹⁵ اللاهوت والناسوت لكن واحد هو¹⁶ وانا نحرم¹⁷ الذين يسجدون لكلمة الله دون بشره وقال في ميمره على الميلاد ان الاله بالحقيقة الغير متجسد ظهر بالجسد تاماً بلاهوته وليس¹⁸ بوجهين

1. C مكتوباً. — 2. AC add. وتسر. — 3. AC لاجب. — 4. A ويضيفون. — 5. A فهولاء. — 6. A المخالفين. — 7. A محسوب. — 8. AC om. العذراء. — 9. AC om. — 10. A انسان. — 11. A add. ويكون محروماً. — 12. AC om. — 13. A غريغوريوس. — 14. AC add. قال. — 15. A اثنين اللاهوت والناسوت. — 16. AC add. ليس. — 17. A وانا يحرم C وانا احرم A هو. — 18. AC ليس.

du Christ Notre-Seigneur, attribuant les unes à la divinité, les autres à l'humanité : ces hérétiques y voient deux [personnes], la divine et l'humaine. »

Ailleurs il dit : « Quiconque n'adore pas le Crucifié, qu'il soit anathème, et qu'il soit compté au nombre de ceux qui l'ont crucifié. »

Et encore il écrit : « Celui qui dit que Marie (*Maryam*) n'a pas engendré un Dieu, est étranger à Dieu. »

Le même Père dit : « Quiconque dit que c'est un homme qui naquit, et que le Fils de Dieu y vint habiter, qu'il soit anathème ! » Et : « Quiconque y reconnaît deux, l'un engendré par le Père, l'autre né de la Vierge, qu'il soit rejeté. »

Et Grégoire (*Grigorios*) le Thaumaturge s'exprime ainsi : « Nous ne séparons point la divinité de l'humanité, qui sont une seule et même chose; nous anathématisons ceux qui adorent le Verbe de Dieu sans son humanité¹. »

Et dans son sermon sur la Nativité² : « Véritablement le Dieu incorporel, dit-il, est apparu dans la chair avec sa divinité, non point en deux personnes (*πρόσωπα*), ni en deux natures; et nous n'adorons pas quatre, à savoir, le Père, le Fils, l'Esprit-Saint et l'Humanité : c'est pourquoi nous anathématisons

1. Cf. *P. G.*, t. X, col. 1132 et 1116. — 2. *P. G.*, t. X, col. 1117.

ولا بطبعين¹ ولا نسجد لاربعة الاب والابن والروح² القدس والجسد فمن اجل³ هذا نحن نحرم كل من يقول اقنومين او طبيعين⁴ * احدهما لللاهوت واخر⁵ للناسوت من بعد الاتحاد وقال في الحرم⁶ السابع من كتابه من قال ان واحداً هو المتالم واخر هو الغير⁷ متالم ولم يؤمن ويعترف ويقر⁸ ان الله الكلمة الغير متالم تالم⁹ بالجسد كما هو مكتوب فليكن محروماً

قال باسيليوس صرنا غرباء من الله بالخطية لكن بدم ابنه¹⁰ الوحيد نجانا من العبودية المرة ودعانا الى الحرية

هذا يسير¹¹ من كثير اختصرناه¹² من تعاليم الاباء المقدمين¹³ المتقدمين ولما¹⁴ خالفوا اصحاب خلقدونية نوات الانبياء على¹⁵ المسيح ربنا انه اله¹⁶ تانس وخالفوا امانة الاباء الحواريين¹⁷ انه اله تانس¹⁸ وخالفوا امانة الاباء¹⁹ الثلثماية وثمانية عشر الذين اجتمعوا بيقية انه اله²⁰ تانس وامانة الذين اجتمعوا بعدهم مجمعاً بعد مجمع انه اله²¹ تانس²²

1. بطبعيتين. — 2. A روح. — 3. C لاجل. — 4. C طبيعتين. — 5. AC والاخر. — 6. A التحريم. — 7. C غير. — 8. AC om. — 9. AC الم. — 10. AC ولده. — 11. C يسيرا. — 12. A الاء. — 13. AC om. — 14. C فلما. — 15. A add. السيد. — 16. C تانس. — 17. A الحواريون. — 18. C om. تانس. — 19. AC om. — 20-21. C الاء. — 22. A om. وامانة الذين اجتمعوا تانس.

ceux qui disent deux personnes, ou deux natures *, la divine et l'humaine, * fol. 22 v.
après l'union. »

Et dans le VII^e anathème qu'il fulmine, il écrit : « Quiconque dit qu'autre est celui qui est sujet à la souffrance, et autre celui qui en est exempt, ne croyant pas et ne confessant pas que le Verbe-Dieu, qui n'est point accessible à la douleur, a souffert dans la chair, ainsi qu'il est écrit, qu'il soit anathème! »

Et Basile (*Basilios*) s'exprime ainsi : « Nous sommes devenus étrangers à Dieu par le péché; mais il nous a délivrés des amertumes de l'esclavage par le sang de son Fils unique, et il nous a rappelés à la liberté ». »

Voilà quelques brèves citations qui résument l'enseignement des anciens Pères. Lors donc que les Chalcédoniens allèrent contre les prédictions où les Prophètes disent de N.-S. Jésus-Christ qu'il est un Dieu fait homme; contre l'enseignement de nos Pères les Apôtres qui disent qu'il est un Dieu fait homme; contre la doctrine des trois cent dix-huit Pères de Nicée (*Niqiah*), qui disent qu'il est un Dieu fait homme, et contre celle des Anciens Pères qui enseignent qu'il est un Dieu fait homme; lorsqu'ils acceptèrent pour

1. *P. G.*, t. X, col. 1132. — 2. Cf. *P. G.*, t. XXIX, col. 673-681.

وتعاليم الابا المقدمين¹ انه² تأس³ ورضيوا لاقسهم³ جميع الحروم التي كتبت في ساير
المواضع على من يخالف⁴ ذلك وجعلوه⁵ الهأ⁶ وانساناً⁷ خالقاً ومخلوقاً رباً وعبداً⁸
بطبيعتين مختلفتين⁹ اثنتين¹⁰ من¹¹ بعد الاتحاد وليس واحداً وباختيارهم غيروا الامانة
القديمة وقبلوا حروم الاباء المتقدمين من المذكورين* في هذا الكتاب وغيرهم ممن لم¹²
نذكرهم طلباً للاختصار وارتكبوا كل¹³ هواهم لاجل مجد هذه الدنيا الفانية وانصرفوا¹⁴
كل واحد منهم الى موضعه واخذ معه نسخة الكتاب الذي كتب خطه فيه بقبول تلك
الامانة فاضطربت البيعة المقدسة لذلك¹⁵ اضطراباً¹⁶ شديداً وتبلبت¹⁷ المسكونة بكاملها
عند سماع¹⁸ الاقوال المحدثنة والامانة الجديدة التي احدثوها في¹⁹ مجمع²⁰ خلقدونية
فامتنع من قبولها اناس²¹ كثيرون²² قتل منهم خلق كثير²³ في ساير الاماكن التي تبسط²⁴
فيها يد المك مرقيان وسفكت²⁵ الدما ونهبت الاموال وخربت البيوت وتيمموا الاولاد
وترمل²⁶ النساء²⁷ وجرى على المومنين في تلك الايام ما لم يجر مثله الا²⁸ في ايام

1. C. المتقدمين. — 2. C. اله. — 3. A. ورضوا لاقسهم C. لنفسهم. — 4. C. خالف. — 5. A. ويجعلوه. — 6. C. اله. — 7. A. وانسان. — 8. B. وعبداً. — 9. A. om. — 10. AC. اثنتين. — 11. AC. om. — 12. AC. Y. — 13. AC. om. — 14. AC. وانصرفوا. — 15. AC. om. — 16. A. اضطراباً. — 17. A. فتبلبت. — 18. C. سماعها. — 19. A. om. — 20. C. om. — 21. A. اناس. — 22. C. اناسا كثيراً. — 23. C. خلقا كثيراً. — 24. AC. ينسبط. — 25. AC. فسفكت. — 26. AC. وترملوا. — 27. C. النساء. — 28. C. om.

cux-mêmes les anathèmes portés en tant d'endroits contre ceux qui pensent autrement, et qu'ils le firent Dieu et homme, créateur et créature, Seigneur et serviteur, en deux natures distinctes après l'union, au lieu d'un seul; lorsque, librement, ils changèrent l'antique symbole, sans être retenus par
* fol. 23 r. les anathèmes des Pères anciens que nous avons cités *, et de ceux que nous avons omis pour éviter les longueurs; lorsqu'ils sacrifièrent tout à la vaine gloire de ce monde, et qu'ils se séparèrent, emportant des copies de l'écrit où ils avaient souscrit leur adhésion à la formule nouvelle: alors la sainte Église sentit une violente secousse, et toute la terre fut agitée en apprenant ces innovations doctrinales, et le nouveau symbole rédigée à Chalcedoine (*Khalqi-donyah*). Beaucoup refusèrent de l'accepter; et des foules furent livrées à la mort à travers les pays soumis à l'empereur Marcien (*Marqian*). Le sang coula à flots; les biens furent pillés; les habitations furent détruites; les enfants devinrent orphelins et les femmes furent condamnées au veuvage: en un mot les fidèles de ces temps traversèrent une crise, qui n'avait eu de semblable qu'à l'apogée du paganisme. Puis les jours de Marcien (*Marqian*) déclinerent, et il mourut après un règne de six ans.

عباد¹ الاوثان الى ان اتقضت² ايام مرقيان³ ومات وكانت مدّة مملكته ستة سنين وولي بعده لاون⁴ الكبير وكان على امانة مرقيان ايضاً⁵ وكانت مدّته ستة عشر سنة ثم مات وولي بعده زينون بن لاون⁶ وكان رجلاً مومناً متمسكاً⁷ بامانة الثلثماية وثمينة عشر وامانة الاباء الحواريين⁸ فامر باحراق جميع ما وضعوه اهل خلقدونية وان لا تذكر⁹ امانتهم اصلاً واعاد¹⁰ امانة الاباء¹¹ الثلثماية وثمينة¹² عشر وكتب الى ساير الاماكن بذلك وكانت مدّة الامانة¹³ الجديدة التي احدثها¹⁴ الاساقفة في مجمع¹⁵ خلقدونية اثنتي¹⁶ وعشرين سنة منها لمرقيان ست سنين¹⁷ ومنها للاون الكبير¹⁸ ستة¹⁹ عشر سنة ولما تصدق²⁰ الله تبارك اسمه²¹ على المومنين بولاية زينون بن لاون²² تعزى²³ المومنون²⁴ عزاء عظيماً وتخلصوا من تلك الشدايد التي كانوا فيها واستقرت²⁵ امور البيعة وهدأت

1. AC عبادة. — 2. A تقضت. — 3. A add. الملك. — 4. C لاوون. — 5. AC om. — 6. C لابن لاوون. — 7. C رجلاً مومناً متمسكاً. — 8. AC جميع الثلثماية.... — 9. C ولا يذكر. — 10. C وعاد. — In marg. pag. huj. B legitur haec nota : حاشية : قول الملكية انه جوهران الد وانسان وله فعلاان ومشيئان الهية وانسانية وانه قنوم واحد وهو القنوم الالهى دون الانسانى حجتهم فيه ضعيفة. فقدمواهم قالوا ان الاتحاد وقع بالانسان الكلى اى بالمعنى الكلى في الانسان والكلى ليس بقنوم. ومتاخروهم قالوا ان القنوم هو القائم بذاته وان الناسوت لم يوجد الا متحداً باللاهوت. والقولان ضعيفان ولا حاجة للمعارضة. — 11. AC om. — 12. C وثمانية. — 13. C وللأمانة. — 14. AC احدثها. — 15. C ومجمع. — 16. AC اثنتين. — 17. C ست. — 18. AC منها.... سنين. — 19. C ستة عشر. — 20. A تصدق. — 21. AC تبارك اسمه. — 22. C لاوون. — 23. AC تعزوا. — 24. A الناس. — 25. C واستقرت.

Son successeur Léon (*Léoun*) le Grand¹ partageait la même foi. Il resta sur le trône seize ans et mourut.

Son fils Zénon (*Zeinoun*)² lui succéda : c'était un homme orthodoxe, attaché à la foi des Apôtres et à celle du Concile des trois cent dix-huit. Il donna ordre de jeter au feu tout ce qui avait été fait à Chalcedoine (*Khalqidonyah*), et de ne plus faire aucune mention de la doctrine qui y avait été promulguée. Il rétablit * le symbole des trois cent dix-huit Pères, et * fol. 23 v°. envoya des ordres dans ce sens à toutes les provinces³. L'innovation doctrinale, faite par les évêques du Concile de Chalcedoine (*Khalqidonyah*), avait vécu vingt-deux ans, six sous Marcien (*Marqian*) et seize sous Léon (*Léoun*).

Lorsque Dieu donna aux fidèles Zénon (*Zeinoun*), fils de Léon (*Léoun*), ce leur fut une grande consolation et la délivrance des maux qui les avaient accablés. L'Église recouvra la paix, et la tranquillité s'étendit à toute la terre; et un bon nombre des évêques qui s'étaient trouvés à Chalcedoine

1. 457-474. — 2. Zénon était gendre de Léon, 474-491. — 3. L'Hénoticon (482).

المسكونة¹ وحضروا جماعة² من الاساقفة الذين كانوا في مجمع خلقدونية في تلك الايام معتدلين قائلين انا³ انما رضينا وكتبنا خطوطنا ضرورة من تحت⁴ الخوف والموت⁵ والرب يشهد ان قلوبنا كانت⁶ غير راضية بذلك وان امامتنا⁷ به كانت مستقيمة سليمة⁸ من كل تجديد وتوفي ذلك الملك وكانت مدة مملكته تسع عشرة⁹ سنة وولي بعده ولده لاون¹⁰ الصغير وكان ايضاً على الامانة المستقيمة ثم توفي بعد سنة واحدة ثم ولي بعده نسطاسيوس¹¹ الملك وكان ايضاً على الامانة الارثوذكسية وفي ايامه صار سويرس¹² بطريك¹³ انطاكية فتكاملت¹⁴ السلامة والتعاليم الروحانية واستقامت امور البيعة المقدسة * وكانت على احسن نظام وبلغت¹⁵ الغاية بحلول النعمة وشمول الكفاية ايام مملكته الى ان توفي¹⁶ نسطاسيوس¹⁷ الملك وهو اخر الملوك¹⁸ الارثوذكسيين بمدينة القسطنطينية وكانت مدة مملكته تسع وعشرين¹⁹ سنة وهي تمام سبع²⁰ واربعين²¹ سنة لهولاء²²

1. AC الدنيا. — 2. الجماعة C. — 3. C om. — 4. C شدة. — 5. AC om. — 6. AC om. — 7. C نيتنا. — 8. A وسليمة. — 9. AC سبعة عشر. — 10. C لاوون. — 11. AC انسطاس. — 12. A سويرس. — 13. AC add. على. — 14. C وتكاملت. — 15. A وبلغت. — 16. AC توفي. — 17. A انسطاس. — 18. AC ملوك. — 19. AC تسعة وعشرين. — 20. AC سبع. — 21. C واربعين. — 22. A لهولاء.

(*Khalqidonyah*) vinrent se disculper et dirent : « Nous n'avons donné notre consentement et n'avons souscrit que par la force de la nécessité et sous la pression de la crainte et les menaces de mort. Dieu est témoin que nos cœurs ne se sont point soumis : notre foi resta orthodoxe, pure de tout blasphème. »

A ce moment l'empereur mourut après un règne de dix-sept années. Son fils Léon (*Léoun*) le Jeune lui succéda : lui aussi était du côté de l'orthodoxie ; mais il ne resta sur le trône qu'une seule année.

Son successeur Anastase (*Nestasios*)¹ était pareillement orthodoxe. Sous son règne Sévère (*Souïros*) devint patriarche d'Antioche (*Antakiah*). La paix s'étendit partout ; la saine doctrine spirituelle s'affermi, et l'Église sainte jouit de la tranquillité * et de l'ordre et vit la réalisation de ses fins ; car la grâce et la prospérité remplirent ce règne, jusqu'à la mort d'Anastase (*Nastasios*), qui fut le dernier des empereurs orthodoxes à Constantinople (*Qostanti-nyah*) : il était resté sur le trône vingt-neuf années. Et ainsi le pouvoir demeura durant une période de quarante-sept ans aux mains des empereurs fidèles.

Après Anastase, Justin (*Nastian*)² fut placé à la tête de l'empire : c'était un hérétique, et il admettait l'enseignement de Chalcedoine (*Khalqidonyah*).

1. 491-518. — 2. Justin I^{er}. 518-527.

الملوك المومنين الى ان ولى نسطيان¹ الملك المخالف وكان يعتقد امانة خلقدونية فاجتمع اليه جماعة المقدمين² ممن يعتقد تلك الامانة فسالوه ان يقوى اعتقادهم ويشد منهم ففرح بذلك³ واجاب مسلتهم حسب معتقده وتقدم الى انا⁴ انتيمين⁵ بطريك القسطنطينية باعادة⁶ امانة خلقدونية وما سنته من السنن⁷ وابعاد امانة الثلثماية وثمانية عشر وجميع سننها وان لا يجعل اسقف⁸ على مدينة من المدن ولا على⁹ موضع من المواضع الا¹⁰ حتى يشرط عليه ويؤخذ خطه بقبوله¹¹ امانة¹² مجمع¹³ خلقدونية واعتقاده اماتهم وانه¹⁴ اى وقت¹⁵ خالف ذلك نزله عن درجته واسقطه¹⁶ وولى¹⁷ غيره موضعه وكذلك ايضا¹⁸ اذا مات الملك فكلمن¹⁹ يختار للمملكة²⁰ لا يرضى به الا على هذه السنة وهذا الشرط ويكون هذا ناموساً دائماً في الكنيسة²¹ لا يتغير فلم يرض²² * fol. 24 v° * معه²³ انا انتيمين²⁴ * بطريك القسطنطينية²⁵ فساله الملك ان لا يخالفه ووعدده بالاحسان اليه

1. A. نسطيان. — 2. C. المتقدمين. — 3. A. add. فرحاً عظيماً. — 4. C. اينا. — 5. A. انتيموس. — 6. C. فاعاده. — 7. C. سنن. — 8. C. اسقف. — 9. AC om. — 10. AC om. — 11. C. om. — 12. AC om. — 13. C. بمجمع. — 14. AC om. — 15. C. وای اسقف. — 16. A. اسقط. — 17. A. وولا. — 18. AC om. — 19. A. وكلمن. — 20. A. من درجته. — 21. C. البيعة. — 22. A. يرضى. — 23. C. add. اينا. — 24. A. كذلك. — 25. AC add. تيمس C انتيموس.

Les chefs du parti chalcédonien accoururent auprès de lui, et le prièrent de protéger leur doctrine et de les appuyer. Cette démarche lui causa une grande joie : il exauça leur demande, qui répondait bien à ses vues personnelles. Il demanda donc à Anthime (*Anthimin*) patriarche de Constantinople (*Qostantinyah*) de rétablir la foi de Chalcedoine (*Kalqidonyah*) et de mettre en vigueur les canons qui y furent élaborés et, en même temps, de supprimer le symbole des trois cent dix-huit et leurs décrets. Il lui enjoignit pareillement de ne sacrer aucun évêque sur le siège de n'importe quelle ville ou localité, que sous la condition qu'il souscrirait et accepterait le Concile de Chalcedoine (*Khalqidonyah*) et en professerait la foi; et avec menace, en cas de désobéissance, d'être déposé et remplacé par un autre. Il ordonna également de ne point souffrir sur le trône, après la mort de l'empereur, que celui qui serait partisan de cette doctrine et remplirait cette condition; et de considérer ce statut comme une loi immuable dans l'Église. Le Patriarche Anthime (*Anthimin*) refusa d'accepter ces prescriptions *; l'empereur le pria de ne lui * fol. 24 v° * point faire d'opposition, promettant de le combler de bienfaits et d'honneurs. Il resta inflexible, malgré toutes ces promesses, et ne voulut consentir à quoi que ce fût. Alors l'empereur le condamna à l'exil, et nomma à sa place Menna (*Mina*) sur le siège patriarcal de Constantinople (*Qostantinyah*). Le nouveau

دائماً¹ والاحلال له فلم يقبل منه شيئاً مما بذله² له ولا اجابه الى شى مما طلبه منه البتة³ فنفاه⁴ وولى⁵ موضعه مينا بطريكاً⁶ على القسطنطينية وضمن له كل⁷ الطاعة في جميع ما يامر⁸ به وان يعمل بالشروط التي⁹ اشروطها¹⁰ في باب المملكة والاساقفة¹¹ وكتب ايضاً الملك بهذه المواعيد¹² الجميلة المقدم ذكرها الى ابنا تاوداسيوس¹³ بطريك الاسكندرية فلم يقبل منه ولا اطاعه¹⁴ ولا اجابه الى ما طلبه من تغيير الامانة فنفاه¹⁵ ايضاً وولى¹⁶ موضعه اغايوس وانفذ في طلب ابنا سويرس¹⁷ بطريك انطاكية فهرب منه الى ارض مصر¹⁸ وتنجح¹⁹ في مدينة سخا²⁰ وولى موضعه بولص²¹ ثم مات نسطيان²² الملك وكانت مدة مملكته تسع²³ سنين حينئذ قاموا اهل اسكندرية²⁴ على اغايوس الذى كان²⁵ جعله انسطيان²⁶ بطركاً²⁷ عليهم واخرجوه عن المدينة واعادوا ابنا تاوداسيوس²⁸ الاب²⁹ البطريك الى موضعه ثم تولى³⁰ الملك بعده يسطيانوس³¹ على الشرط المقدم

1. AC om. — 2. A ابذله. — 3. AC om. — 4. A فانفاه. — 5. C وولا add. غير. — 6. AC انطاكيوس. — 7. AC om. — 8. A يامر. — 9. A الذى. — 10. AC شرطها. — 11. A اساقفة. — 12. A بمثل ذلك من C بمثل هذه المواعيد. — 13. A تاوداسيوس. — 14. C اعطاه. — 15. A فانفاه. — 16. A وولا. — 17. A ساويرس. — 18. C فرانس. — 19. AC ومات. — 20. C سنجا. — 21. C فرانس. — 22. A نسطيان. — 23. A تسعة. — 24. AC اسكندرية. — 25. AC om. — 26. A يوسطيان. — 27. A بطريك. — 28. A تاوداسيوس. — 29. A om. — 30. AC يوسطيانوس. — 31. A يوسطيانوس.

Patriarche promet d'observer toutes ses volontés et de remplir les conditions qu'il lui avait signifiées par rapport à la nomination des évêques et des empereurs.

L'empereur fit, par une lettre, les mêmes promesses à Anba Théodosie (*Téodosios*) patriarche d'Alexandrie (*Aleskandéryah*), qui se montra intransigeant et refusa de faire la moindre concession, et d'admettre aucune modification dans la formule de la croyance : il l'envoya lui aussi en exil et lui donna pour successeur Agape (*Agabios*). Ensuite il fit mander Sévère (*Saouiros*) patriarche d'Antioche (*Antakiah*) : mais celui-ci s'enfuit en Égypte, et mourut dans la ville de *Sakha*¹. On le remplaça immédiatement par Paul (*Boulos*).

A la suite de ces événements Justin (*Nastian*) mourut, après un règne de neuf ans. Alors le peuple d'Alexandrie (*Aleskandéryah*) se souleva contre Agape (*Agabios*), que Justin (*Anastian*) avait placé sur le siège patriarcal ; ils le chassèrent de la ville, et ramenèrent Théodosie (*Téodosios*) qu'ils rétablirent dans son ancienne dignité.

A ce moment Justinien (*Ioustianos*) monta sur le trône d'après les conditions

1. Bar-Hebraeus, *Chron. Eccl.* (édit. Lamy), col. 211-213 : ٢١١، — ٢١٣.

ذكرة وكانت مدّة مملكته تسع¹ وثلاثين سنة وفي اول سنة من ملكه² انفذ الى الاسكندرية في طلب انا تاوداسيوس³ * واشخصه⁴ الى القسطنطينية بكتاب امان وخداع وامره ان ينزل⁵ عن⁶ مقالته واعتقاد⁷ امانته⁸ ويومن بامانة مجمع خلقدونية ووعده⁹ على ذلك بكل جميل ان¹⁰ اطاعه فامتنع من ذلك ولم يجبه اليه¹¹ بعد ان قام¹² بحجته فلم¹³ يقبل الملك¹⁴ حجته وهمّ بقتله حتى استوهبته منه زوجته الملكة تاودوسيا¹⁵ فاطلق سبيله من الموت وصيّر¹⁶ مكانه بولس بطريركاً¹⁷ وانفذه الى مدينة¹⁸ الاسكندرية فلم يقبلوه ثم تنيح تاودوسيوس¹⁹ البطريرك في النفي ومات ايضاً بولس²⁰ فامر الملك بان يعمل لهم بطريرك²¹ غيره فعمل زويلس²² واقفده²³ الى الاسكندرية فقاموا عليه اهلها ليقتلوه فهرب وعاد الى القسطنطينية واعلم الملك فغضب الملك²⁴ ثم تجدد²⁵ على المومنين من البلايا والمحن امر يفوق²⁶ كل وصف²⁷

1. A تسعة. — 2. A ملك C ملك. — 3. A تاوداسيوس C تاوضوسيوس. — 4. A فاشخصه. — 5. AC بتركى. — 6. A om. C عنه. — 7. AC واعتقاده. — 8. AC om. — 9. C واعدده. — 10. C add. هو. — 11. A الى ذلك. — 12. C اقام. — 13. C ولم. — 14. A om. et add. منه. — 15. A تاودورا C تاودورة. — 16. A وولا. — 17. A بطريركى. — 18. AC om. — 19. A رولس C رولوس. — 20. C فولس. — 21. C بطريركا. — 22. A رولوس. — 23. C وارسله. — 24. AC om. et add. لذلك. — 25. AC جدد. — 26. A يجوز C يجوز. — 27. A الوصف.

que nous avons dites plus haut, et y resta trente-neuf années¹. La première année de son règne, il manda à Constantinople (*Qostantinyah*) le patriarche d'Alexandrie (*Aleskandéryah*) Anba Théodose (*Téodosios*), * et lui écrivit un * fol. 25 r°. sauf-conduit perfide pour lui persuader de venir. Il lui enjoignit ensuite d'abjurer sa croyance et d'adhérer à celle du Concile de Chalcédoine (*Khalqi-donyah*), lui promettant toute sorte de bien s'il consentait à le faire. Il refusa avec fermeté, après lui avoir dit ses raisons, qui ne furent point écoutées. Sa mort fut résolue; mais l'impératrice Théodora (*Téodosia*) se fit accorder sa grâce et le laissa aller. L'empereur nomma patriarche à sa place Paul (*Boulos*) et l'envoya à Alexandrie (*Aleskandéryah*): il n'y fut point reçu.

Sur ces entrefaites, le patriarche Théodose (*Téodosios*) mourut en exil; puis Paul (*Boulos*) le suivit de près. L'empereur ordonna la nomination d'un nouveau titulaire de ce siège: Zoile (*Zoil(o)s*) fut désigné et envoyé immédiatement à Alexandrie (*Aleskandéryah*); à son arrivée le peuple se souleva et voulut le mettre à mort. Il s'enfuit, retourna à Constantinople (*Qostantinyah*) et informa l'empereur de ce qui lui était arrivé. Furieux, celui-ci renouvela contre les fidèles les persécutions d'autrefois, et déchaîna contre eux une tempête de maux indescriptibles.

ونشرح¹ هاهنا يسيراً² مما جرى عند افتراق الامانة منذ مجمع خلقدونية الى ايام هذا الملك اّنه لما وصل يوناليوس³ اسقف اورشليم⁴ الى مدينته حضر اليه اكابر⁵ اهلها يهتّوه بالسلامة ثم سالوه عن المجمع وما استقرت عليه الامانة بخلقدونية فاجابهم⁶ ان الامانة هي الامانة المستقيمة فقالوا له⁷ سمعنا ان انا ديسقورس⁸ بطريك الاسكندرية نفى⁹ فلاى شى كان * نفيه¹⁰ قال لانه خالف الملك فسالوه ان يوقمهم على شرح الامانة التي * fol. 25 v^o استقرت في المجمع فاخرج اليهم نسخة كتاب الملك بشرح¹¹ الامانة التي كتبوا خطوطهم فيه بالرضى بها واعتقادهم ان شرح الامانة المسطورة فيه¹² هي الامانة الصحيحة فلما وقفوا على الكتاب قالوا له ياابانا¹³ قد غيرتم الامانة وبدلتوها¹⁴ ولما¹⁵ بلغنا ان انا ديسقورس¹⁶ قد نفى¹⁷ علمنا ان الامانة قد غيرت¹⁸ وصاحوا¹⁹ وضجوا وقالوا ما تقبل هذه الامانة ولا تقبلك انت ايضاً ان كانت هذه الامانة امانتك وساعدتهم²⁰ بولس رئيس المدينة وشّد منهم

1. C. ويشرح. — 2. AC يسير. — 3. A om. — 4. C. يوروشليم. — 5. AC اكثر. — 6. A اجابهم. — 7. AC add. انا. — 8. AC ديسقورس. — 9. A. قد انفى. — 10. A. انفاه. — 11. AC. — 12. A om. — 13. A. ياابانا له. — 14. وبدلتوها. — 15. C. فلما. — 16. AC. — 17. A. فسادهم. — 18. AC. فصاحوا. — 19. AC. تغيرت. — 20. A. انفى. — 17. ديسقورس.

Qu'on nous permette ici de relater quelque chose de ce qui se passa après la scission doctrinale de Chalcédoine (*Khalqidonyah*) et jusqu'au temps de cet empereur.

Lorsque Juvénal (*Younalios*), évêque de Jérusalem (*Ourachlim*), y fut de retour, les notables de la ville vinrent le complimenter sur son heureuse arrivée. Ensuite ils le questionnèrent sur le Concile [auquel il venait d'assister] et sur ce qui avait été arrêté touchant la foi, à Chalcédoine (*Khalqidonyah*). Il leur répondit que l'on avait conservé la formule orthodoxe. On lui dit : « Nous avons ouï dire que Dioscore (*Disqor(o)s*) patriarche d'Alexandrie (*Aleskandéryah*) a été exilé : qu'est-ce qui a motivé * cette peine ? » — Et l'évêque de répondre : « Parce qu'il a désobéi à l'empereur. » — Ils le prièrent alors de leur donner connaissance de la formule nouvelle arrêtée au Concile. Il sortit la copie de l'écrit dans lequel l'empereur avait rédigé l'exposition de la foi et que les évêques avaient signé et accepté comme contenant la véritable croyance. Dès qu'ils prirent connaissance de l'écrit ils lui dirent : « Mais, Père, vous avez altéré et changé le symbole ! Du reste, aussitôt que nous avons appris qu'Anba Dioscore (*Disqor(o)s*) avait été jeté en exil, nous fûmes assurés de cette altération. » Puis ils se mirent à crier, et ils déclarèrent, au milieu d'un grand tumulte : « Nous repoussons ce symbole et nous refusons de vous recevoir, vous aussi, si telle est votre foi ! » L'agitation trouva un puissant appui chez Paul (*Boulos*) préfet de la ville. Ces manifestations irritèrent Juvénal (*Younalios*),

فغضب يوليالوس¹ وعاد الى عند² الملك واعلمه بما جرى عليه فامر له الملك بعسكر يكون معه وامر الجند بالشّد على يده³ والطاعة له في جميع ما يامرهم به⁴ ولما وصل الى يورشليم⁵ قبض اولاً على بولس⁶ رئيس المدينة الذي كان قد ساعدهم عليه⁷ وعذبه عذاباً شديداً كمثل عذاب الشهداء وكان ذلك اليوم عيداً كبيراً للسيدة الطاهرة والدة الاله⁸ وقد اجتمع كثير من اهل المدينة الى البيعة⁹ رجالهم ونسأهم واولادهم وكان بالبيعة¹⁰ رجل¹¹ قس قديس¹² يقال له سيلاس¹³ رجل¹⁴ روحاني تقي لله¹⁵ * معه نعمة من الرب قال للجماعة المجتمعين في البيعة¹⁶ ان هذا اليوم يوم عظيم هو¹⁷ واخاف ان هذا الاسقف اذا فرغ من عذاب هذا الرجل الرئيس يعود الينا ويهلكنا جميعاً بسبب ما كنا¹⁸ قلنا¹⁹ له في ذلك اليوم ومن الراى عندى ان تقدم القداس ونتقرب من السراير²⁰ الروحانية فان²¹ قتلنا كان القربان²² معونة لنا وغفراناً²³ لخطايانا²⁴ فاجابوه وقالوا كلما قلته

1. AC يوليالوس. — 2. C om. — 3. C بالشّد معه وتقوية يده. — 4. C om. — 5. C om. الى A والدة الاله. — 6. A om. — 7. AC ساعد عليه الشعب. — 8. AC om. اورشليم C اورشليم A. — 9. A الكنيسة. — 10. A الكنيسة. — 11. AC om. قسا C. — 12. A الكنيسة. — 13. C ارسلالوس. — 14. C رجلاً. — 15. AC om. تقياً لله. — 16. A الكنيسة. — 17. A المقدسة. — 18. AC om. قلناه. — 19. A قلنا. — 20. AC add. السراير. — 21. A خطايانا. — 22. A om. — 23. AC وغفراناً. — 24. A فاذا.

qui retourna sur le champ vers l'empereur et le mit au courant de la situation. L'empereur lui donna des troupes pour l'accompagner, et leur commanda de lui prêter main-forte et d'être à ses ordres pour tout ce qu'il voudrait. De retour à Jérusalem (*Ourachlim*), il fit d'abord arrêter le préfet de la ville, Paul (*Boulos*), qui avait soutenu le peuple contre lui, et lui fit subir des tortures cruelles comme celles des martyrs. C'était au jour d'une grande fête de la Vierge toute pure, la mère de Dieu : une grande multitude d'hommes, de femmes et d'enfants se trouvait réunie dans l'église. Un saint prêtre appelé Silas, homme pieux * et honoré d'une grâce spéciale du Seigneur, se leva et * fol. 26 r. dit à l'assemblée présente : « Ce jour est un grand jour; je crains que cet évêque, après en avoir fini avec le préfet qu'il torture, ne se tourne contre nous et ne nous perde tous, pour ce que nous lui avons dit naguère. Je suis d'avis qu'il faut célébrer la messe, et recevoir les divins mystères : si la mort vient ensuite, nous aurons en nous un secours surnaturel et la rémission de nos péchés. » La foule répondit : « Toutes tes paroles sont justes : qu'il te plaise donc d'offrir le sacrifice. Mais fais cela en toute hâte, car le prélat homicide n'est pas éloigné. » Silas, en sa qualité d'archiprêtre, offrit le sacrifice, aidé de Sousannah l'archidiacre; et une grande partie des assistants communiquèrent. Dès que l'évêque Juvénal (*Younalios*) sut que la messe était terminée,

حق¹ فتفضل وقدم أنت² القداس وعجل به فقد قارب الرجل الذي يعذب بالموت³
 فقدس سيلاس⁴ مقدم القسوس⁵ ومعه⁶ سوسنة⁷ مقدم الشمامسة وتقرب جماعة من
 الناس فلما علم يوناليوس⁸ بفراغ القداس⁹ أمر بقتل القس¹⁰ سيلاس¹¹ وسوسنة¹²
 الشماس وهذا الشماس الذي¹³ كان يجادله على المذبح¹⁴ اول دفعة ويقاومه ولم يرض ان
 يقبله¹⁵ فاغتمت¹⁶ جماعة الكهنة والشعب بقتلهما غمًا عظيمًا وقالوا للاسقف هذه الاعمال¹⁷
 لا ترضى الله ولا ترضى الناس¹⁸ فامر بقتلهم كلهم ولما جاءت¹⁹ لهم²⁰ النسوة²¹ لياخذن
 اجساد رجالهن واولادهن²² واخوتهن ليدفنهم²³ امر الجند ان²⁴ ياخذوا²⁵ النساء ويناموا
 معهن²⁶ في البيعة²⁷ وكان بيروشليم²⁸ في ذلك اليوم حزن عظيم²⁹ وفضيحة * كبيرة لم
 يجر مثلها قط هذا برأى الاسقف يوناليوس³⁰ والذي جرى في غير اورشليم برأى
 البطارقة³¹ والروساء اعظم من ذلك كله³² مثلما جرى بمدينة الاسكندرية لما دخل رسول

* fol. 26 v°.

1. AC حق. — 2. AC om. — 3. AC om. الذي يعذب الموت. — 4. C ارسلوس. —
 5. C بقداس. — 6. AC مع. — 7. A سسنة. — 8. C يوليانوس A add. الاسقف. — 9. C ...وفراغه
 10. A om. — 11. C ارسلوس. — 12. A وسسنة. — 13. C om. — 14. AC
 om. على المذبح. — 15. AC بقبوله. — 16. A واغتموا C واغتموا. — 17. AC اعمال. — 18. C
 واولادهم. — 19. A اجتم. — 20. AC om. — 21. A النساء. — 22. A
 وينامون. — 23. AC ليدفنهم. — 24. AC om. — 25. A ياخذون. — 26. AC
 معهن. — 27. A الكنيسة. — 28. A باورشليم. — 29. AC حزنا عظيما. — 30. A om. et add.
 الذي. — 31. C البطارقة. — 32. AC om.

il ordonna de mettre à mort le prêtre Silas et le diacre Sousannah : car c'est
 ce diacre qui avait disputé avec lui et refusé de le recevoir lors de son premier
 retour. Les prêtres et le peuple s'attristèrent fort de cette double exécution,
 et ils dirent à l'évêque : « De telles actions ne plaisent ni à Dieu ni aux
 hommes ! » Il donna l'ordre de les faire périr tous. Et lorsque les femmes vin-
 rent prendre les cadavres de leurs époux, de leurs enfants ou de leurs frères
 pour les ensevelir, il commanda aux soldats de se saisir des femmes et de
 dormir avec elles dans l'église même. Une immense tristesse et une honte
 sans pareille planèrent ce jour-là sur la cité sainte, * à cause des forfaits
 perpétrés par ordre de l'évêque Juvéna (Younalios), sans parler de ce qui se fit
 en dehors de Jérusalem (Ourachlim) à l'instigation des Patriciens et des pré-
 fets : c'était bien pis encore.

* fol. 26 v°.

Ainsi, à Alexandrie (Aleskandéryah), l'envoyé qui y apportait la formule de
 la nouvelle croyance, devait, de par l'ordre de l'empereur Marcien (Marqian),
 désigner pour le siège patriarcal de cette ville un des prêtres qui accepterait
 la formule en question et la souscrirait.

Or, sur ces entrefaites Dioscore (Disqoros) avait dit à son compagnon d'exil,

الملك اليها¹ بكتاب الامانة الجديدة² امر مرقيان³ الرسول وقال له الذي يرضى يكتب خطه من الكهنه اصلحه بطيريكاً⁴ على المدينة وكان ديسقورس⁵ قد قال لابنا مقاره الاسقف⁶ اسقف قاوا⁷ وهي اتكوا⁸ وهو معه في النفي اتى⁹ قد⁹ رايت لك اكليلاً¹⁰ معداً¹¹ بالاسكندرية فامض¹² اليها حتى تاخذة فقال له كيف¹³ السيل الى ذلك قال¹⁴ له المسيح سيدنا¹⁵ الذي اعده لك يوصلك اليه برحمته وفي تلك الايام وصل الى¹⁶ الجزيرة قوم¹⁷ تجار سمعوا¹⁸ بخبر ديسقورس¹⁹ فقصدوه²⁰ ليأخذوا²¹ بركته فسألهم حمل ابنا مقاره معهم²² الى الاسكندرية ويوصلوه اليها فاجابوه الى ذلك وفرحوا به²³ فاتفق حضور ابنا مقاره الى البيعة²⁴ بالاسكندرية يوم وصول رسول²⁵ الملك²⁶ بالكتاب²⁷ فاخذة ابروتاريوس²⁸ القس بفرح²⁹ ليكتب فيه خطه فقال له³⁰ مقاره يا ابروتاريوس اذكر³¹ القول الذي قاله لك ديسقورس³² عند³³ وداعك له ونحن خارجون من هذه * * fol. 27 r°. المدينة³⁴ وقوله لك³⁵ انك سوف تتغلب على شعبي وعلى مسكني في حياتي وتأخذ

1. C om. — 2. A add. الملك. — 3. C om. — 4. A بطيريكى. — 5. AC ديسقورس. — 6. AC om. — 7. C قاوه. — 8. AC om. C add. من اعمال اسيوط. — 9. A om. — 10. A اكليل. السيد A 15. — 11. A معد. — 12. A فامضى. — 13. A وكيف. — 14. AC فقال C om. له. — 15. A السيد. — 16. A add. تلك. — 17. C قوما. — 18. C فسمعوا. — 19. A انبا ديسقورس. — 20. AC فقصدوا. — 21. C om. — 22. A add. وتوصلوه. — 23. AC ليوصلوه C وتوصلوه. — 24. A في الكنيسة. — 25. AC الرسول. — 26. AC om. — 27. AC بالكتاب الملك. — 28. A ابروتاريوس C ابروتاريوس. — 29. A اذكر يا ابروتاريوس C اذكر يا ابروتاريوس. — 30. AC add. عظيم. — 31. AC اذكر يا ابروتاريوس. — 32. AC اذكر يا ابروتاريوس. — 33. AC وقت. — 34. A add. الى المجمع. — 35. C om. وقوله لك.

Macaire (*Maqqarah*) évêque de Qawa, ou Tkoou (*Atkoa*) : « J'ai vu une couronne réservée pour toi à Alexandrie (*Aleskandéryah*) : il faut t'y rendre pour la recevoir. » Macaire l'interrogea : « Comment y arriver? — Le Seigneur Jésus, qui te l'a préparée, t'y fera parvenir par sa miséricorde. » En ce temps des négociants débarquèrent dans l'île; ils avaient entendu parler de Dioscore (*Disqoros*) et ils résolurent d'aller lui demander sa bénédiction. Il les pria de prendre avec eux Anba Macaire (*Maqqarah*) et de le conduire à Alexandrie (*Aleskandéryah*) : ils acceptèrent avec joie, et le ramenèrent dans cette ville. Mais il advint que l'arrivée d'Anba Macaire (*Maqqarah*) à l'église d'Alexandrie (*Aleskandéryah*) coïncida avec celle du messenger impérial chargé d'y apporter le nouveau symbole. Le prêtre Protérius (*Abrotarios*) se disposait allègrement à le souscrire. Macaire (*Maqqarah*) lui dit alors : « Souviens-toi, ô Protérius (*Abrotarios*), de ce que t'a dit Dioscore (*Disqoros*) quand tu lui faisais tes adieux, au moment de notre départ de cette * ville pour nous rendre au Concile. Il * fol. 27 r°. t'a dit : « Un jour viendra où tu t'empareras de mon peuple, de mon siège et

يعتني¹ وقولك له اني² محروم ان فعلت هذا او تعدت عليه فلما اذكرة³ بذلك وضع الكتاب والقلم من يديه⁴ فقال له رسول الملك⁵ لم لا⁶ تكتب فقال ان هذا الاب قال لي شيئاً⁷ منعني ان اكتب⁸ قال الرسول وكان هذا الاب ما هو على امانة الملك فقال لا اعلم⁹ فقال لابنا مقارة اما تومن بامانة الملك قال له¹⁰ لا فوثب اليه ورفسه¹¹ في اشيئه¹² قتلته لساعته¹³ وكتب ابروتاريوس¹⁴ خطه بقبوله الامانة التي¹⁵ في كتاب الملك¹⁶ وصار بطيركا على الاسكندرية¹⁷ في حياة ابنا ديسقورس¹⁸ وهو في النفي ولم تكن انفس الشعب طيبة بذلك ولا راضية¹⁹ بتلك الامانة ولما مات مرقيان الملك قام²⁰ اهل الاسكندرية على ابروتاريوس²¹ قتلوه²² وصيروا موضعه²³ طيماتاوس ولد ابنا ديسقورس²⁴ بطيركا²⁵ عليهم وداموا²⁶ مقيمين²⁷ على امانتهم القديمة وهم يولون بطيركا²⁸ بعد بطيرك²⁹ نيف³⁰ وثمانين سنة حتى ولي نسطيان³¹ الملك³² وكان له صاحب اصلحه

1. A. — 2. انك. — 3. ذكره. — 4. AC. — 5. علي شعبي وعلى كنيستي ومسكني C كنيستي A. — 6. يدده. — 7. ما لك لا C ما لك ما A. — 8. اشياء C. — 9. منعني اكتب. — 10. لا علم لي AC. — 11. ورفسه A. — 12. A. — 13. قتلوه A. — 14. ابروتاريوس C ابروتاريوس A. — 15. في ساعته AC. — 16. C. — 17. بطيركا على الاسكندرية A. — 18. في الكتاب الذي ارسله الملك ديسقورس C ديسقورس A. — 19. راضية A. — 20. قاموا AC. — 21. ابروتاريوس C ابروتاريوس A. — 22. قتلوه A. — 23. وصيروا موضعه AC. — 24. طيماتاوس ولد ابنا ديسقورس C. — 25. مقيمين AC. — 26. وبقيا AC. — 27. بطيركا A. — 28. بعد بطيركا A. — 29. نيف C. — 30. انيف C. — 31. نسطيان A. — 32. om. A.

« de mon église. » Et tu lui répondis alors que tu souhaiterais être anathème, si jamais tu en venais à léser ses droits. » A l'évocation de ce souvenir il posa l'écrit et la plume qu'il tenait à la main. Le messenger lui dit : « Eh bien ! que n'écrivez-vous ? » Il répondit : « Ce père, que vous voyez, m'a dit une chose qui m'empêche de le faire. — Mais ce Père, reprit le messenger, ne partagerait-il pas la croyance de l'empereur ? — Je l'ignore, » répondit-il. Alors le messenger s'adressa à Anba Macaire (*Maqqarah*) : « Ne croyez-vous pas ce que croit l'empereur ? — Non, » répondit-il. L'autre se jeta sur lui à cette réponse et lui donna dans l'aine un coup violent, dont il mourut sur l'heure. Protérius (*Abrotarios*) accepta la formule de foi et souscrivit l'édit impérial : et immédiatement il fut déclaré patriarche d'Alexandrie (*Aleskandéryah*), du vivant même d'Anba Dioscore (*Disqoros*) en exil.

Le peuple toutefois était loin d'être satisfait, et n'acceptait point le nouveau symbole de bon cœur. A la mort de Marcien (*Marqian*), la population d'Alexandrie (*Aleskandéryah*) se souleva contre Protérius (*Abrotarios*) et le mit à mort ; et ils élevèrent à sa place Timothée (*Timataos*), fils d'Anba Dioscore (*Disqoros*). Ainsi ils restèrent attachés à la foi antique, créant eux-mêmes

* fol. 27 v^o. بطيريركاً¹ على الاسكندرية اسمه * بلناريوس² وانفذ معه عسكرياً³ وواقفه على انه اذا دخل المدينة ينزل في دار ولاية⁴ الحرب⁵ ويتظاهر بانه⁶ بطريق والي⁷ على المدينة حتى اذا كان يوم عيد كبير يجتمع فيه اهل المدينة الى البيعة يوافق العسكر الذي معه مع العسكر الذي في المدينة مقيم تكون⁹ طائفة وقوفاً على كل ابواب¹⁰ البيعة¹¹ وطائفة¹² معه يحوظونه وطائفة معدة لقتل من يخالف امر الملك عند قراءة الكتاب ولما وصل بلناريوس¹³ الى الاسكندرية عمل¹⁴ كما امره¹⁵ وواقفه الملك ولما اجتمع اهل المدينة الى البيعة¹⁶ بلا سيف ولا عصا¹⁷ حسب ما جرت به العادة في¹⁸ ايام الاعياد فك¹⁹ بلناريوس²⁰ ازرار الفرجية التي كانت²¹ عليه بزى البطارقة وكشف عن لباس البطارقة واخرج كتاب الامانة بخلقدونية²² فلما قرى عليهم صاحوا باجمعهم وقالوا²³ لا لا ما²⁴ قبل هذه الامانة فاخذهم السيف حتى امتلأت البيعة²⁵ من القتلى وخاض²⁶ الجند

1. ينزل دار C الولاية A. — 2. بطيريرك. — 3. عسكري. — 4. A. — 5. A. — 6. AC om. — 7. واليا C. — 8. الكنيسة A. — 9. يكون. — 10. AC باب. — 11. A. — 12. AC add. وقوف. — 13. A. — 14. بلناريوس C ابولناريوس. — 15. AC om. — 16. A. — 17. B. عصا. — 18. C om. — 19. A. حل C دخل. — 20. A. — 21. AC om. — 22. AC امانة خلقدونية. — 23. C. قائلين. — 24. C om. — 25. A. الكنيسة. — 26. AC وغاصوا.

successivement leurs patriarches durant une période de plus de quatre-vingts années, jusqu'à l'avènement de Justinien (*Nastian*). Cet empereur nomma au siège patriarcal d'Alexandrie (*Aleskandéryah*) un de ses amis appelé * Apol- * fol. 27 v^o. linaire (*Bolnarios*), et lui donna une escorte armée. Il fut convenu que le nouveau patriarche s'installerait en arrivant au palais du gouverneur militaire, et ferait semblant d'être un Patricien (*Batriq*) chargé d'administrer la ville; et qu'au jour de la première grande fête, lorsque la population s'assemblerait à l'église, l'escorte du patriarche s'entendrait avec la garnison établie dans la ville, et tous ensemble se partageraient en trois groupes, dont l'un garderait les portes du temple, le second entourerait le patriarche, et le troisième se tiendrait prêt à massacrer quiconque manifesterait de l'opposition à la lecture de l'édit impérial. En arrivant à Alexandrie (*Aleskandéryah*), Apollinaire (*Bolnarios*) se comporta comme il avait été convenu avec l'empereur. Puis, un jour, comme tout le peuple se trouvait réuni à l'église sans épées ni bâtons, selon la coutume des jours de fêtes, Apollinaire (*Bolnarios*) fit son entrée : il déboutonna l'ample manteau qu'il portait à la manière des Patriciens, et laissa voir les vêtements patriarcaux qu'il portait en dessous. Il tira ensuite le livre de la croyance de Chalcedoine (*Khalqidonyah*) et leur en donna lecture. Ils s'écrièrent tous d'une voix : « Non, non, nous n'acceptons point cette doc-

في الدما الى ركبهم وجرى في المدينة ما لم يجز مثله قط¹ ولا في ايام عباد الاوثان لم يكن مثل ذلك ولم يزل² المومنون في ساير الاماكن تحت الذل والهوان وقبح³ الافعال⁴ مقدار خمسين سنة⁵ * الى ان ملكوا المسلمون في ايام هرقل الملك في ستة ايام من بوونه سنة ثلثة⁶ وثلثين وثلثمائة لدقلاديانوس الملك فافرق الله بينهم وبين الروم بملك الاسلام وبقي على الامانة القديمة⁷ المستقيمة ملوك الحبشة والغلوة⁸ والنوبة لم يملكوهم الروم قط ولا غيّر احد امانتهم منذ العهد القديم والى اليوم وبقي ايضاً على الامانة القبط والسريان والارمن واما سائر الروم على اختلاف لغاتهم على امانة خلقدونية فياليت شعري من هو المستحق⁹ الشتيمة والملامة اليعاقبة الذين¹⁰ * صبروا على الشدايد¹¹ والاحزان واهرقت¹² دماهم على حفظ امانتهم واخرت بيوتهم وعذبوا انواع¹³ العذاب على حفظ امانتهم¹⁴ ودينهم¹⁵ ام الذين طلبوا مجد الدنيا ورضى¹⁶ الملك الارضى

* A fol.
60 r°.

* A fol.
60 v°.

1. AC om. — 2. A يزلوا. — 3. AC واقبح. — 4. AC الفعال. — 5. AC مدة طويلة. — 6. C — 7. om. — 8. C الغلوة. — 9. C مستحق. — 10. C الذى. — 11. C اشدايد. — 12. C — 13. C بانواع. — 14. C om. — 15. C add. وامانيهم وشريعتهم. — 16. C ورضى.

trine! » Le glaive les faucha; l'église se remplit de cadavres, et les soldats eurent du sang jusqu'aux genoux. Ce qui se passa alors dans la ville est sans exemple même au temps du paganisme.

Ainsi les fidèles demeurèrent en tout lieu humiliés, persécutés et soumis aux pires traitements durant cinquante années environ, *¹ c'est-à-dire jusqu'à la conquête musulmane, sous le règne d'Héraclius (*Héraque*), le sixième jour de Baouneh², l'an 333 de Dioclétien (*Diqladianos*): Dieu [les délivra] alors en les détachant des Grecs (*Roum*), et en les soumettant à la domination de l'Islam.

Cependant la foi orthodoxe fut conservée par les rois d'Abyssinie (*Habachah*), du pays des Gallas (*Galouah*) et de la Nubie (*Noubah*), qui ne furent, à aucun moment, sous le sceptre des Grecs (*Roum*), et dont personne n'a altéré la croyance depuis l'antiquité jusqu'à nos jours. De même les Coptes (*Qobt*), les Syriens (*Sourian*) et les Arméniens (*Arman*) persévérèrent dans l'orthodoxie. Quant aux Grecs (*Roum*), quelle que soit leur langue, ils adhérèrent à la foi de Chalcédoine (*Khalqidonyah*).

Qui donc mérite l'injure et le blâme, des Jacobites (*Ya'aqibat*) qui * ont souffert avec constance les maux et les persécutions, qui ont versé leur sang pour la défense de leur foi, qui ont vu leurs demeures ruinées et leurs corps

* A fol.
60 v°.

1. Un feuillet manque ici dans le Ms. B : les auteurs de la pagination n'en ont pas tenu compte. — 2. 31 mai.

وخالفوا الملك السماوي¹ واقتضوا باسم الملك انهم ملكيون اى اصحاب الملك الله العالم بذلك والمجازى لكل واحد كاعماله²

فان قال قائل افما كان في هولاء³ الاباء الستمية والثلاثين احد⁴ يعرف هذا الدين ويفهم نبوات الانبياء ويؤمن بامانة الاباء الحواريين وقد⁵ كان فيهم جماعة قد حضروا في بعض المجامع التي كانت قبل هذا⁶ المجمع فتجيبه وتقول⁷ * نعم قد كان فيهم جماعة حقاً يعرفون ويفهمون ويعلمون⁸ غير ان الشيطان عدو البشر منذ البدء والى الابد كما لم يزل غير⁹ مقصر في الاجتهاد في هلاك الاجيال الماضية ولما ظهر ربنا والاهنا¹⁰ يسوع المسيح له المجد¹¹ وامنوا به الخلق ورجعوا عن طاعة الشيطان الى معرفة الله وخرج عن يده كل من كان في مملكته وماسوراً في قبضته راي ان ملكه قد انقضى عظم الامر عليه وابذل ايضاً مجهودة في هلاك المومنين بالمسيح ربنا¹² فاقام عليهم الفتن من الملوك الكفار فصبروا على انواع العذاب وقربوا نفوسهم قرباناً ذكياً¹³ قدام

* A fol.
61 r°.

1. C. السمايى. — 2. C. باعماله. — 3. C. ما كان هاولاي. — 4. C. احدا. — 5. C. فقد. — 6. C. هذه. — 7. C. فتجيبه وتقول له. — 8. C. يعرفون ويفهمون ويعلمون. — 9. C. om. — 10. C. om. — 11. C. om. — 12. C. om. — 13. A. ذكي.

livrés aux tourments pour la conservation de cette même foi; ou de ceux qui, pour la vaine gloire du monde et pour le bon plaisir d'un roi terrestre, ont désobéi au roi du ciel, et se sont fait gloire d'être appelés Melkites (*Melkyin*) pour marquer leur dépendance de l'empereur? Dieu seul le sait, lui qui rend à chacun selon ses œuvres.

On pourrait nous objecter ceci : au nombre de ces six cent trente Pères, ne se trouvait-il personne instruit de la vraie foi et des prédictions des prophètes, et admettant la doctrine des Apôtres; surtout lorsqu'on sait qu'un certain nombre d'entre eux avaient assisté aux conciles précédents! — Voici notre réponse : * Certes, il y en avait qui étaient instruits de ces choses et les connaissaient fort bien. Mais Satan (*Chaitan*), cet antique et éternel ennemi du genre humain, avait tout mis en œuvre pour perdre les générations passées; et, quand apparut Notre-Seigneur et Dieu Jésus-Christ — gloire à lui! — et que les hommes crurent en lui et sortirent de l'obéissance de Satan en apprenant à connaître Dieu, le démon vit échapper de ses mains tous ses sujets, tous ceux qui étaient enchaînés sous son joug; et la vue de son royaume détruit le porta à travailler avec plus d'acharnement à la perte de ceux qui croient au Christ Notre-Seigneur. Tout d'abord il suscita contre eux les persécutions des rois païens : mais il compta sans leur patience à souffrir tous les tourments. Ils s'offrirent donc en victimes pures au Seigneur,

* A fol.
61 r°.

* A fol. 61 v°. الرب باهراق¹ * دمائمهم² وبذل³ اجسادهم للعقوبات المختلفة في طاعة⁴ ربهم وحفظ امامتهم واخذوا اكليلهم⁵ وجزاء تعبهم في ملكوت السماء وفردوس النعيم كل واحد على قدر منزلته⁶ ولما امنوا الملوك الكفار بالمسيح ربنا عاد الشيطان اللعين⁷ الى رؤساء البيعة وقصدهم بالمحاربة لاجل انه كلما طرح⁸ في قلوب الناس التجديف قد اجتمعوا المجامع واصرفوا⁹ ذلك التجديف من البيعة المقدسة * وكل الاقوال المخالفة للامانة المستقيمة ولما اجتمع هذا المجمع العظيم¹⁰ الستماية ونيف¹¹ وثلاثين طرح في قلوبهم من¹² الخوف العظيم والفرع الشديد والهيبه للملك لاجل ما جرى على الاب انبا ديسقورس¹³ من قلع الاضراس¹⁴ وتنف اللحية والهوان¹⁵ والاستخفاف والعزل عن الرياسة والنفي¹⁶ عند البربر يعذبونه¹⁷ ما حملهم على اجابة الملك الى ما قد¹⁸ التمسه وصور لهم انهم ان خلفوه كان هذا جزاؤهم منه وكلما حل بديسقورس¹⁹ يحل بهم وسهل ذلك عليهم بان²⁰ الله

1. و.تعبد. C add. — 2. اكليل. C. — 3. وطاعة. C. — 4. بدل. C. — 5. دماهم. C. — 6. باراقة. — 7. C om. — 8. طرح. C. — 9. وصرفوا. C. — 10. A om. — 11. AC om. — 12. AC om. — 13. A. من قلع الاضراس. C om. — 14. على ديسقورس C على انبا ديسقورس. — 15. C. — 16. C om. AC add. الى. — 17. AC. ليعذبوه. — 18. AC om. — 19. AC. بديسقورس. — 20. C. ان.

* A fol. 61 v°. versant * leur sang, livrant leurs corps aux tortures les plus variées pour demeurer soumis à leur Seigneur, et conserver leur foi. Et ainsi ils remportèrent la couronne et la récompense de leurs souffrances dans le royaume céleste, dans le paradis de délices, chacun selon son degré de mérite.

Dans la suite quand les empereurs infidèles se convertirent à la foi du Christ Notre-Seigneur, Satan le maudit se tourna contre les chefs de l'Église et leur déclara la guerre; car chaque fois qu'il semait une impiété dans le cœur des peuples, des conciles s'assemblaient et faisaient disparaître l'impiété * et s'évanouir tout ce qui est contraire à la foi orthodoxe. Enfin quand se réunit ce Concile des six cent trente, il sema dans leurs cœurs la peur, la terreur et une crainte démesurée de l'empereur, surtout après ce qui advint à Anba Dioscore (*Disqoros*), quand il eut les dents brisées et la barbe arrachée, quand il fut livré aux mauvais traitements, déposé de sa haute dignité, et exilé dans un pays barbare pour y être encore torturé. Tout cela les porta à condescendre à tous les désirs de l'empereur, persuadés qu'un sort semblable était réservé à toute désobéissance de leur part, et qu'ils s'exposeraient, en agissant autrement, à être traités comme Dioscore (*Disqoros*). Ils s'imaginèrent aussi que Dieu connaissait leurs pensées intimes; et que, de retour dans leurs diocèses, ils seraient libres de rester dans leur antique croyance, et de s'y soustraire à l'œil des inquisiteurs. De la sorte Satan arriva à ses

* B fol. 28 r°.

يعرف سرايرهم وضميرهم وانهم اذا مضوا الى كراسيهم فهم¹ على امانتهم وليس من يكشف عليهم حتى بلغ الشيطان ما حبه² من الانشقاق³ في الامانة⁴ واقتراق البيعة وطرح⁵ بين لشعب المسيحي البغضة والمعاداة وافتخار بعضهم على بعض بانه على الايمان المستقيم والقي بين رواسء البيعة الاختلاف⁶ وتدبراً⁷ يتوصل⁸ به الى هلاك نفوس كثيرة فان قال قائل قد عرفنا ان اصحاب امانة خلقونية انما سموا ملكيين لاجل خوفهم من سطوة الملك مرقيان⁹ وقبولهم امانته فسموا بهذا الاسم ملكيين اي اصحاب الملك فلم سموا¹⁰ المومنون الذين لم يقبلوا ذلك يعاقبة كان الجواب على¹¹ ذلك ان هذا الاسم لم يكن¹² في ايام مرقيان الملك وانما كانوا يسموا¹³ في تلك الايام الثاودسيون¹⁴ اي اصحاب الملك تاوداسيوس¹⁵ الذي كان ملكاً¹⁶ قبل مرقيان¹⁷ ولم يزل هذا الاسم عليهم الى ان ملك ملك¹⁸ مومن بعد ملك وتاسوا الناس ذلك الاسم بالملوك المومنين الى

6. C. — واطرح. C. 5. — انشقاق الامانة. A. 4. — الشقاق. C. 3. — يحبه. AC. 2. — هم. C. 1. — ودبر تدبيرات. C. 8. — ودبر تدبير. A. 7. — والقي الاختلاف. om. — في ذلك. et add. يسمون. C. 13. — يكو. C. 12. — عن. C. 11. — فلماذا سموا. AC. 10. — تاوضوسيوس. C. تاواطاسيوس. A. 15. — تاواوضوسيوس. C. سا? تاواطاسيوس. A. 14. — الزمان. — ملكا. C. 18. — الملك. A. add. 17. — ملك.

fins de scission dans la foi, et de division dans l'Église. Il répandit dans le peuple chrétien la haine, l'inimitié, et cet esprit de vanité qui porte les uns à se glorifier, pour humilier les autres, d'être dans la vraie foi. Il jeta aussi parmi les pasteurs la division et usa de tous les moyens pour arriver à perdre le plus d'âmes possible.

Ici l'on peut nous adresser cette question : l'on voit comment les partisans de la doctrine de Chalcedoine (*Khalqidonyah*) furent appelés Melkites pour avoir été entraînés par crainte de l'empereur Marcien (*Marqian*) à accepter sa confession : d'où leur nom de Melkites, ou royaux. * Mais pourquoi les * fol. 28 v°.
fidèles orthodoxes, c'est-à-dire ceux qui repoussèrent cette confession, ont-ils été appelés Jacobites (*Ya'aqibat*)? Voici la réponse :

Ce nom n'existait pas au temps de Marcien (*Marqian*) : on les appelait alors Théodosiens, c'est-à-dire partisans de l'empereur Théodose (*Théodosios*), prédécesseur de Marcien (*Marqian*). Cette appellation fut conservée jusqu'au temps où plusieurs empereurs orthodoxes se succédèrent sur le trône; alors elle tomba de l'usage. Plus tard, à l'avènement de Justinien (*Youstinianos*), qui déploya tout son pouvoir pour affermir l'enseignement de Chalcedoine (*Khalqidonyah*), cet empereur écrivit à Théodose (*Théodosios*) patriarche d'Alexandrie (*Aleskandéryah*) d'avoir à abolir le symbole des trois cent dix-huit et leurs canons, et à faire observer ceux de Chalcedoine (*Khalqidonyah*). Le patriarche

ان ملك الملك¹ يسطيانوس² الذى جرد عنايته³ فى اعادة⁴ امانة خلقدونية وكتب⁵ الى تاودوسيوس⁶ بطريك الاسكندرية⁷ بازالة امانة⁸ الثلثماية والثمنية عشر وسننها واعادة امانة خلقدونية وقوانينها فلم يجب⁹ الى ذلك ففاه¹⁰ وولى موضعه بطريكاً¹¹ غيره ووقع الهوان والاستخفاف بالذين على امانة تاودوسيوس¹² البطريرك فعاد على¹³ المومنين فى تلك الايام اسم البطريرك المنفى¹⁴ وسموا تاوداسيين¹⁵ اى اصحاب تاودوسيوس¹⁶ البطريرك¹⁷ فعاد عليهم اللقب الاول بعينه للاسمين تاودوسيوس¹⁸ الملك الذى كان قبل مرقيان وتاودوسيوس¹⁹ البطريرك الذى كان بعد مرقيان²⁰ ثم جرى على المومنين من يسطيانوس²¹ * الملك الذين لم يقبلوا امانة خلقدونية انواع العذاب واصناف الهوان حتى * fol. 29 r.
حصل المكان²² على امانة²³ خلقدونية²⁴ كرهاً بالسيف ولم يبق من المومنين الا اليسير الحقيق مخوفين²⁵ مرعوبين تحت الاضطهاد²⁶ العظيم والخوف التام²⁷ ولم يبق انسان²⁸

1. AC om. — 2. C يسطيانوس. — 3. C العناية. — 4. A عبادة C om. — 5. C وكتب. — 6. A بجيبه AC. — 7. C بطريك اسكندرية. — 8. C add. الابا. — 9. AC. — 10. A نفاه. — 11. A بطريك. — 12. A تاودوسيوس C تااطاسيوس. — 13. C om. — 14. A. — 15. A اتناؤوسيين C بتيااطاسيوس. — 16. A. — 17. C تااطاسيوس. — 18-19. Item ac 17-18. — 20. A om. ثم اجرى يوسطينيانوس الملك A. — 21. C الذى مرقيان C om. البطريرك مرقيان. — 22. AC. — 23. AC امانته. — 24. AC om. على المومنين. — 25. AC. — 26. AC والخوف التام. — 27. AC om. متخوفين C. — 28. C انسانا.

refusa d'exécuter cet ordre : il fut exilé, et un autre patriarche fut nommé à sa place. Ces faits attirèrent le mépris sur ceux qui partageaient la foi du pontife exilé; et on les désigna de nouveau par Théodosiens, ou partisans du patriarche Théodose (*Téodosios*) : et ainsi la même appellation leur fut une seconde fois appliquée par allusion, cette fois, au patriarche Théodose (*Téodosios*), comme elle l'avait été auparavant par allusion à l'empereur Théodose (*Téodosios*) prédécesseur de Marcien (*Marqian*). Après cela, Justinien (*Youstinianos*) infligea aux fidèles * qui continuaient à rejeter la doctrine de Chalcedoine (*Khalqidonyah*) toute sorte de persécutions et les accabla de toute espèce de maux; et il réduisit par la force tout le monde à son parti. Il ne resta d'orthodoxes fidèles qu'un nombre fort restreint; et ils vivaient sous l'empire de la crainte et de la terreur; et il n'y eut à oser se montrer attaché à la doctrine des deux Théodose, l'Empereur et le patriarche, que ceux qui se trouvaient dans les prisons et les cachots.

Les Pères incarcérés apprirent avec une vive tristesse et une profonde douleur qu'il n'avait persévéré dans l'antique croyance qu'un très petit nombre. Ils demandèrent aux fidèles qui venaient en secret leur rendre visite :

يتظاهر انه¹ على امانة تاودوسيوس² الملك ولا تاودوسيوس³ البطريك الا من كان في الجبوس مسجونين⁴ ولما علموا الآباء الذين كانوا في السجن في تلك الايام انه لم يبق احد على الامانة القديمة الا اليسير عظم حزنهم واغتمامهم⁵ لذلك جدا⁶ وقالوا لمن كان⁷ يفتقدهم من المومنين سراً اما⁸ تجدون⁹ لنا انساناً¹⁰ مومنأ¹¹ بصيراً خيراً¹² بالكهنوت نصلحه¹³ مطراناً¹⁴ ونجعل له سلطاناً¹⁵ ان يعمل اساقفة¹⁶ ويرسم¹⁷ كهنة¹⁸ لكل موضع قد اختل¹⁹ ويشدوا²⁰ قلوب المومنين ويصبروهم ويعزوهم جيداً²¹ ويعلموهم ما لهم من الاجر على صبرهم وان²² الرب سبحانه سيجلي تلك الايام ويتحنن على شعبه فاحضر²³ اليهم²⁴ المومنون²⁵ انساناً قساً²⁶ يقال له يعقوب يلقب²⁷ بالبرادعي فوهب²⁸ نفسه لله وضمن للاباء هذه الخدمة فوضعوا²⁹ ايديهم عليه وهم داخل الجبس³⁰ * وتعزى³¹ واحد من الآباء³² ثوبه والبسه³³ اياه والاسكيم³⁴ مطراناً وسار من عندهم سراً وكان³⁵

1. A. — 2. A. — 3. AC om. الملك ولا. — 4. AC. — 5. باغتمامهم C. — 6. AC om. — 7. AC om. — 8. A. ما. — 9. C. تجدون. — 10. C. انساناً... من المومنين سراً رجلاً. — 11. C. مومنأ. — 12. AC om. — 13. C. ونصلحه. — 14. A. مطران. — 15. A. سلطان. — 16. C. الاساقفة. — 17. A. ويرسم C. ويسيم. — 18. C. الكهنة. — 19. AC. فان. — 20. AC om. — 21. AC om. ليشدوا. — 22. A. ان. — 23. AC. فاحضروا. — 24. C. اليهم. — 25. AC. المومنين. — 26. A. انسان قس. — 27. C. يلقب. — 28. A. فوهب. — 29. C. ووضعوا. — 30. AC. الجبس. — 31. C. وقلع. — 32. A. om. — 33. A. والبسه. — 34. C. واساموه. — 35. A. فكان.

« Ne pouvez-vous trouver un orthodoxe, honoré du sacerdoce et clairvoyant, afin que nous l'élevions à la dignité épiscopale et que nous lui donnions les pouvoirs nécessaires pour créer des évêques et des prêtres partout où il en serait besoin? Par là les fidèles recevraient du réconfort, du courage et de la consolation, et comprendraient l'immense mérite que leur vaut leur vertueuse patience; car le Seigneur mettra fin à ces jours mauvais, et prendra son peuple en pitié. » On leur amena un prêtre appelé Jacques (*Ya'qoub*), et surnommé (*Baradé'i*); il accepta de se dévouer à Dieu; et s'engagea à remplir l'office proposé. Les Pères lui imposèrent les mains dans la prison même; * et l'un d'eux quitta son habit et l'en revêtit, et son *schema*¹ (*eskim*) et le lui * fol. 29 v^o. mit sur la tête. Devenu évêque, il se retira secrètement. Il allait dans les villes; et là où le siège épiscopal était vacant par suite de la mort du titulaire, il convoquait les fidèles à une réunion nocturne: ceux-ci lui présentaient l'un d'entre eux et il l'élevait à l'épiscopat. De même faisait-il pour les prêtres et les diacres partout où il allait. Il consolait tout le monde, les encourageait

1. C'était, et c'est encore, en Orient, l'inseigne de ceux qui se vouent à la continence. c'est-à-dire les moines et les évêques. — Voir sur ce sujet Michaël Glycas, ép. XXV, P. G., t. CLVIII, col. 937 et suiv.

إذا دخل الى مدينة¹ مات اسقفها² قد جمع³ المومنين في الليل واختاروا له الجماعة واحداً⁴ وعمله لهم اسقفاً⁵ وكذلك القسوس والشمامسة بكل⁶ موضع يدخل اليه ويعزيهم ويصبرهم ويقوى قلوبهم وهكذا⁷ كان يمضى⁸ من مدينة الى مدينة ومن موضع الى موضع وكذلك ساير الضياع⁹ باشكال مختلفة موضع¹⁰ ثياب المطارنة وموضع بشكل الرهبان وموضع اخر ثياب العلمانيين¹¹ وموضع¹² بزى الفقراء والمحتاجين وكانوا¹³ الملكيون اذا ظهر لهم في مدينة او في ضيعة قوم¹⁴ لم يكونوا يعرفونهم¹⁵ قديماً انهم اساقفة ولا اقسا¹⁶ ولا شمامسة فيقال لهم ويسالون¹⁷ عن اصلحهم اساقفة او كهنة¹⁸ فيقال لهم انا يعقوب فوقع الطلب على يعقوب واصحاب يعقوب¹⁹ في كل مدينة وفي كل ضيعة حتى زال عن المومنين ذلك²⁰ الاسم القديم بانبا تاودوسيوس²¹ ووقع بهم هذا²² الاسم الجديد الذى هو²³ اليعاقبة اى²⁴ اصحاب يعقوب منذ ايام اسطيانوس²⁵ الملك ولم يزلوا²⁶ تحت الهوان والذل والرب يصبرهم الى ان ملك المسلمون²⁷ * وبقي²⁸ هذا الاسم * fol. 30 r.

عليهم باقياً الى هذا الحين فهذا²⁹ السبب في تسمية المومنين باليعاقبة³⁰

1. A add. — 2. قد وجد اسقفها مات. — 3. C فجمع. — 4. AC واختاروا (واحد A). — 5. B اسقف. — 6. A في كل. — 7. A هكذا. — 8. C om. كان يمضى. — 9. A add. اخر. — 10. A om. موضع... موضع. — 11. C المعلمين. — 12. A add. — 13. C فكانوا. — 14. A قوما. — 15. A يعرفونهم. — 16. AC قسا. — 17. C ويسالون. — 18. AC بنبا اساقفة او شمامسة. — 19. AC وعلى اصحابه. — 20. AC om. — 21. A بنبا تاودوسيوس. — 22. A om. C هذه. — 23. AC om. — 24. A عن. — 25. A يوسف بن اسطيانوس. — 26. AC يزلوا. — 27. A الاسلام. — 28. C وبقي. — 29. C فهذا. — 30. C اليعاقبة.

et fortifiait les cœurs. Et ainsi il parcourait les villes et les bourgades tantôt en habit d'évêque, tantôt sous un vêtement monacal, parfois sous celui des laïques, ou sous les haillons des pauvres et des mendiants.

Il advint cependant que les Melkites, quand arrivaient dans les cités ou dans les villages des personnes qu'ils n'avaient point connues dans les ordres sacrés, en étaient aussitôt avertis; et ils s'informaient du nom de celui qui les avait promues à l'épiscopat, à la prêtrise, ou au diaconat. On leur répondait que c'était Anba Jacques (*Ya'qoub*). On se mit donc à le rechercher, lui et ses partisans en même temps, dans les villes et dans les petites localités; l'on cessa d'employer, pour les désigner, l'ancien nom de Théodosiens, et l'on se servit de celui de Jacobites (*Ya'aqibat* = pl. de *Ya'qoubi*), ou partisans de Jacques; et cela à partir du règne de Justinien (*Yastinianos*). Et depuis ce temps, ils demeurèrent opprimés et méprisés, supportant tout avec patience et soutenus par le Seigneur, jusqu'à l'arrivée * des musulmans. Ce nom continua à leur être appliqué jusqu'à nos jours. Voilà l'origine du nom de Jacobites (*Ya'aqibat*) donné aux orthodoxes.

فان سأل سائل وقال ما حجة اليعاقبة على الملكية¹ فيما شهدت به الكتب المقدسة عن الاقوال² المنسوبة³ الى البشرية⁴ التي يحتجون بها ويقولون انها حجة لهم⁵ واضحة مصدقة لقولهم هذا⁶ وامانتهم انه اله⁷ وانسان مثل قول الانجيل⁸ عن السيد انه قال لتلاميذه اني صاعد الى ابي واياكم والهي والهكم⁹ كان الجواب عنه¹⁰ كما قال بعض الآباء ان الاب لم يتواضع قط ولا روح¹¹ القدس لم يتواضع¹² وانما الابن هو¹³ الذي تواضع باختياره وتجسد¹⁴ من جنس البشر واخذ شبه العبد لاجل خلاص ادم وذريته وحمل خطايا العالم وبذل¹⁵ نفسه فداهم وارق¹⁶ دمه عليهم¹⁷ ولهذا¹⁸ التواضع قال ابي وابوكم¹⁹ والهي والهكم²⁰ كما يقول²¹ ابن الملك لعبيده هوذا اصعد الى مولاي ومولاكم فليس تسميته لايه مولاة يسقطه عن حد البنوة ويلزمه رق العبودية بل هو مولاهم²² بالحقيقة ومولاة بتواضعه لايه كما شهد²³ على نفسه وقال تعلموا²⁴ مني فاني²⁵ وديع ومتواضع²⁶

1. AC الملكيين. — 2. C الاقوال. — 3. A (?) المقسومة. — 4. C للبشرية. — 5. A om. — 6. AC om. — 7. C اله. — 8. A add. المقدس. — 9. C والاهكم. — 10. AC om. — 11. AC الروح. — 12. AC om. — 13. C om. — 14. C وتجسده. — 15. A وابدل. — 16. A واهرق. — 17. A لم يقبل. — 18. AC فبهذا. — 19. C وايكم. — 20. C والاهكم. — 21. A لم يقبل. — 22. A تسميته لايه مولاة يسقطه عن حد البنوة ويلزمه رق العبودية بل هو مولاهم بالحقيقة. — 23. A add. السيد المسيح له المجد. — 24. A اعلموا. — 25. AC اني. — 26. A متواضع.

Si l'on demande maintenant comment les Jacobites (*Ya'aqibat*) répondent aux Melkites pour expliquer les textes de la Sainte Écriture où il est question de l'humanité [de N.-S.], et où ceux-ci prétendent trouver un argument évident en faveur de leur doctrine d'un Christ Dieu et homme tout ensemble; comme ce passage du saint Évangile où Jésus-Christ dit à ses Disciples : « Je monte vers mon Père et le vôtre, vers mon Dieu et votre Dieu¹. » Notre réponse, conforme à l'enseignement de certains Pères, est que ni le Père ni l'Esprit-Saint ne se sont abaissés; mais que le Fils seul s'est humilié volontairement, prit un corps humain, se revêtit de la forme de serviteur pour sauver Adam et sa postérité, se chargea des péchés du monde, se donna pour leur rançon et versa tout son sang pour eux; et que c'est dans cet état d'anéantissement qu'il a dit : « Mon Père et votre Père, mon Dieu et votre Dieu. » Comme le fils du roi dirait à ses serviteurs : Je vais monter vers mon Seigneur et le vôtre. En donnant à son Père le nom de Seigneur, il ne saurait déchoir du rang de la filiation, ni être astreint au joug de la servitude, car il est leur seigneur en réalité, et son seigneur à lui en vertu de ses abaissements. Et Notre-Seigneur Jésus-Christ a dit lui-même ces mots : « Apprenez de moi que je suis doux et humble². » Et ailleurs : « Je ne suis point venu,

1. Joann., xx, 17. — 2. Matth., xi, 29.

وكما قال آتني ما جئت لآخدم بل لآخدم وابدل نفسى على¹ * خلاص كثيرين² وكما غسل³ * fol. 30 v^o.
 ارجل تلاميذه وقال لهم اتم تدعوني معلماً ورباً³ وحيداً تقولون اذ كنت كذلك⁴ فاذا
 كنت انا ربكم ومعلمكم قد غسلت ارجلكم فهكذا⁵ يجب عليكم ان تغسلوا⁶ ارجل
 اصحابكم وقال مثلاً اريتكم تقتدون⁷ به كما صنعت انا بكم تصنعون⁸ انتم ايضاً مع
 اصحابكم فهذا التواضع قال لتلاميذه ابي وابوكم⁹ والهى والهكم¹⁰ فليس بقوله¹¹ ابي
 وابوكم¹² انه ابوهم¹³ بالحقيقة بل بالفضل والتجب¹⁴ ويعلمهم ايضاً التواضع بهذا القول
 مع علمهم ومعرفتهم وامانتهم به انه ابن الله باشراكه¹⁵ نفسه معهم في هذا القول مع انه
 لم يقل ابونا والهنا بالمساواة بل قال ابي الذى هو ابوكم والهى الذى هو الهكم يعنى من
 جهتين اثنتين¹⁶ فاما معنى¹⁷ قوله ابي وابوكم¹⁸ فهو¹⁹ ابوه بالحقيقة لانه مولود منه قبل
 كل الدهور²⁰ وابوهم بالفضل لان ليس هم مولودين من الاب كولدته²¹ لانه نور مولود

1. AC. — 2. C. — 3. A. — 4. AC. — 5. A. — 6. C. — 7. AC (A). — 8. AC om. — 9. AC. — 10. C. — 11. AC. — 12. AC. — 13. C. — 14. AC. — 15. AC. — 16. AC om. — 17. C om. — 18. AC. — 19. AC om. — 20. om. — 21. A.

* fol. 30 v^o. dit-il, pour être servi, mais pour servir et pour donner ma vie pour * le salut
 d'un grand nombre¹. » Et lorsqu'il lava les pieds de ses disciples, il leur dit :
 « Vous m'appelez votre Seigneur et votre maître, et vous avez raison de le
 faire : mais puisque moi, votre seigneur et votre maître, vous ai lavé les
 pieds, ainsi devez-vous faire les uns pour les autres². » Et il ajoute : « Je
 vous ai donné l'exemple afin que vous agissiez de même avec vos amis. »
 C'est donc dans les sentiments de cet abaissement [volontaire] qu'il a dit à
 ses disciples : « mon Père et votre Père, mon Dieu et votre Dieu. » En
 l'appelant leur Père, il ne signifie point qu'il le soit réellement, mais par sa
 condescendance et par sa charité. De plus il leur inculque la vertu de
 l'humilité, en s'associant à eux dans ces paroles, alors qu'ils savaient et
 croyaient qu'il était le Fils de Dieu. Et il faut remarquer qu'il ne dit pas :
 notre Père, notre Dieu; mais : mon Père, qui est votre Père, mon Dieu, qui est
 votre Dieu : ce qui signifie au fond qu'il est son Père en vérité, parce qu'il a
 été engendré par lui avant tous les siècles; et leur père par une bienveillante
 bonté. Et en effet, ils n'ont pas été engendrés par le Père comme lui qui est
 une lumière née de sa lumière, un Dieu véritable issu d'un Dieu véritable; tandis

1. Matth., xx, 28. — 2. Joann., xiii, 14.

من نور¹ اله² حق من اله³ حق والتلاميذ هم⁴ بشريون مولودون⁵ من الاباء والامهات كساير الناس فتصحح⁶ القول⁷ هاهنا ان قوله ابوكم هو بالفضل لا بالحقيقة وقوله الهى⁸ * fol. 31 r°. فهو بالتواضع لا بالحقيقة بل من حيث *... هذا القول⁹ لان ليس هو عبداً¹⁰ مثلهم بل ولد متساو¹¹ في الجوهر مع الاب فكأنه يقول انا اخذت الذى لكم واعطيتكم الذى لى سميتكم اخوتى وجعلتكم تقولون لابى يا ابا الذى فى السموات وسميت نفسى ابن البشر وقلت الهكم والهى وليس ذلك كله بالمساواة على الحقيقة¹² فان لم يقنعهم هذا الجواب والزموه انه اله¹³ بالحقيقة ليصححوا بقولهم¹⁴ انه اله¹⁵ وانسان طالبناهم نحن ايضا ان¹⁶ يجعلوا التلاميذ ابناء¹⁷ الله بالحقيقة مولودين من جوهر الاب كميلاد ربنا يسوع المسيح وانهم الهة متساوون في الجوهر مع الاب فان قدروا على ذلك جاز¹⁸ قولهم ان المسيح عد الله وانه اله¹⁹ بالحقيقة وان كانوا لا يقدر²⁰ على ذلك ولا هو²¹ جاز في القول

1. A نور. — 2-3. C الاله. — 4. AC om. — 5. AC بشريين مولودين. — 6. C. — 7. C قوله. — 8. AC وهو الاله. — 9. AC om. — 10. AC عبداً. — 11. C. — 12. AC om. بالحقيقة على المساواة. — 13. C الاله. — 14. AC قولهم. — 15. C الاله. — 16. C om. — 17. C ابناء. — 18. A وجاز. — 19. A وهو الاله. — 20. A يقدر. — 21. C om. وهو الاله.

que les Disciples sont des hommes, nés de parents mortels, comme tous les humains. Il est donc entendu qu'en disant « leur Père », il signifie leur Père par condescendance, non leur père réel; et qu'en l'appelant « son Dieu », il lui donne ce nom de son état d'abaissement, sans que la chose soit ainsi, * car il n'est point serviteur comme eux, mais il est fils consubstantiel au * fol. 31 r°. Père. C'est comme s'il leur disait : j'ai pris ce qui est à vous, et je vous ai donné ce qui m'appartient; je vous ai appelés mes frères, afin que vous puissiez dire à mon Père : « Notre Père qui êtes aux cieux »; et je me suis nommé fils de l'homme. J'ai dit : mon Dieu et votre Dieu, quoique, en réalité, il ne le soit pas de la même manière. Si cette réponse ne convainc pas les adversaires, et s'ils tiennent à le considérer comme étant réellement son Dieu, pour tirer de là qu'il est Dieu et homme; nous exigerons d'eux alors qu'ils considèrent les Disciples comme étant réellement fils de Dieu, issus de la substance du Père, tout aussi bien que N.-S. Jésus-Christ, et partant comme étant dieux et consubstantiels au Père. S'ils admettent cette seconde hypothèse, rien ne s'oppose à ce qu'ils disent aussi que le Christ est serviteur de Dieu et que le Père est véritablement son Dieu. Au contraire s'ils la repoussent, et qu'elle soit inadmissible dans la forme et dans le fond, ils devront nier aussi qu'il soit son Dieu réellement, se ranger à l'enseignement des orthodoxes surnommés Jacobites (*Ya'aqibat*) et confesser que

ولا في المعنى كان قولهم ايضاً غير جايـز آتـه الهـه¹ بالحقيقة وصح القول للمومنين²
الارثوذكسين الملقين باليعاقبة ان³ ربنا⁴ يسوع المسيح الهـه⁵ تانس وليس انساناً تاله ولا
هو⁶ اله وانسان بل⁷ واحد⁸ وليس اثنين⁹ له المجد دائماً¹⁰

وللملكيين¹¹ اصحاب امانة خلقدونية حجة اخرى يحتاجون بها من قول بولس الرسول
* على الابن انه يتعبد للذي يتعبد له الكل اذا ما... لله الاب¹² حينئذ¹³ يخضع الابن ايضاً¹⁴
* fol. 31 v°. للذي جعل كل شي¹⁵ تحت قدميه فقد¹⁶ فسر القديس قورلس¹⁷ هذا القول وقال ان
الملك لله على جميع البشر ولما¹⁸ خالف ادم الوصية صاروا¹⁹ الناس كلهم عبيد²⁰ للشيطان²¹
وتحت مملكته ولما تواضع ربنا يسوع المسيح وتجسد من جنس البشر وحمل خطايا
العالم وجعل نفسه فداهم حتى خلصهم من عبودية الشيطان وفي²² ذلك اليوم العتيد
المعد للمجازاة يقدمهم²³ الى ابيه²⁴ باكيين نادمين خاضعين للاب متصلين من ذنوبهم

1. C. الالهة. — 2. AC. قول المومنين. — 3. A. وان. — 4. A. add. والاهنا ومخلصنا. — 5. C. الالهة.
له المجد. — 6. AC. om. انسان تاله ولاهو. — 7. A. om. — 8. C. واحدا. — 9. A. باثنين. — 10. AC. المجد.
دائماً. — 11. AC. على الابن انه يعيد الملك الى الله الاب. — 12. AC. فلا الملكيين. — 13. C. داتما.
om. — 14. AC. om. — 15. AC. add. يخضع. — 16. A. وقد. — 17. A. كيرلس. — 18. C. فلما.
وقدمهم. — 19. C. في. — 20. AC. عبيدا. — 21. AC. للشيطان. — 22. C. صار. — 23. AC. في.
24. B. add. وهم.

Notre-Seigneur, notre Dieu et Sauveur Jésus-Christ est Dieu incarné et non point un homme divinisé, ni Dieu et homme, et qu'il est *un* et non point *double* : gloire lui soit rendue!

Les Melkites partisans de Chalcedoine (*Khalqidonyah*) font une autre
* fol. 31 v°. objection tirée de saint Paul * qui dit que le Fils servira celui que sert toute
créature lorsque.... à Dieu le Père : et alors le Fils se soumettra à celui qui
a tout mis sous ses pieds¹. Or voici l'explication que saint Cyrille (*Kirillos*)
donne de ce texte : « Dieu a pouvoir sur tous les hommes ; cependant par la
désobéissance d'Adam, les humains sont devenus les serviteurs de Satan et
ses sujets. Mais Notre-Seigneur Jésus-Christ, en s'abaissant et en s'incarnant,
a pris sur lui les péchés du monde ; il s'est offert pour les racheter et pour les
délivrer de l'esclavage du démon ; c'est pourquoi, au jour de la répartition
des récompenses, il les offrira à son Père ; et ils se présenteront pleurant et
contrits et se soumettront au Père purifiés de leurs fautes : avec eux il se
soumettra, lui aussi, à celui qui a tout plaéé sous ses pieds, et il leur restituera
sa grâce, et il répandra sur eux les bienfaits de son royaume, lui dont le

1. I Cor., xv, 28. — Une partie de cette citation est illisible en arabe : nous avons préféré la traduire avec ses défauts, plutôt que de reproduire la lecture correcte d'un texte connu.

فيخضع¹ معهم للذي² جعل كل شئ يخضع تحت قدميه حتى يعيدهم الى نعمته ويفوض اليهم عطايا مملكته فاما³ ملكه فدايم الى الابد ومجده مع الاب واحد وسلطانه واحد وهو حال⁴ في الاب والاب حال⁵ فيه ولاجل هذه الاقوال⁶ البشرية قال القديس كيرلس⁷ كل من يقسم قول الاناحيل⁸ ويفرق افعال الرب واعماله وينسب بعضها⁹ لللاهوت وبعضها¹⁰ للناسوت من بعد الاتحاد فليكن محروماً وقال ايضاً من لم يؤمن بكلمة الله¹¹ الاب انه محروماً وقد تقدم هذا القول¹⁴ في موضع اخر مع¹⁵ شهادة الاباء الذين تولوا¹⁶ رياسة الكهنوت قبل الافتراق وانما هذا الفصل احوج الى اعادته فان قالوا¹⁷ لنا طائفة¹⁸ الملكيين¹⁹ اكل السيد المسيح وشرب بطبع اللاهوت²⁰ ام بطبع الناسوت اجبناهم وقلنا كما ان ليس له²¹ اقنومان كذلك ليس له طبعان²² بعد الاتحاد بل اقنوم واحد بطبع

1. A فخضع. — 2. AC الذي. — 3. AC واما. — 4-5. C حالاً. — 6. AC add. المنسوبة الى. — 7. C كيرلس. — 8. A الانجيل. — 9-10. AC بعضهم. — 11. A om. — 12. AC اتحد. — 13. C om. في اقنوم واحد... اله واحد. — 14. A هذه الاقوال. et habet متانسا واحداً. — 15. AC om. اخر مع. — 16. AC ولو. — 17. C قال. — 18. AC om. — 19. C الملكيون. — 20. AC اللاهوت. — 21. A هو. — 22. A طبيعتين.

règne est éternel et qui participe à la gloire du Père et à sa puissance, lui qui demeure en son Père et en qui le Père habite. »

Le même saint Cyrille (*Kirillos*) dit encore ceci des paroles qu'on rapporte à l'humanité : « Quiconque sépare les paroles de l'Évangile, et fait un partage des actions du Seigneur pour attribuer les unes à la divinité, les autres à l'humanité, après l'union [de ces deux natures], qu'il soit anathème ! »

Il dit ailleurs : « Quiconque ne croit pas que le Verbe du Père s'est uni à la chair * formant avec elle une seule personne, et qu'il est avec le corps * fol. 32 r°. un seul Christ, un seul Dieu fait homme, qu'il soit anathème ! »

Tout cela a été rapporté quand nous avons cité, plus haut, le témoignage des Pères qui ont été revêtus du Pontificat suprême avant la scission : mais la marche du discours a nécessité ici ces redites.

Les Melkites nous diront encore : Le Seigneur a mangé et bu par la nature divine, ou bien par l'humaine ?

Nous leur répondons que, de même qu'il n'y a pas deux personnes, ainsi il n'y a pas deux natures après l'union, mais bien une seule personne en une seule nature, selon la parole de l'Évangile : « Le Verbe est devenu chair. » Il a mangé, c'est vrai ; mais c'était pour affirmer la réalité de son corps et de son incarnation, et montrer qu'il a ressemblé aux hommes en toute chose, hormis le péché.

واحد كما تقدّم القول الانجيلي¹ ان الكلمة صار² لحماً وانما اكل حقاً ليصحح³ تجسده وناسوته⁴ وانه تشبّه بالبشريّة⁵ في كل شى سوى الخطيّة فان قالوا انما اكل لانه انسان والاله⁶ لم ياكل فيصححوا⁷ لنا⁸ قولهم ونقول⁹ لهم ان كان الاكل مما يوجب عليه العبوديّة وانه¹⁰ انسان وان الاله¹¹ لا ياكل فقد اكل ايضاً¹² قبل التجسد عند خبأ ابراهيم وكما ان ذاك¹³ الاكل¹⁴ لم¹⁵ يلزمه انه انسان فهكذا¹⁶ هذا الاكل لا يمنعه انه اله¹⁷ وكل الافعال الالهية هي¹⁸ له وكل الافعال البشريّة هي له لهذا الواحد هو هو لا اخر سواه¹⁹ وكل شى ينسب اليه من الافعال²⁰ والامور²¹ البشريّة فهو بالتواضع قاله وفعله* مثل القول * fol. 32 r°.

انه جاع وهو²² اشبع الالف²³ من الخبز اليسير وانه عطش وهو الذى اعطى السامريّة ماء الحياة وليس هي وحدها بل ولجماعة²⁴ المومنين وانه²⁵ تعب في الطريق وهو الذى دخل الى²⁶ التلاميذ والابواب مغلقة وانه دمع على العازر وقال اين وضعتموه وهو الذى اقامه

1. A. قول الانجيل. — 2. A. صارت. — 3. C. ليصحح. — 4. A. تانسده. — 5. AC. بالبشر. — 6. AC. والاله. — 7. AC. ليصححوا. — 8. AC. om. — 9. AC. لنا. — 10. B. بانه. — 11. AC. الاله. — 12. A. add. من. — 13. AC. ذلك. — 14. C. om. — 15. A. لا. — 16. A. هكذا. — 17. AC. اله. — 18. A. om. — 19. A. om. سواه. — 20. AC. om. — 21. C. امور. — 22. C. على. — 23. A. الف. — 24. C. وجماعة. — 25. C. تعب. — 26. C. فان الذى تعب.

S'ils poussent plus loin et disent, pour prouver leur opinion, qu'il a mangé parce qu'il est homme, vu que la divinité ne peut faire une pareille action; nous leur répondons : Si l'action de manger lui impose nécessairement l'état de servitude, et que [pour l'expliquer, il faille dire] qu'il est homme, parce que la divinité ne mange pas, [comment aurait-il] pris de la nourriture longtemps avant l'incarnation, dans la tente d'Abraham? Or, de même qu'on ne conclut pas de ce dernier fait qu'il fût homme, ainsi l'acte qu'on objecte ne l'empêche pas d'être Dieu, ni n'empêche d'attribuer à la même personne toutes les actions divines et toutes les actions humaines, en remarquant toutefois que ces dernières ont été dites ou faites par lui dans son état d'abaissement. * Il est dit qu'il a senti la faim, et c'est lui qui a rassasié avec quelques pains plusieurs milliers d'hommes; qu'il a eu soif, et c'est lui qui a donné l'eau de la vie non seulement à la Samaritaine, mais encore à la multitude des fidèles; qu'il a ressenti la fatigue des chemins, et c'est lui qui pénétra auprès de ses disciples tandis que les portes étaient closes; qu'il a pleuré Lazare lorsqu'il demanda où on l'avait déposé, et c'est lui qui le rappela d'entre les morts, et il sortit couvert de bandelettes; qu'il a dormi dans la barque, et c'est lui qui gourmanda les vents et les flots, et rétablit le calme. Tous ces actes démontrent la vérité de son incarnation et de son

بصوته من بين الاموات ماشياً حياً ومربوطاً وانه نام في السفينة وهو الذي زجر الرياح والبحر الهايجين فصار هدو عظيم¹ كل² هذه الاعمال يصحح بها³ تجسده وتانسه وليس هو خيلولة⁴ كما ظن بعض الناس والذي اظهره من التخوف من⁵ الموت وضعف الجسم⁶ كما قال ان الروح مسرور⁷ مستعد⁸ والجسد ضعيف وكل ذلك⁹ يتستر¹⁰ بتديرة عن الشيطان والدليل على ذلك انه كان يقول لجماعة ممن ابراهم من امراضهم انظروا¹¹ لا تعلموا احداً واذا اخرج الشياطين¹² من الناس يصيحون¹³ الشياطين منهم¹⁴ ويقولون¹⁵ حقاً انا نعرفك يا قدوس-الله ويقولون اخرون¹⁶ انت ابن الله¹⁷ فيزجرهم¹⁸ جميعهم ويمنعهم من هذا القول ويسكتهم حتى لا يقدر¹⁹ ان²⁰ يعيدوا²¹ ذلك²² القول²³ ولما تظاهر بالجزع²³ * من الموت²⁴ قال يا ابتاه ان كان يجوز²⁵ ان يعبر عنى هذا²⁶ الكأس²⁷ وقال يا ابى ولم يقل يا الهى²⁸ ولما جرد بطرس سيفه وضرب به ملخص²⁹ عبد رئيس الكهنة وقطع اذنه اليمنى قال له سيدنا اردد السيف الى غمده فكلمن قتل³⁰

- 1. AC om. عظيماً. — 2. C فكل — 3. C منها. — 4. A خيال — 5. C. — 6. A وكان. — 7. AC om. — 8. C. — 9. A. — 10. C. — 11. A. — 12. AC. — 13. C. — 14. AC om. — 15. C. — 16. A. — 17. C. — 18. C. — 19. A. — 20. AC om. — 21. AC. — 22. AC om. — 23. A. — 24. A. — 25. C. — 26. AC. — 27. AC. — 28. AC. — 29. C. — 30. C.

humanité, et prouvent qu'il n'était point un fantôme, comme certains l'ont pensé. Quant à la crainte qu'il a manifestée à la vue de la mort et à la faiblesse physique qu'il trahit dans ces paroles : « L'esprit est dispos, mais la chair est faible¹ », elles tendaient à voiler son plan au démon : la preuve en est qu'il avertit plusieurs de ceux qu'il avait guéris de *n'en rien dire à qui que ce fût*; c'est pourquoi aussi, quand il chassait les démons des possédés, ils élevaient une tempête de cris et disaient : « Nous te connaissons bien, ô saint de Dieu »; ou bien : « Tu es le Fils de Dieu. » Et alors il les apostrophait, il leur défendait de tenir ces discours et les réduisait au silence. Et puis, quand il manifesta du trouble * devant la mort, il dit : « Mon Père, s'il est * fol. 33 r°. possible, que ce calice s'éloigne de moi. » Il dit : *Mon Père*, et non point : *Mon Dieu*. Et quand Pierre (*Boutros*) dégaina son glaive et frappa le serviteur du grand prêtre, Malchus (*Malkhos*), auquel il coupa l'oreille droite, Notre-Seigneur lui dit : « Remets ton glaive dans son fourreau : quiconque tue par

1. Matth. xxvi, 41.

بالسيف بالسيف يقتل اولعلك تظن آتى لا استطيع اطلب من ابى¹ فينفذ² الى هاهنا اكثر من³ اثنتى عشرة⁴ ربوة⁵ من الملايكة لكن كيف⁶ يتم الكتاب او نبوة⁷ كل⁸ الانبياء ثم اخذ اذن ذلك⁹ العبد واعادها الى موضعها فعدت كما كانت وعلى الصليب غفر للصلب¹⁰ الذى كان على اليمين وعلى الصليب قال يا ابى فى يدك اضع روحى وكان جميع ما يفعله بالحكمة التى لا تبلغها¹¹ معرفة البشر حتى تم¹² تديره وخلص خلقته وصنعة يديه من يد الشيطان وعبوديته ومملكته واعادهم¹³ الى معرفته انه اله¹⁴ بالحقيقة تانس من اجل خلاص ادم وجميع اولاده المومنين¹⁵ انه¹⁶ ابن الله بالحقيقة كما تقدمت به نبوات الانبياء المرسلين وشهادة الاباء الحواريين القديسين له المجد دائماً¹⁷ ونحن نسألهم¹⁸ ايضاً الجواب عن مسألة نساء لهم¹⁹ عنها²⁰ وذلك انهم يقولون ان سيدنا والهنا²¹ ومخلصنا يسوع المسيح * اله²² وانسان فقول لهم²³ ان يعلمونا من هو منهما المسيح * fol. 33 v°.

1. A. اسأل ابى C اسأل ابى. — 2. A. ينفذ C add. لى. — 3. A. om. — 4. A. اثنا عشر C. — 5. C. بحسب. — 6. A. add. كان. — 7. AC. نبوات. — 8. AC. om. — 9. AC. om. — 10. B. اللص. — 11. AC. يبلغها. — 12. A. يتم C يتم. — 13. C. واعاده. — 14. C. الاله. — 15. add. به. — 16. AC. وانه. — 17. AC. om. ... القديسين دائماً. — 18. C. نسألهم. — 19. A. ونحن نسألهم C. — 20. C. om. — 21. AC. والهنا. — 22. C. اله. — 23. A. ونحن نسألهم.

le glaive, périt de même. Penses-tu qu'il me serait difficile de demander à mon Père douze légions d'Ange? Mais alors comment s'accompliraient les Écritures et les prédictions des Prophètes¹? » Puis il prit l'oreille, et, la remettant en sa place, il la rendit comme elle était auparavant. De plus, sur la croix même, il pardonna au larron qui était à sa droite; et sur la croix aussi, il s'écria : « Mon Père, je remets mon âme en tes mains². » Toutes ses actions étaient faites avec une sagesse inaccessible à l'intelligence humaine : et ainsi il réalisa son plan divin et sauva sa créature, l'œuvre de ses mains, du pouvoir de Satan; il la délivra de la servitude et de l'empire du démon, et la ramena à sa connaissance, lui, Dieu véritable, devenu homme pour le salut d'Adam et de sa postérité fidèle, lui véritable Fils de Dieu, annoncé par les prophètes précurseurs et par les Apôtres ses témoins : Gloire lui soit toujours rendue!

Et à notre tour, nous leur posons une question : ils disent que Notre-
* fol. 33 v°. Seigneur, notre Dieu et Sauveur Jésus-Christ * est Dieu et Homme; nous leur demandons donc lequel des deux est le Christ, le Dieu ou l'Homme? S'ils répondent que le Dieu est le Christ, alors l'Homme ne le serait point; s'ils disent, au contraire, que c'est l'Homme, le Dieu, à son tour, ne le serait

1. Matth., xxvi, 52. — 2. Luc., xxiii, 45.

الاله¹ ام الانسان² فان قالوا ان الاله³ هو المسيح فالانسان⁴ ليس هو المسيح وان قالوا⁵ الانسان هو المسيح فالاله⁶ ليس هو المسيح⁷ وان قالوا ان الاله⁸ والانسان معاً هما المسيح ربنا⁹ فالرسول بولس¹⁰ لسان العطر يعطل عليهم رايهم انه اثنان ويرد¹¹ قولهم بما قاله في رسالته الى الروم قال لا تقل في نفسك¹² من صعد الى السماء فانزل المسيح ولا من¹³ هبط الى الجحيم فاصعد¹⁴ المسيح ما احسن هذه الشهادة وما اصوبها¹⁵ لان المسيح سيدنا لما نزل من السماء لم يكن معه انسان¹⁶ ولا نزل متجسداً وانما تجسد¹⁷ من العذراء الطاهرة بعد نزوله من السماء وانه¹⁸ بجسده واحد وليس¹⁹ اثنين وقد شهد مثل²⁰ هذه الشهادة يوحنا لسان الذهب وقال في ميمره على الميلاد فلهذا هبط المسيح من السموات كلها ووافى²¹ لخلصنا وشهد ايضاً الانجيل المقدس وقال ما صعد الى السماء الا الذي نزل من السماء ابن²² البشر الذي²³ في السماء²⁴ فان قال قائل²⁵ ان الذي صعد

1. A. الاله. — 2. A. انسان C. هو الانسان. — 3. A. الاله. — 4. C. والانسان. — 5. A. add. ان. — 6. A. فالاله. — 7. C. om. المسيح. — 8. C. الاله. — 9. AC. om. — 10. C. بولس. — 11. B. ويردد. — 12. AC. om. في نفسك. — 13. A. om. من. — 14. A. اصعد. — 15. A. واصواها C. وما اصواها. — 16. C. add. زابد. — 17. A. وانا. — 18. A. فانه. — 19. C. ليس. — 20. AC. ببثل. — 21. AC. ووافى. — 22. A. om. السما. — 23. C. add. لم يزل. — 24. A. om. السما. — 25. A. فان قالوا.

point. S'ils répondent que le Dieu et l'Homme sont ensemble le Christ, l'Apôtre Paul à la langue embaumée détruit leur opinion sur cette duplicité, et réfute leurs arguments par ces paroles de son épître aux Romains (*Roum*) : « Ne dis point en ton cœur : qui est monté au ciel et en fit descendre le Christ? ou : qui est descendu aux enfers, et en fit monter le Christ? » Que ce texte est fort et qu'il est à propos! En effet, quand le Christ Notre-Seigneur descendit du ciel, il n'y avait pas d'humanité avec lui, et il n'est point venu revêtu de la chair; mais il a pris la chair de la Vierge toute pure après être descendu du ciel; et il demeura *un* après son incarnation et ne devint pas *deux*.

Un argument semblable nous est fourni par Jean (*Youhanna*) à la langue d'or, qui dit dans son sermon sur la Nativité : « C'est pourquoi le Christ est descendu du ciel pour notre salut. »

Et dans le saint Évangile nous lisons : Il n'est monté au ciel que celui qui est descendu du ciel, c'est-à-dire le Fils de l'Homme, qui est dans les cieux². »

1. Rom., x, 6, 7. — 2. Joan., iii, 13.

واحد¹ وبهذا² الاعتراف يصح الايمان بالثالوث بغير زيادة والذين يؤمنون به³ وانسان
 فقد ادخلوا⁴ على الثالوث زيادة⁵ انسان وحاش لله⁶ ان يكون في⁷ تديره لخالص⁸ عبيده
 تقص حكمة⁹ بل الثالوث الازلية التي لا ابتداء لها هي دائمة ابدية الى * اخر الدهور¹⁰
 وهو¹¹ المسيح سيدنا حكمة الله دبر باتحاده بالجسد خالص عبيده وهو واحد وليس
 اثنين وليس الا اله¹² واحد¹³ كما شهد الانجيل ان الكلمة صار¹⁴ لحماً والامانة بالثالوث
 المقدس¹⁵ الاب والابن والروح القدس ثابتة بغير زيادة ثم عاد الى السماء في جلالة¹⁶
 ملكه وكرسى مجده اللذين¹⁷ لم يفارقهما قط فله الشكر والمجد والسبح دائماً¹⁸ الى
 دهر الدهرين¹⁹ امين

C وحاشا لله C 6. — بزيادة C 5. — دخلوا C 4. — بالاه C 3. — وهذا C 2. — ربا واحدا C 1.
 C وحاشا لله. — 7. A om. — 8. A بخالص. — 9. AC في حكمته. — 10. AC الدهر. — 11. AC om.
 C 15. — صارت A 14. — وليس اثنين اله تانس كما A om. C 13. — الاله C 12. — هو.
 C 16. — جلال C 17. — الذي A 18. — C om. — 19. A haec in fine habet : المقدسة.
 والقوة والقدرة والتسبحة والعظمة والسلطان من الان وكل اوان والى دهر الدهرين امين

Dans cette croyance, la foi en la Trinité, sans addition aucune, demeure
 sauve; tandis que ceux qui croient à un Dieu-Homme ajoutent l'homme à la
 Trinité, et en font une quaternité. Mais à Dieu ne plaise que ce qu'il fit pour
 le salut de ses serviteurs porte la moindre atteinte à sa sagesse! La Trinité
 éternelle, qui n'a point eu de commencement, demeure la même toujours et
 jusqu'à * la consommation des siècles. Et le Christ Notre-Seigneur, Sagesse * fol. 34 v°.
 de Dieu, qui a procuré, par son incarnation, le salut de ses créatures, est un
 et non point deux : il est un seul Dieu, selon le témoignage de l'Évangile :
 « Le Verbe est devenu chair. »

Elle est immuable aussi la foi en la sainte Trinité, Père, Fils et Esprit-
 Saint, et n'est susceptible d'aucune addition. Il est remonté au ciel dans la ma-
 jesté de sa royauté et s'est assis sur son trône glorieux, qu'il n'a point quitté.

A Lui la gloire, les louanges, et la grandeur toujours et dans le siècle des
 siècles. Amen.

فان سال سائل وقال من اين نعلم صحة القول المتقدم في هذا الكتاب ان ميلاد ربنا
يسوع المسيح كان في يوم الثلاثاء وكذلك ان يوم المعمودية كان يوم الثلاثاء

الجواب عن ذلك وبالله الرشاد

ان ذلك ماخوذ من ابطى الشمس وان المعلم الفاضل الذى وضع ذلك الحساب قال
تاخذ من عدة سني العالم الى السنة التي تريدها وتنقص منها واحداً اصلاً دائماً وتزيد
على ما يبقى الربع وربع يوم ابدأ واسقط الكل سبعة سبعة فما بقي دون سبعة فهو ابطى
الشمس لتلك السنة ولما كان ميلاد سيدنا في سنة خمسة الف وخمس مائة سنة واحدة
اسقطنا منها واحداً فكان الباقي خمسة الف وخمس مائة * [زدنا] عليها ربعها وهو الف
* fol. 35 r.^o وثلاثمائة خمس وسبعون وايضاً ربع يوم فصارت الجملة ستة الف وثمان مائة خمس وسبعين
سنة وربع للعالم اسقطناها سبعة سبعة بقي واحد وربع وهو ابطى الشمس سنة الميلاد

APPENDICE ' 1

Si quelqu'un nous demande de prouver ce que nous avons avancé dans le corps de cet ouvrage, à savoir, que la Nativité de Notre-Seigneur Jésus-Christ et son baptême eurent lieu le mardi, voici comment nous y répondons :

Cette affirmation repose sur le calcul des épactes du soleil. Le pieux auteur de ce calcul en a donné les règles suivantes :

Prenez le nombre des années du monde à l'année que vous voulez ; retranchez-en *un* et ajoutez le quart de ce qui reste, plus $\frac{1}{4}$ de jour. Divisez ensuite le tout par 7 ; ce qui reste indique l'épacte du soleil de l'année en question.

Or la naissance de Notre-Seigneur eut lieu en l'année 5501. Nous retranscrivons 1 ; il reste 5500. * Ajoutons à ce chiffre la valeur de son quart, c'est-à-dire 1375 [plus un quart de jour]² : cela fait $6875 + \frac{1}{4}$ de jour. Divisons par 7 ; il reste $1 + \frac{1}{4}$ de jour ; or ce reste indique l'épacte du soleil, l'année de la naissance de Notre-Seigneur.

1. Cet appendice se trouve abrégé et différent dans A et C : nous nous sommes contenté de reproduire B. — 2. Ce qui est entre crochets manque dans le manuscrit A.

المقدّس وقال المعلم الواضع لهذا الحساب اذا اردت ان تعلم لاي عدد شئت اى يوم هو من ايام الجمعة من اى شهر كان فتاخذ ابقطى الشمس لتلك السنة التى تريدها وتزيد عليها يومين اصلاً دائماً ولكل شهر كامل من توت يومين وعدة الايام التى تختارها من الشهر الناقص ثم تجمع الكل وتسقطه سبعة سبعة فما بقى دون سبعة ان كان واحداً فهو يوم الاحد وان كان اثنين فهو يوم الاثنين وهكذا الى اخر الجمعة ولما كان ابقطى الشمس للسنة التى كان فيها ميلاد ربنا يسوع المسيح واحداً اضفنا اليه ثلاثة اشهر توت وبابه وهتور ستة ايام هذه اليومين هما للشهر الذى تريد منه اليوم ومن كيهك تسعة وعشرين فكانت الجملة ثمانية وثلاثين يوماً اسقطناها سبعة سبعة بقى ثلاثة دل ذلك ان يوم الميلاد يوم الثلاثاء قال وان اردت * معرفة ابقطى القمر لتلك السنة تاخذ عدة [السنة التى] تختارها وتسقط ايضاً منها واحداً اصلاً دائماً وتسقط الباقي تسعة عشر تسعة عشر فما بقى دون تسعة عشر اضربه فى احد عشر فما اجتمع من ذلك اسقطه ثلاثين ثلاثين فما بقى دونها هو ابقطى القمر لتلك السنة ولما كان الميلاد المقدّس فى سنة خمسة الف وخمس مائة وواحد وضعنا واحداً واسقطنا الخمسة الف وخمس مائة تسعة عشر تسعة عشر فكان الباقي تسعة ضربناها فى احد عشر فكانت الجملة تسعة وتسعين وضعناها ثلاثين

* fol. 35 v°.

L'auteur de ce calcul ajoute : Si vous voulez savoir à quel jour de la semaine correspond un quantième donné de n'importe quel mois, prenez l'épacte du soleil pour l'année qui vous occupe, et ajoutez-y 2 en règle absolue, plus deux autres unités pour chaque mois entier à partir de Tout, plus encore le nombre des jours du mois dont vous cherchez le quantième. Ensuite vous divisez le total par 7 : si le reste est 1, il désigne le dimanche, si c'est 2, il indique le lundi, et ainsi de suite jusqu'à la fin de la semaine.

Or nous avons vu que l'épacte du soleil en l'année de la naissance de Notre-Seigneur est 1. Ajoutons-y [2 suivant la règle], puis, pour les mois de Tout, Babeh et Hator, 6, plus 29 de Kihak : cela fait 38. Divisons par 7, il reste 3. Donc la naissance de Notre-Seigneur eut lieu le mardi.

L'auteur ajoute : Si vous voulez * connaître l'épacte de la lune pour * fol. 35 v°.
n'importe quelle année, vous prenez le nombre de l'année que vous voulez ; et après en avoir retranché 1 en règle absolue, vous divisez par 19. Puis multipliez le reste par 11, et divisez le résultat par 30 : ce qui reste enfin au-dessous de 30 est l'épacte de la lune pour l'année qui vous occupe.

Or la naissance de Notre-Seigneur eut lieu en l'an 5501 du monde. Re-tranchons 1 ; et divisons 5500 par 19 ; puis multiplions les 9 qui restent par 11 : cela nous donne 99, que nous divisons de nouveau par 30 ; il nous reste encore 9, qui indique l'épacte de la lune pour cette année-là.

ثلثين بقى تسعة هي ابقطى القمر لتلك السنة ولما كانت المعمودية في سنة خمسة الف وخمس مائة واحد وثلثين للعالم انحط منها واحد واضفنا على الخمسة الف وخمس مائة وثلثين ربعا فكان المضاف الف وثلثمائة اثنين وثمانين ونصف صارت الجملة ستة الف وتسع مائة واثنى عشر ونصف وضعت سبعة سبعة بقى ثلثة ونصف قال المعلم اذا بقى معك نصف وربع اجبره واذا كان اقل فاسقطه وكان الباقي ابقطى الشمس لتلك السنة ثلثة وعن خمسة اشهر * اولها توت واخرها طوبه عشرة فيكون يوم الغطاس احد عشر * fol. 34 v°. صارت الجملة اربعة وعشرين وضعت سبعة سبعة [بقى ثلثة] دل ذلك على ان المعمودية يوم الثلثا ومن الحساب المقدم ذكره ابقطى القمر خمسة الف وخمس مائة وثلثين بعد الواحد وضعت تسعة عشر تسعة عشر بقى واحد ونصف في احد عشر فكان ابقطى القمر لتلك السنة احد عشر ايضا ثم شرح في هذا الكتاب واضعه رزقنا الله بركة صلواته سنة الصلבות وهي سنة خمسة الف وخمس مائة اربع وثلثين ويين الحساب على هذا النص حتى يحقق ان الصلבות كان يوم الجمعة في سبعة وعشرين يوم من برمهاث وان ابقطى الشمس لتلك السنة سبعة وابقطى القمر اربعة عشر وشرح حساب الصوم وان فصح اليهود

D'autre part, le baptême de Notre-Seigneur eut lieu en l'an 5531. Otons-en 1, et ajoutons au reste la valeur de son quart, c'est-à-dire $1382 + \frac{1}{4}$; cela fait $6912 + \frac{1}{4}$. Divisons par 7; il reste $3 + \frac{1}{4}$. L'auteur avertit qu'il faut remplacer la fraction, quand elle est de $\frac{1}{2}$ ou $\frac{1}{4}$, par une unité entière; et la supprimer quand elle est inférieure: cela fait, on a l'épacte du soleil qu'on * fol. 34 v°. cherche. Dans le cas particulier, nous avons 3 (?): ajoutons-y pour cinq mois * (de Tout à Toubeh) 10, plus 11, nombre indiquant le jour de l'Épiphanie¹, cela fait 24. Divisons par 7; le reste 3 démontre que le baptême eut lieu aussi le mardi.

De la même manière, on calcule l'épacte de la lune pour l'année 5531: On retranche 1, et l'on divise par 19, et l'on multiplie le reste $1 \frac{1}{2}$ par 11; on obtient 11 pour l'épacte cherchée (?).

L'auteur, — Dieu nous fasse profiter de son intercession, — fait, pour la semaine du crucifiement, qui eut lieu l'an 5534, un calcul semblable; et il arrive à établir que le crucifiement eut lieu le vendredi 27 Barmahat², et que l'épacte du soleil, pour cette année, était 7, et celle de la lune 14. Il raisonne de même pour le carême, et montre que la pâque juive, en cette année-là, eut lieu le jeudi 26 Barmahat. Il retranche l'épacte $14 \frac{2}{3}$ de la colonne du

1. On sait que dans l'Église orientale, l'Épiphanie est la fête du Baptême de Notre-Seigneur Jésus-Christ. — 2. 23 mars.

تلك السنة كان في يوم الخميس في ستة وعشرين من برمهاث ووضع الابقطي اربعة عشر وثلاثى من عمود الصوم اصلاً أبداً واطاف الابقطي الشمس سبعة الى فصح اليهود * fol. 36 r°. وهو ستة وعشرون وعن سبعة اشهر من توت الى برمهاث اربعة عشر صارت * الجملة سبعة واربعين ووضعها سبعة سبعة [بقي خمسة] صح انه يوم الخميس وقال وكانت القيامة يوم الاحد وعشرين من برمهاث والصعود في ثمانية من سنة خمسة الف وخمس مائة واربعة وثلثين للعالم

carême en règle absolue : et il ajoute l'épacte du soleil 7 à la pâque juive, c'est-à-dire à 26; plus 14 pour les 7 mois de Tout à Barmahat : cela fait * en * fol. 36 r°. tout 47, qu'il divise par 7. Le reste 5 indique le jeudi.

Il dit aussi que la résurrection eut lieu le dimanche vingt et [neuf] de Barmahat', et l'Ascension le 8 [Bachones]² l'an 5534 du monde³.

1. 26 mars. — 2. 3 mai. — 3. Dans B et C on lit ici une longue exhortation spirituelle, que nous ne reproduisons point, parce qu'elle n'offre pas d'intérêt spécial.

TABLEAU

DES PRINCIPALES VARIANTES FOURNIES PAR LE MANUSCRIT DU VATICAN

(Cod. Arab. 155) ¹

Pag.	lin.		
7	7		الفراش (?) pro الفرات
8	2		يذكر
»	2	<i>add.</i>	[على كتاب] الذي
»	5	<i>add.</i>	الاباء [التلاميذ]
»	6-7	<i>add.</i>	[وراقة] لسائر
»	8		وقع pro دخل
»	9		بالباطل
»	11		حماية لمذهب الملكية ولانه لم...
9	1		وانك بمتخوف
»	»		يشبه كلامه
»	2		فتفسد pro فتقل
»	4		بالقول والقسم
»	«		يصغر عنه فكرتي ويقصر
»	5		وقصور
»	11		اولايك القديسين المتقدمين وشهادات الانبيا السالفين
10	3		بالفراغ من الكتاب
»	4		يسالك pro يعاندك

1. Ces variantes ont été relevées par le Révérend Père Anaisé (cf. *supra*, page [6]) après l'impression du présent fascicule et n'ont donc pas été utilisées pour notre traduction. Par contre, nous avons utilisé parfois les variantes des mss. A et C lorsqu'elles nous ont paru donner le meilleur sens.

Pag.	lin.		
10	5		كما
»	6		الانجيل المجيد
»	6	add.	دربكم [وجواهركم]
»	7		فيرمونكم pro ينهشونكم
»	11	om.	نور الدنيا وضيا الاخرة --- مرتمرم
11	7	add.	en sous-titre : مختصر من العتيقة من ادم الى ظهور السيد : يسوع المسيح
»	8	add.	تبارك [وتعالى]
»	9		له — عليه — خلقه — اليهم pro اليه
»	10		الذي pro التي
12	2	add.	[الفردوس] النعيم
»	6	add.	[الله] تبارك وتعالى
»	9	om.	والعجب
»	10		مرتبة
13	1		يقول pro قد ذكر
»	3-4		بشرة ومكره
»	6	om.	ان تاكلا
»	8		فتعريا
14	3	add.	وامره بارتكابهم
»	6-7		لينجو فيها نوح وزوجته ...
»	12		ياتي pro يجيء
»	13		كل واحد — السن
15	1		لهم
»	»	om.	جميعهم
»	3		الرب pro الله
»	4	add.	وهو تمام ثلث الف واربع مائة واربعين سنة : سنة après
»	8	add.	وسموا بنوه بني اسرائيل : اسرائيل après
16	3		وتقدموا الي
»	5	add.	وكررت العقوبة عليهم والامتهان لهم
17	2		الكفار pro الكبار

Pag.	lin.		Item.
17	7		Item.
»	10		وخمسمائة
18	3	om.	ببها لكة
»	9	add.	[العالم] باسرة
19	1		بمقدار
»	4	add.	الى [الجبل]
20	5	add.	[اعتمد] من يوحنا
»	9		وبرو الابرس — الالهية pro الالهوتية
»	11	om.	كاليس — له
»	»	om.	وخفايا قلوبهم... الموتى
21	1		وتظهير pro وبراء
»	2		السن — اعين
»	3		كثيرة
»	4	om.	وليس كتضرع الانبيا وابتها لهم
»	6	add.	[ظلمة] وحسداً
»	7		وقد تنبا الاصلح ان...
22	4	add.	[يتم] ويكمل
»	10		والله اعلم بذلك
23	3		محبوبه pro ارادته
»	4	om.	له المجد امين
»	10		ليورهم
24	2		المعجزة
»	»	om.	وكل
»	3-4		...طبقاتهم وعمدوهم باسم... الخ
»	5	om.	بالذات
»	6	om.	ولا خلا عرش مجده منه
»	7	om.	روح القدس ومن
»	8		يتغير خاتم بكوريتها
»	»	om.	اله
25	1	om.	لا ينفسهم

Pag.	lin.		
25	2		ها هوذا — يفتح
»	4		فهو الاله القوى — ولد لنا غلاما واعطينا ولدا
»	»	add.	[سلطانه] مكتوب
»	5	om.	واب الدهر العتيد
»	6		الذي ارضاني وبه...
»	6		تتكلم — اضع
»	7		كثيرين يتبعونك مرطين
»	7-8	add.	يسبحون لك لان الله حال فيك وانت الاله...
26	2		والاعرج يقف كالايدي
»	5	om.	جهراً
»	6		صهيون تقول ان انسانا حل فينا وهو...
»	8	add.	انه ينزل كمثل المطر على الجزة الصوف وكمثل القطر على الارض لكونه نزل بغير شيئاً من سلطته السماوات ولا القوات العظيمة الابلين وتواضع...
»	9		اوسيا
»	10		ميساس
27	1	add.	[السنة] يعنى التلاميذ الاطهار
»	2		صفيونوس
»	3		زخريس
»	4		عاموس pro اعمالس — ميخاس
»	8	om.	bis. بالجسد
»	9	om.	بقوة لاهوته
»	10		صلبه
28	2		ستظروا محييكم
»	6		شفينا pro خلصنا
»	9		وعلى لباسي اقترعوا
»	10	add.	كثروا الدين يبغضوني ظلماً وجازوني عوض الخير شراً
29	1		سينظروا الذين
»	2	om.	علانية
»	4		قام الله كالنائم وكمثل رجل ثمل من

Pag.	lin.		
29	5		التسبحة pro المجد bis.
»	8		العزیز القوى pro رب القوات
»	9		التسبحة pro الغلبة
30	3	add.	يسوع
»	»	om.	حقا
»	4	om.	يونان — .الرب
»	6	om.	كان bis.
»	7	om.	وقال ايضا
»	»		صارت لحم وصارت فينا
»	9	om.	المعمد
31	2	om.	ارتضيت — .وله فاطيعوا
»	5	om.	وقال ان جبرييل الملاك — .الحكيم
»	6	om.	مرتمريم
»	9	add.	من بولس
32	2		مكتوبة
»	3	om.	سلاطين هذا العالم ولا
»	»		فلو عرفوها
»	7	add.	الاشياء في السماوات وفي الارض
»	9		قولاصايس — الرب مجد الله ابيه
»	10	add.	[الله] الحي
33	7		تسطالانيقي
»	8	om.	ويقيمنا
»	10		بكل الاجزا وبكل الاشياء
»	»	om.	في قدم الدهر
»	11	om.	فاما
»	»		العالمين pro الخلق
34	2		بايمانه
»	3		باليوم
»	4	om.	وتتهنوه — .فتصلبون
»	»	om.	بولس الرسول

Pag.	lin.		
34	6		استشهد
»	7	<i>add.</i>	ربنا [وسيدنا] ومخلصنا
»	»		مزمعا بظهوره في اوانه
»	8		...ابدأ وهو ساكن في النور الذي
»	10		راس pro رئيس
35	1		ولده
»	2		بجسده
»	3	<i>om.</i>	الانجيلي
»	4		وقتشناه
»	»		الحياة pro الله
»	6		الحبيب pro الوحيد
»	7		لنجيا
36	1	<i>om.</i>	ويغلب
»	7	<i>om.</i>	ايضا السيد
»	»		للمولود اعمى
37	4		اقتربت pro دنت
»	5		وليس انا وحدي — وتدعونني
»	8		خرق رئيس الكهنه
»	10	<i>om.</i>	الوالي
»	»		عملها pro صنعها
38	2		يطلقه pro يخليه — عليهم وعلى اولادهم
»	5	<i>om.</i>	النهار في
»	6		الفردوس pro الجنة
»	7		رفضت بي
39	2	<i>om.</i>	قال قد كمل المكتوب
»	3	<i>om.</i>	اثنين
»	»		فوق pro اعلا
»	4		
»	5	<i>om.</i>	الذي
»	6	<i>om.</i>	السيد

Pag.	lin.		
39	7	<i>add.</i>	[جنبه] وانظر الطعنة
»	8		...[المسامير] وادخل يدك الى ..
»	10	<i>om.</i>	طوبى لمن يؤمن بي ولم ينظرني
40	1		...ابن الله ان لكم الحياة باسمه الى دهر الدهرين
»	8	<i>add.</i>	الازلي
»	10		ولدى
»	»	<i>add.</i>	الذي به سررت
»	11	<i>om.</i>	التلاميذ
41	1	<i>om.</i>	جميعها
»	»	<i>om.</i>	هذه الاقاويل في
»	2	<i>om.</i>	سيدنا يسوع المسيح له المجد
»	8		بقليطيانوس ومكسيمانوس
»	»	<i>add.</i>	ومقسيموس
»	9	<i>om.</i>	مدة — خلق كثير
»	10	<i>om.</i>	ابن هيلانة
42	1	<i>om.</i>	وجود
»	»	<i>add.</i>	الطاهر المقدس
»	2	<i>add.</i>	بالسيد
»	5		قوله واماته القبيحة ومقاتله الفظيعة قوما..
»	6		لدقليطيانوس
»	7	<i>om.</i>	وكلمن
»	8		ويستدلوا
»	10		السماء
43	6	<i>om.</i>	وكل صلاة
»	11	<i>om.</i>	مدينة
44	2	<i>om.</i>	النير
»	4	<i>om.</i>	Ce qui est entre parenthèses.
»	5		بالطانيوس
»	»	<i>om.</i>	الملك الكبير
»	7		غرغوريوس

Pag.	lin.		
44	8	om.	الابا
»	10	om.	مقدسة
45	9	om.	والروح القدس محدود بالقوة والجوهر
46	5	add.	[ابن] الله
»	6		ولدين
47	5-6		بالطاسيوس
»	7	om.	bis. اهل
48	1	om.	واحرموا ... بقوله
»	2	om.	افتيشيوس
»	4		بالطاسيوس
»	7		دومالوس — ابلانيانوس
»	10	om.	اوطاخي
49	6-8		بسيلوس اسقف واليس وانا اسقف الرها وبلادريطس قبرس واندراوس وتوكدوس واوسايوس اسقف دقلية
»	9	om.	الى اماكنهم
51	2		اوليك pro جماعة من
»	4	om.	طويلة
»	5	add.	ومات
»	»	om.	عمل
»	7	om.	مجمعاً يكون فيه
»	8	om.	اسقفاً — اخرى
»	9	om.	وانالمولوس بطريك القسطنطينيه
52	8	om.	العظيم
»	»		لم يجتمع مثله مجمع قط
53	1	om.	منسوباً الى ... بالناسوت
»	5		ابعدوا هذا الكتاب ...
»	8		السيد المسيح
54	1	om.	وارادته
»	2	om.	اثنتين
»	5	om.	الحديد

Pag.	lin.		
54	7	om.	وليس في ... سواك
55	2		تبدى ... تاخذ ... تحضر
»	3	om.	الملك — معمن يحضر
»	5	om.	الملك — منا
»	6		واناطاليوس بطريك انطاكية ويوناليوس اسقف اورشليم ... (ديسقروس Le nom de Dioscore est toujours écrit)
56	1-2	om.	خطية ولا يكون عليه
»	7		اوطاكيسا
»	2		بمخالفتها
57	1		بالوجع الشديد
»	8		اليهم كتاب وقال فيه
»	9	om.	حقاً
»	»	add.	[مغضب] جداً
»	10	om.	بلخارية
58	2		وفعلين pro ومشيئين
»	3		وهو ايضا من راي نسطور
»	4		صنعها pro وضعها
»	4		فمن قبل واطاع وامن بما فيه فليقر على ...
»	5		ويعمل عوضه في مكانه
»	6	om.	منهم
»	»		دخل ديسقروس فنظر الى المجامع يمينه ويسرة
»	7		جلوس على كرسي
»	8	add.	[هولاي] المقطوعين
59	3	add.	واتكلم باماتي في المسيح
»	»	om.	برايه ويدبر
»	5		القول pro القوم
»	7		بينهم استقر رايهم
»	7-8	om.	ولم يبق ... منهم
»	8		الا نفسين — جما عنهم
»	9		همه pro غمه

Pag.	lin.		
60	1	om.	على — .كلهم
»	3		خلاف
»	5		وغير قول الابا المتقدمين ومن
»	6	om.	فورد
»	7	om.	وصاروا فرقين
»	9		البطارقة . om. — .تقطه
»	10	om.	بهية
»	11	om.	خطو طهم
61	4	om.	موضعه — .كرسيه
»	5		ققرا
»	6		اخر . om. — .قاوا pro انكوا
»	7	om.	له المجد
62	2		وانكروا القول وانسانية الرب
»	7		انا افرق الطبيعتين
63	9	om.	بافواهمهم
»	10		التستير pro اليسير
64	1	add.	المجد والكرامة والعزة والسلطان الى ابد الابدن
»	3	om.	من الكتاب
»	5	om.	المذكور
»	6	om.	الرسول
65	1		خالق الخلق
»	4	om.	لاهوت
»	5	om.	دون اخر وواحد
»	6	om.	السيد — .لانه — .ولا يعده
»	8		ولا تصل عبادة العابد الى
»	10	om.	اخر — .واحد
66	2-3		الإوضاح (sic) للكلمة صار وللکلمة لا يتدل ولا يتغير
»	4		المولود هو الاله العلي
67	6		هيصور — .سوكيصص
68	1	om.	قال الاب

a g.	lin.		
68	2-3	om.	على الصليب ... فيها المسامير
»	4	om.	قال — مدينة
»	9	om.	وباسم
69	3	om.	الابن
»	6		تيوفلا
»	8		الشرويم
»	9	add.	كل شي om. — ارتعدت
70	6	om.	العدرا
»	7		فليكن محروماً
»	8		لم يسقط
71	8		المقدمين om. — يسير ام كبير
»	9	add.	السيد
»	9-10	om.	الابا ... امانة الابا
73	3-4		بامانة الابا الحواريين ومجمع الثلثماية والثمنية عشر
»	7	om.	الكبير
»	8		تبارك اسمه om. — تعزوا الناس
74	1		الدنيا
»	2	om.	والموت — انا
»	3		لانت مستقيمة قلوبنا
»	6		انسطاس
»	6-7		صار ساويروس بطريرك على انطاكية وتكامله التعاليم
»	9	add.	المومنين
75	1		يوسيطا والملك
»	3		اتيموس
»	6	om.	امانة — الا
»	7		اسقطه عن درجته وولا
»	9-10		فلم يترضا مما ابا بتيموس
76	1	om.	دايماً
»	2	om.	كل — على — البتة
»	3		يامر pro يلزمه

Pag.	lin.		
76	7		وتتيح pro ومات
»	7-9		يوسطيان
»	10		يوسطينيانوس
77	2	om.	واشخصه
»	3	add.	اماته om. — لا [ينزل]
»	5		تاطور
»	6	om.	مدينة
»	9		واعلم الملك قصته فغضب الملك لذلك
»	10		يجوز كل الوصف
78	2	om.	يوناليوس
»	6-7	om.	الامانة
»	9		تغيرت فصاحوا
79	4		والدة الاله pro ام النور
»	6	om.	تقى لله — رجل
»	7		هذا الرجل اليوم قوم كثير واخاف
»	8	om.	كنا — الرئيس
»	10	om.	فاجابوه
80	1		قارب الرجل الموت
»	2		فقدس سيلاس القس مع سسنة
»	4	om.	على المذبح
81	2-3		مقارة اسقف انكوا
»	5	om.	اليه — سيدنا
»	7		توصيله الي الاسكندرية
»	7	om.	الي ذلك
»	8		البيعة est presque toujours mis pour الكنيسة
»	»		رسول بكتاب الملك
»	9		ابواباريوس
»	11		سوف تتعدى (?) على كنيستي وقولك له
82	5		في اتياهه ققتله في ساعته وكتب ابواباريوس
»	»	om.	التي

Pag.	lin.		
82	9		تولوا بطريك بعد — بقيوا على ...
»	10		الملك. — om. .يسطيانوس
83	1		ابوليناريوس
»	2		الولاية للحرب
»	5	add.	[وطيفة] وقوف
»	6	add.	[الى] نغر
»	7	om.	امرة
»	8		دخل ابوليناريوس وحل ازرار الفرجية التي عليه
»	10		وغاصوا الخيل في الدما
84	3		[الافعال] مدة طويلة
»	5		العلوة
85	7	add.	ومخلصنا
86	6	om.	ونيف
»	7	om.	الاب انا
87	4		ودبر تديراً يوصله الى
88	7	om.	الذي كان بعد مرقيان
»	9		حصل الكل
»	10	om.	التام — .الاضطهاد
89	1	om.	الملك ولا تاودسيوس
»	2		والسجون
»	3	om.	جداً
»	4	om.	خير — .كان
»	5		ويسيم
»	6		اختل pro اسب
»	8		البردعي
90	2	om.	واحداً
»	3	om.	كان يمضي
»	7	om.	فيقال لهم او كهنة
91	9		بتاطاسيوس
»	10		الذي هو — om. .يوسطيانوس

Pag.	lin.		
91	4		كان الواجب كما
»	5	om.	لم يتواضع
»	7		واهرق
»	10		اعلموا — شهد السيد المسيح له المجد
92	4		مثلاً صنعت بكم لتفيدون (sic)
»	9		والمجبة
»	7-9	om.	مع انه لم اتنتين
»	9-10	om.	لانه مولود الدهور
»	10		كميلاده
93	2-3		وقوله ايضا الاهي والاهكم فهو الاهم بالحقيقة وهو الاهه بالتواضع لا بالحقيقة لان ...
»	4-6	om.	فكانه يقول انا على الحقيقة
»	10		عبداً لله وهو الاله
94	2	add.	ان ربنا والهنا ومخلصنا
»	3	om.	له المجد دائماً — بل — ولا هو اله
»	4	om.	اخرى — امانة
»	5		انه يعيد الملك الى الله الاب ويخضع للذي جعل كل شي يخضع تحت قدميه
95	3	om.	حال في
»	»	add.	المنسوبة للبشرية
»	7		تقدمت هذه الاقوال
96	1		قول الانجيل
»	2		وتانسه
»	3		قلنا — ليصححوا
»	6	om.	لهذا سواه
»	7	om.	الافعال
»	10	om.	وانه دمع
97	2		... هدو عظيم
«	3		تخيل
«	4	om.	مستعد

Pag.	lin.		
97	6	om.	منهم
»	9		من الجرع للموت وقال
98	1		اسل ابي ينفذ
»	2	om.	اكثر من — بكل
»	3	om.	ذلك
»	4		اضع pro ادع
»	6	om.	يد
»	8	om.	القديسين ... دائماً
»	10		ونحن نسلهم
99	3	om.	ربنا
»	»		ويرد عليهم
»	4		[الروم] قائلاً : ما تقول
»	6	add.	[وانما] كان
»	9		ووافي pro واتي
»	10	add.	[السما] الذي هو
»	»	om.	الذي في السما
»	»		فان قالوا
100	2	add.	لفيلبس التلميذ om. — يسوع
»	3	om.	اني وابي ... ان قوله
»	»		بانه الاله والانسان
»	5	add.	الاله فهذا ايضا محال لان الاله مايراه احداً قط
»	8	add.	[واحدة] وقال ايضا الحال والمحلول وفيه عمانويل : في الرسالة اليه غيره
101	2	add.	[انسان] وصاروا اربعة
»	7	add.	فله المجد والقدرة والتسبحه والعظمة والسلطان من الان وكل اوان والى ...
102	10	add.	[سبعة] تسعماية وكان مبلغها ست الف وثلثماية واسقطناها ثمانين دفعة وكان خمسمائة وستين واسقطناها دفعتين اربعة
102	10	add.	عشر كان جملة المسقوط ست الف وخمسمائة اربعة وسبعين والبا في هو واحد

Pag	lin.	
103	3	[توت] الى كيهك فيكون عن اربعة اشهر ثمانية وعدة ايام شهر كيهك الى يوم تسعة وعشرين يوماً تصير الجملة ثمانية وثلاثين يوماً توضعها سبعة سبعة فيكون... عن خمسة دفعات خمس وثلاثين فبقي ثلثة وهو يوم الثلثا

NOTA. — Nous n'avons reproduit des nombreuses variantes de l'appendice que deux seulement : les autres ne présentent pas grand intérêt.

Le Ms. du Vatican ajoute (fol. 58), en chiffres coptes, les calculs, dont les règles sont expliquées dans l'appendice.

